

Вимушені переселенці: стан, проблеми, перспективи

(23 – 29 червня 2025 р.)

ОФІЦІЙНА ІНФОРМАЦІЯ.....	3
Центральні органи влади	3
Місьцеве самоврядування	14
ОГЛЯД ПУБЛІКАЦІЙ ЗМІ	29
Центральні.....	29
Регіональні.....	73
МІЖНАРОДНІ ТА ВІТЧИЗНЯНІ НЕДЕРЖАВНІ ОРГАНІЗАЦІЇ.....	82

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

Центр досліджень соціальних комунікацій

Національна юридична бібліотека

**Вимушені переселенці:
стан, проблеми, перспективи
(23.06-29.06.2025 р.)**

Інформаційно-реферативний бюлетень

(Додаток до журналу «Україна: події, факти, коментарі»

Ідентифікатор медіа R30-01101)

Заснований у 2022 р. Видається щотижнево

Укладальник ***А. Березельський***

Відповідальна за випуск ***Н. Іванова***

Адреса редакції:

НБУВ, Голосіївський просп., 3, Київ, 03039, Україна

© Національна бібліотека України імені
В. І. Вернадського, 2025

ОФІЦІЙНА ІНФОРМАЦІЯ

Центральні органи влади

23.06.2025

Міністерство національної єдності України

<https://unity.gov.ua/2025/06/23/oleksij-chernyshov-vzyav-uchast-u-shhotyzhnevij-koordynacijnij-naradi-uryadu/>

Олексій Чернишов взяв участь у щотижневій координаційній нараді Уряду

Віцепрем'єр-міністр України — Міністр національної єдності України взяв участь у щотижневій координаційній нараді Уряду, де зокрема обговорювалося питання плану дій щодо імплементації закону про запровадження в Україні множинного громадянства.

Раніше Верховна Рада ухвалила відповідне рішення, підтримавши президентський законопроект № 11469. Віцепрем'єр-міністр висловив вдячність усім, завдяки кому вдалося зробити крок для збереження та відновлення зв'язку з мільйонами українців у всьому світі.

«Ця важлива реформа дасть змогу воїнам-іноземцям, які боронять нашу державу, і членам їхніх сімей; нашим громадянам, які вимушено опинилися за кордоном; українській діаспорі, що завжди відстоювала незалежність нашої країни, — зберігати зв'язок з Україною. Продовжуємо працювати над пріоритетними напрямками Уряду та нашого Міністерства», — зазначив Олексій Чернишов.

24.06.2025

Міністерство національної єдності України

<https://unity.gov.ua/2025/06/24/minnaczyednosti-inicziyuye-stvorennya-mizhvidomchogo-koordynacijnogo-shtabu-pidtrymky-ta-zahystu-prav-ukrayincziv-za-kordonom/>

Міннац'єдності ініціює створення міжвідомчого координаційного штабу підтримки та захисту прав українців за кордоном

Міністерство національної єдності ініціює створення координаційного штабу підтримки та захисту прав українців за кордоном. Про це заявив Віцепрем'єр-міністр — Міністр національної єдності України Олексій Чернишов.

Штаб працюватиме над захистом визначених законодавством України прав та інтересів українців за кордоном, забезпеченням їхніх освітніх та культурних потреб, захистом і репатріацією української культурної спадщини, створенням умов для збереження зв'язку з державою та підтримки повернення українських переселенців додому, в Україну.

Штаб очолюватиме Віцепрем'єр-міністр – Міністр національної єдності, а до складу увійдуть представники міністерств та відомств України, органів місцевого самоврядування, міжнародних організацій, партнерів з розвитку, громадських об'єднань, благодійних фондів та інших організацій.

«Україна стоїть на позиції, що необхідно підтримувати кожного нашого громадянина, незалежно від того, де саме він зараз перебуває. Відповідно, держава активно розвиває інструменти, що дозволяють допомагати українцям за кордоном та підтримувати зв'язок з Батьківщиною. Створення координаційного штабу – ще один важливий практичний крок в цьому напрямку», – зазначив Олексій Чернишов.

Нагадаємо, за різними оцінками, сьогодні за кордоном проживає близько 25 мільйонів українців. Йдеться як про тих, хто вимушено виїхав з початку повномасштабного вторгнення, так і під час попередніх хвиль міграції.

25.06.2025

Міністерство національної єдності України

<https://unity.gov.ua/2025/06/25/oleksij-chernyshov-minnaczyednosti-rozroblyaye-projekt-postanovy-yaka-dozvolyt-rozvyvaty-merezhu-czentriv-yednosti-dlya-ukrayincziv-za-kordonom/>

Олексій Чернишов: Міннац'єдності розробляє проєкт постанови, яка дозволить розвивати мережу Центрів єдності для українців за кордоном

Віцепрем'єр-міністр України — Міністр національної єдності України Олексій Чернишов взяв участь в Урядовій нараді, де зокрема анонсував підготовку проєкту постанови, яка дозволить розвивати мережу Центрів єдності для українців за кордоном.

Олексій Чернишов зазначив, що відповідний проєкт постанови наразі розробляється Міністерством національної єдності України. Документ, зокрема, визначатиме бюрократичний фундамент для створення таких центрів із максимальною орієнтацією на потреби людей.

«Центри єдності стануть точками опори для наших громадян за кордоном. Осередки допомагатимуть адаптуватися, навчатися, працювати й найголовніше — зберігати тісний зв'язок з Україною», — підкреслив Олексій Чернишов.

Віцепрем'єр-міністр також висловив сподівання, що проєкт відповідної постанови буде підтриманий уже наступного тижня.

26.06.2025

Міністерство національної єдності України

<https://unity.gov.ua/2025/06/26/oleksij-chernyshov-zustrivsyia-z-nadzvychnym-ta-povnovazhnym-poslom-francziyi/>

Олексій Чернишов зустрівся з Надзвичайним та Повноважним Послом Франції

Віцепрем'єр-міністр — Міністр національної єдності України Олексій Чернишов провів зустріч із Надзвичайним та Повноважним Послом Французької Республіки в Україні Гаелем Вес'єром.

Під час зустрічі сторони обговорили ключові пріоритети співпраці. Зокрема, підготовку до відновлення роботи Українсько-Французької міжурядової комісії з економічного співробітництва. Як зазначив Олексій Чернишов, це стане вагомим кроком для посилення співпраці двох країн, залучення інвестицій в Україну і створення додаткових робочих місць.

Окрему увагу було приділено реалізації домовленостей щодо відкриття Центру єдності в Парижі. Відповідну декларацію було підписано з Міністерством внутрішніх справ Франції наприкінці березня. Сторони продовжують активну співпрацю, щоб Центр з'явився вже цього року.

«З початку повномасштабного вторгнення Франція надала тимчасовий захист понад 90 тисячам українців, які були змушені залишити свої домівки. Вдячні Франції та її народу за солідарність і незмінну підтримку України», — зазначив Олексій Чернишов.

Олексій Чернишов також поінформував Гаеля Вес'єра про ухвалення Верховною Радою президентського законопроекту щодо впровадження множинного громадянства в Україні. За словами Віцепрем'єр-міністра, це рішення має історичне значення для збереження та відновлення зв'язку з мільйонами українців у світі.

23.06.2025

Урядовий портал

<https://www.kmu.gov.ua/news/armiia-vidnovlennia-vydano-vzhe-66-tysiach-napravlen-z-pochatku-roku>

«Армія відновлення»: Видано вже 66 тисяч направлень з початку року

«Армія відновлення» — це масштабний проект, що надає українцям можливість долучитися до відбудови країни. З початку року в межах проекту було видано понад 66 тисяч направлень для тимчасово безробітних українців та внутрішньо переміщених осіб (ВПО). На виплату заробітної плати спрямовано 631 мільйон гривень.

Учасники проекту працюють над відновленням важливої інфраструктури, допомагають постраждалим від війни, і беруть участь у будівництві оборонних споруд для потреб Збройних сил України. Кожен регіон працює за власним планом, узгодженим з військовими адміністраціями.

Це не просто тимчасова робота — це можливість здобути нові навички та практичний досвід у різних сферах діяльності.

Служба пропонує тим, хто перебуває на обліку, можливість приєднатися до різноманітних робіт і отримувати до 12 тисяч гривень щомісяця. Оплата праці до 1,5 мінімальних заробітних плат за повний місяць роботи. Найпоширенішими напрямками робіт є:

- Забезпечення життєдіяльності постраждалих громадян та ВПО, надання допомоги маломобільним групам.
- Розвантаження, фасування та доставка гуманітарної допомоги.
- Надання соціальних послуг у місцях зосередження ВПО та постраждалих внаслідок бойових дій громадян.
- Допоміжні роботи для потреб ЗСУ.
- Розбір завалів, відновлення житлових будинків, розчищення автомобільних доріг та залізничних колій.
- Облаштування та укріплення блокпостів і фортифікацій.
- Будівництво захисних споруд та укріплення дамб.

Суспільно корисні роботи тривають у 19 регіонах України. Найактивніші — Харківська (39 тис. направлень), Донецька (32 тис. направлень) та Київська (30 тис. направлень) області.

«Армія відновлення» — це не просто проект, а потужний рух, який допомагає людям і країні вистояти в складні часи. Він сприяє відбудові інфраструктури, створює робочі місця для безробітних та внутрішньо переміщених осіб. Сприяє економічному відновленню країни.

23.06.2025

Міністерство соціальної політики України

<https://www.msp.gov.ua/press-center/news/shche-50-tsentriv-zhyttyestiykosti-vidkrylysyia-v-ukrayini:-psykhosotsialnu-pidtrymku-mozhe-otrymaty-kozhhen-i-kozhna>

Ще 50 Центрів життєстійкості відкрилися в Україні – психосоціальну підтримку може отримати кожен і кожна

Упродовж червня Міністерство соціальної політики разом із громадами та у співпраці з громадськими організаціями відкрили ще 50 Центрів життєстійкості у різних областях України.

«279 громад відкрили вже Центри життєстійкості — простори, де люди можуть отримати фахову психосоціальну підтримку. Ми бачимо, як вони змінюють життя українців: допомагають родинам пережити втрати, підтримують ветеранів, повертають опору тим, хто її втратив. Це надзвичайно

важливо в умовах постійного стресу, який переживаємо всі ми через війну», — наголосила Міністр соціальної політики України Оксана Жолнович.

Серед відвідувачів Центрів життєстійкості — люди, які втратили дім через війну, родини, що пережили втрати, військовослужбовці, які повернулися з фронту. А також усі, хто переживає стрес, тривожність чи емоційне виснаження. Ці простори відкриті для людей будь-якого віку і статусу — дітей, молоді, батьків, пенсіонерів, переселенців, військових, людей з інвалідністю.

У Центрах життєстійкості працюють психологи, соціальні менеджери та фахівці соціальної роботи, які проводять групові заняття та надають індивідуальні консультації. Тут обговорюють тривожність, емоційне виснаження, труднощі у взаємодії з дітьми чи адаптації до нових обставин. Діють програми підтримки батьків, тренінги з розвитку навичок саморегуляції та групи взаємодопомоги. За потреби фахівці можуть поради, куди звернутися по правову, медичну чи іншу спеціалізовану допомогу.

Знайти найближчий Центр життєстійкості можна на сайті Міністерства соціальної політики.

Послуги — безкоштовні, добровільні, анонімні. Достатньо прийти та записатися на консультацію, або долучитися до активностей простору.

Центри життєстійкості — це експериментальний проект Міністерства соціальної політики України в межах Всеукраїнської програми ментального здоров'я «Ти як?» за ініціативи Першої леді Олени Зеленської.

Їх створюють у громадах у партнерстві з неурядовим сектором. Приміщення Центрів облаштовуються за принципами безбар'єрності, відповідно до Путівника, який Мінсоцполітики розробило разом із партнерами.

На червень 2025 року в Україні діє 279 просторів, і мережа постійно зростає.

26.06.2025

Міністерство соціальної політики України

<https://www.msp.gov.ua/press-center/news/minsotspolityky-ta-bf-prykhysty-svoyikh-zapustyat-platformu-poshuku-roboty-dlya-vymushenykh-pereselentsiv>

Мінсоцполітики та БФ «Прихисти своїх» запуснуть платформу пошуку роботи для вимушених переселенців

Міністерство соціальної політики України та благодійний фонд «Прихисти своїх» підписали Меморандум про співпрацю.

Ініціатива передбачає, зокрема, запуск онлайн-платформи, яка поєднає пошук роботи і житла для внутрішньо переміщених осіб (ВПО).

«Сьогодні під час війни дуже важливо допомогти людям, які стали вимушено переміщеними, відновити нормальне життя. Йдеться не лише про

житло, але й про допомогу у пошуку роботи, інтеграції до життя у нових громадах, — зазначила Міністерка соціальної політики України Оксана Жолнович. — Саме тому ми підтримуємо ініціативи, які допомагають ВПО налагодити життя на новому місці. Ми активно розвиваємо такі інструменти підтримки як субсидія на оренду житла для ВПО, психосоціальна підтримка в Центрах життестійкості, послуги підтриманого проживання для ВПО похилого віку або осіб з інвалідністю, послуга “муніципальна няня” та інші».

Ініціатива команди волонтерів «Прихисток» та її засновниці народної депутатки Галини Янченко вже понад три роки допомагає українцям знайти безкоштовне тимчасове житло. Тепер завдяки співпраці з Міністерством соціальної політики її буде розширено, аби забезпечити ВПО також можливостями працевлаштування, професійного навчання та юридичної підтримки.

«Це партнерство — логічне продовження нашої роботи. В умовах війни ми реалізували ініціативу, яка допомогла понад мільйону людей. Тепер час робити наступний крок: допомагати людям знаходити роботу та інтегруватися в нове середовище. Ми вже на низькому старті! Розробка сайту в процесі, тож презентуємо його найближчим часом», - зазначила засновниця ініціативи «Прихисток», народна депутатка Галина Янченко.

27.06.2025

Міністерство соціальної політики України

<https://www.msp.gov.ua/press-center/news/derzhava-zabezpechuye-zhytlo-m-novostvoreni-velyki-priyomni-sim-yi>

Держава забезпечує житлом новостворені великі прийомні сім'ї

Великі прийомні сім'ї (дитячі будинки сімейного типу, ДБСТ), які виховують 5–10 дітей без батьківського піклування, мають право отримати квартиру або будинок великої площі — службове житло, яке перебуває в комунальній власності і надається повністю обладнаним.

Мінсоцполітики спрямовує субвенцію місцевим бюджетам на придбання такого житла. Під час повномасштабної війни його отримують не лише новостворені родини, але й родини-ВПО і ті, які планують повернення з евакуації за кордон.

“Великі прийомні сім'ї — це насамперед можливість жити групам з кількох рідних братів і сестер у родинному теплі. Тому держава виділяє кошти держбюджету на забезпечення таких родин житлом і удосконалює процедуру його надання, щоб діти швидше опинялись в турботі і любові”, — говорить Міністерка соціальної політики Оксана Жолнович.

У червні цього року за поданням Міністерства Уряд ухвалив постанову, яка врегульовує питання отримання житла новоствореними ДБСТ.

Якщо житлова площа, яка належить кандидатам в батьки-вихователі, недостатня для утворення і належного функціонування ДБСТ (і це визначено

під час обстеження житлово-побутових умов), рішення про створення ДБСТ ухвалюється із одночасним ухваленням рішення про позачергове забезпечення житлом. Кандидати в батьки-вихователі повинні подати письмову заяву в довільній формі про потребу в житлі до органу, який приймає рішення про створення. Цей орган зобов'язаний забезпечити родину житлом не пізніше, ніж через 6 місяців з дати створення ДБСТ.

Нагадаємо, за кошти державної субвенції 2025 року житло отримають пів сотні новостворених ДБСТ. Усього разом з вимушено переміщеними — понад 120. Міністерство спрямувало на це 833 млн грн. Зараз в громадах триває закупівля.

Інвестиційним проектом Мінсоцполітики передбачається, що до 2029 року житло буде надане ще понад 700 великим прийомним сім'ям.

Виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, в сім'ях є однією з цілей Стратегії забезпечення права кожної дитини на зростання в сімейному оточенні. Цей документ є дорожньою картою для Мінсоцполітики і інших відомств у розбудові ефективної системи догляду і підтримки дітей.

23.06.2025

Міністерство розвитку громад та територій України

<https://mindev.gov.ua/news/minrozvytku-ta-proon-uzghodyly-spilni-dii-dlia-staloho-vidnovlennia-rehioniv>

Мінрозвитку та ПРООН узгодили спільні дії для сталого відновлення регіонів

Міністерство розвитку громад та територій України провело зустріч з делегацією Програми розвитку ООН (ПРООН). Сторони представляли Віцепрем'єр-міністр з відновлення – Міністр розвитку громад та територій України Олексій Кулеба та заступник Генерального секретаря ООН, заступник Адміністратора ПРООН пан Хаолян Сюй, який приїхав з візитом в Україну прибув до України вперше у новій ролі.

Під час зустрічі обговорили створення програми компенсацій за втрату житла для ВПО з тимчасово окупованих територій та для учасників бойових дій. Сторони домовилися спільно працювати над проектом та запуском нових механізмів відшкодування.

Одним із головних анонсів зустрічі став новий проект "Area-Based Recovery in Ukraine", який впроваджуватиметься у 2025–2028 роках із загальним бюджетом \$120 млн. Ініціатива передбачає відновлення громад, розвиток місцевої економіки та підготовку до євроінтеграційних викликів. В основі проекту – територіально орієнтований підхід, який забезпечує участь громадян, органів влади, бізнесу та міжнародних партнерів у процесі відновлення.

"Ми щиро вдячні ПРООН за системну роботу, зокрема у прифронтових регіонах. Попри повномасштабне вторгнення та активні бойові дії ми спільно відновлюємо житло людей, лікарні, школи та об'єкти енергетичної інфраструктури. Результати нашого партнерства стали відчутною підтримкою для українських громад", — зазначив Олексій Кулеба.

ПРООН підтвердили, що регіональна політика та підтримка енергетичної незалежності залишаються їхніми пріоритетами в Україні.

Партнери також домовилися поглиблювати співпрацю в межах проекту «Пліч-о-пліч: згуртовані громади» та координувати зусилля у підготовці до Ukraine Recovery Conference 2025 (URC2025).

Керівник місії ПРООН в Україні Яко Сільє, який працював у країні з 2022 року, подякував Міністерству за ефективну співпрацю та повідомив про завершення своєї каденції.

26.06.2025

Міністерство розвитку громад та територій України

<https://mindev.gov.ua/news/ponad-1000-korystuvachiv-pidtverdily-status-vpo-v-zastosunku-ukrzhaliznytsi-cherez-diiu>

Понад 1000 користувачів підтвердили статус ВПО в застосунку Укрзалізниці через Дію

Спільний проєкт підтримки українців, які вимушено покинули свої домівки, запущений Укрзалізницею в партнерстві з Міністерством розвитку громад та територій, Національним проєктом "Пліч-о-пліч: згуртовані громади" та Міністерством цифрової трансформації має перші результати

Понад 1000 українців вже підтвердили свій статус ВПО в застосунку Укрзалізниці через Дію та отримали можливість:

- нарахування подвійних "обіймашок" за кожен кілометр подорожі;
- доступу до ексклюзивних пропозицій від партнерів у програмі лояльності "Залізні друзі".

Найактивніше користувачі обирають такі пропозиції:

1. знижки на товари в аптеках;
2. знижки на медичні послуги;
3. знижки на побутову техніку.

Знайти всі пропозиції можна у програмі лояльності "Залізні друзі" - категорія "Для ВПО", яка стає доступною після підтвердження статусу через Дію.

Як підключити:

1. Оновіть та відкрийте застосунок Укрзалізниці;
2. Перейдіть у "Профіль" → "Мої дані";
3. Оберіть "Додати статус ВПО";
4. Підтвердьте статус через застосунок Дія;

5. Користуйтеся спеціальними пропозиціями та отримуйте подвійні обіймашки!

23.06.2025

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини

https://ombudsman.gov.ua/news_details/povtorni-monitoringovi-viziti-do-mtp-vnutrishno-peremishchenih-osib-u-pochayivskij-gromadi

Повторні моніторингові візити до МТП внутрішньо переміщених осіб у Почаївській громаді

За дорученням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини 18 червня 2025 року моніторингова група у складі головних спеціалістів Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Біловус Людмила та Сапужак Софія, спільно з регіональним координатором взаємодії з громадськістю Коноваловою Вікторією здійснили повторні моніторингові візити до двох місць тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб у Почаївській громаді на Тернопільщині: на базі гуртожитку ДНЗ «Почаївське вище професійне училище» та приміщення колишньої дільничної лікарні в селі Ридомиль.

В ході моніторингів:

- перевірили умови проживання ВПО з урахуванням вимог постанови Кабінету Міністрів України від 01.09.2023 № 930 «Деякі питання функціонування місць тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб» (зі змінами);
- провели робочі зустрічі з адміністрацією та мешканцями МТП для обговорення проблемних питань та інформування ВПО про їхні права та доступні ресурси;
- проаналізували стан виконання рекомендацій, наданих за результатами попередніх візитів у серпні 2024 року.

За результатами моніторингів з'ясовано, більшість мешканців МТП – люди похилого віку та соціально незахищені верстви населення. Усі ВПО проживають на безкоштовній основі відповідно до укладених договорів. Загалом умови для проживання в МТП добрі: в житлових кімнатах наявні необхідні меблі, постільна білизна; кухня та санвузли обладнані необхідною технікою, є доступ до інтернету.

В МТП є вогнегасники, плани евакуації, інформаційні стенди. В прихистку в селі Ридомиль за кошти благодійної організації облаштовано сучасну кімнату для дозвілля, де мешканці проводять вільний час.

Разом з тим, виявлено, що рекомендації за результатами попередніх візитів виконано частково.

З проблемних питань:

- є потреба в миючих та дезинфікуючих засобах;
- внутрішні приміщені двох МТП потребують косметичного ремонту;

- в прихистках не створено можливостей для проживання маломобільних осіб, відсутній безбар'єрний доступ до приміщень, об'єктів санітарії та гігієни.

Під час моніторингів відбулося особисте спілкування з частиною мешканців, скарг на порушення прав чи неналежні умови перебування не надходило. Також проведено правопросвітницькі заходи про діяльність Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, порядок та можливі шляхи звернення до Уповноваженого.

24.06.2025

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини

https://ombudsman.gov.ua/news_details/dmitro-lubinec-zaklikav-derzhavichleni-radi-oon-z-prav-lyudini-pidtrimati-ukrayinciv-yaki-vtratile-dim

Дмитро Лубінець закликав держави-члени Ради ООН з прав людини підтримати українців, які втратили дім

Дмитро Лубінець виступив під час інтерактивного діалогу зі Спеціальним доповідачем з прав внутрішньо переміщених осіб у межах 59-ї сесії Ради ООН з прав людини.

Уповноважений подякував за увагу до прав ВПО та захист переселенців на міжнародному рівні. В Україні наразі понад 4,6 мільйона внутрішньо переміщених осіб. Половина з них — це діти, пенсіонери, люди з інвалідністю.

Омбудсман України наголосив, що українські ВПО — це не лише вразлива категорія, а й громадяни, які прагнуть долучатися до відновлення держави. Але попри зусилля уряду, забезпечення їхніх потреб — надалі велика проблема через обмежені ресурси та скорочення міжнародної підтримки.

Дмитро Лубінець закликав держави-члени ООН підтримати створення Фонду соціального житла та запуск довгострокових компенсаційних механізмів. Такі рішення — критично важливі для сталого захисту переселенців, зокрема коштом заморожених російських активів.

«Дякую за довіру і можливість говорити про найважливіше. Українці, які втратили дім, не повинні втратити свої права!» — підсумував Уповноважений.

27.06.2025

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини

https://ombudsman.gov.ua/news_details/monitoringovi-viziti-do-mtp-dnipropetrovskoyi-oblasti

Моніторингові візити до МТП Дніпропетровської області

Регіональним координатором взаємодії з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Дніпропетровській

області Логойдою Марією спільно із працівниками Представництва Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Дніпропетровській області здійснено моніторингові візити до чотирьох місць тимчасового проживання (далі - МТП) внутрішньо переміщених осіб (далі - ВПО).

Під час вказаних моніторингових візитів перевірено умови проживання та додержання прав ВПО в МТП, а саме:

с. Любимівка:

- МТП створене благодійною організацією «Благодійний фонд «Сприяння та розвитку» Волонтерський центр «Гостина» для евакуйованих зі сходу та півдня України.

м. Дніпро:

- МТП створене благодійною організацією «Благодійний фонд «Добро на Амурі»;
- МТП «Люди дорожче золота», створене благодійною організацією «Благодійний фонд «Діти нового покоління»;
- МТП на базі Центру тимчасового розміщення маломобільних людей похилого віку та людей з інвалідністю, евакуйованих з гарячих точок.

Під час візитів було зафіксовано декілька недоліків, зокрема:

- мешканцям МТП не вистачає кухонних меблів;
- деякі приміщення МТП потребують косметичного ремонту;
- відсутність укриття;
- МТП не забезпечено архітектурною доступністю та безбар'єрним пересуванням приміщеннями, об'єктами санітарії та гігієни.

Крім того, виявлено, що частина наданих раніше рекомендацій за попередніми візитами були не виконані, або ж досі ведуться перемовини щодо залучення партнерів для їхнього виконання.

Водночас адміністрація зазначених закладів активно співпрацює з громадськими та благодійними організаціями задля покращення умов проживання мешканців та інтеграції їх у суспільстві.

Окрім того, працівниками Представництва Уповноваженого Верховної Ради України у Дніпропетровській області, під час моніторингових візитів проводились просвітницькі заходи, під час яких було надано роз'яснення громадянам щодо процедури відновлення втрачених документів, порядку перетину державного кордону України в умовах воєнного стану, порядку обліку ВПО та наявні державні гарантії для цієї категорії осіб, також було роз'яснено про порядок звернення до Уповноваженого та надано контакти гарячої лінії Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Місцеве самоврядування

26.06.2025

Вінницька міська рада

<https://vmr.gov.ua/mariupoltsi-zalyshaiutsia-mariupoltsiamy-de-b-ne-buly-serhii-morhunov-pro-pidtrymku-pereselentsiv-pid-chas-zustrichi-v-ozdorovchomu-tsentri>

«Маріупольці залишаються маріупольцями, де б не були», – Сергій Моргунов про підтримку переселенців під час зустрічі в оздоровчому центрі

25 червня у центрі «ЯМаріуполь.Родина», що вже четвертий рік поспіль приймає маріупольські родини з дітьми, відбулася тепла зустріч переселенців з очільником Вінницької громади Сергієм Моргуновим та міським головою Маріуполя Вадимом Бойченком. Проєкт реалізується завдяки співпраці Вінницької міської ради та муніципалітету Маріуполя.

«Маріупольці залишаються маріупольцями, де б не були», – Сергій Моргунов про підтримку переселенців під час зустрічі в оздоровчому центрі

Під час зустрічі з родинами переселенців Сергій Моргунов наголосив, що проєкт «ЯМаріуполь.Родина» – це не лише про відпочинок. Це про довіру між громадами, підтримку в найскладніші часи та збереження спільної ідентичності. Також він подякував міському голові Маріуполя Вадиму Бойченку за співпрацю.

«Цей проєкт значно глибший – він про горизонтальні зв'язки між нашими територіальними громадами. Попри окупацію рідного міста, маріупольці продовжують гуртуватися, підтримувати одне одного, і саме завдяки таким ініціативам відчують, що вони не самі. Це величезна заслуга Вадима Бойченка та його команди – завдяки їхнім титанічним зусиллям вдалося зберегти цю унікальну екосистему єдності. Маріупольці відчують, що вони потрібні, що вони залишаються маріупольцями, де б не були. Вони гуртуються, підтримують одне одного. Якщо порівняти перший рік нашого спілкування з ними і зараз – ми бачимо, наскільки змінилася психологічна атмосфера: стало більше спокою, впевненості, оптимізму. Головне – що це мирне життя, яке дарують тилові громади, зокрема Вінниця. І дуже важливо, що маріупольці вірять, що прийде час і вони обов'язково повернуться додому», – говорить Сергій Моргунов.

Також очільник Вінницької громади відзначив, що оздоровчо-реабілітаційний центр «ЯМаріуполь. Родина» користується великою популярністю серед переселенців. За його словами, родини з дітьми охоче приїжджають сюди, адже на них чекає насичена програма дозвілля.

«Заклади культури департаменту культури Вінницької міської ради та комітет по фізичній культурі і спорту організовують цікаві й різнопланові заходи – творчі вечори з концертами, спортивно-оздоровчі акції, тренінги, майстер-класи за участі представників Національної поліції тощо», – додав Сергій Моргунов.

Окрім того, на території центру облаштовано живий куточок із кроликами, дитячі майданчики, воркаут-зону, волейбольний майданчик, столи для настільного тенісу та творчу кімнату. Усе це – частина комплексної підтримки, яка допомагає родинам не лише відпочити, а й психологічно відновитися.

Після активного старту оздоровчої кампанії для маріупольців у Вінниці завершується перша зміна програми фізичного та психологічного відновлення. У планах – провести ще сім змін, аби якомога більше вимушених переселенців із Маріуполя змогли отримати необхідну підтримку, відпочити й відновитися. Цьогоріч відпочити і оздоровитися зможе близько 900 маріупольців, з них понад 500 – діти.

У межах цієї ініціативи міський голова Маріуполя Вадим Бойченко висловив вдячність Вінницькій міській раді та міському голові Сергію Моргунову за спільну роботу та небайдужість до долі маріупольців. Він акцентував увагу на значенні такої підтримки та поділився результатами: «Одне з перших відкриттів центру «ЯМаріуполь» відбулося саме у Вінниці – 13 червня 2022 року. Це надзвичайно важлива місія – зберегти український Маріуполь у кожному місті України. Сьогодні ця ініціатива переросла в потужну мережу: 22 міста, 42 центри. Вінницький центр уже прийняв понад 3000 маріупольців, більшість із яких – це діти, що пережили страшні випробування та знову повертаються до життя. Згідно із соціологічними дослідженнями, які ми проводимо щороку, спостерігаємо реальні позитивні зміни: покращення психоемоційного стану, повернення людей до активного життя. Уже понад 7000 родин пройшли реабілітацію, і ця підтримка триває, адже кожен другий досі носить у собі глибоку травму. Ми не просто допомагаємо – ми даємо шанс на новий старт у вільній Україні».

Однією із тих, хто оздоровлюється у центрі є Руслана Щербина, яка разом із чоловіком та сином залишила Маріуполь 24 лютого 2022 року. Зараз її родина мешкає в Сумській області, але щоразу, коли є можливість, вони приїжджають на відпочинок і реабілітацію. Для Руслани це не просто зміна обстановки, а спосіб відновити сили, побути з дітьми та наповнити кожен день позитивом.

«Ми вже втретє приїжджаємо сюди. Вперше приїхала зі старшим синочком, коли ще була вагітна. Потім – уже з однорічним малюком. І кожного разу тут стає краще! Цей рік – найкрутіший: і харчування, і живий куточок, і майстер-класи – ми і на одязі малювали, і браслети плели. Тут я відпочиваю, а діти щасливі. Це дуже важливо після всього, що ми пережили», – розповіла Руслана Щербина.

23.06.2025

Вінницька обласна військова адміністрація

<https://www.vin.gov.ua/dep-smp/71021-v-haisynskomu-raioni-vidbulasia-narada-shchodo-realizatsii-prav-vpo>

В Гайсинському районі відбулася нарада щодо реалізації прав ВПО

У заході взяли участь заступник начальника ОВА Андрій Кавунець, представники структурних підрозділів ОВА, Гайсинської РВА, територіальних громад, Ради з питань ВПО РВА та громадах, а також керівники та відповідальні за місця тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб.

Також в нараді взяла участь фахівець з поселення ВПО в Вінницькій області від БО Координаційний гуманітарний центр Катерина Цвітайло.

Під час засідання учасники обговорили стан реалізації прав внутрішньо переміщених осіб в Гайсинському районі та розглянуто актуальні питання:

- функціонування місць тимчасового проживання ВПО в районі, доступ ВПО до соціальних послуг;
- забезпечення житлом;
- працевлаштування та професійна адаптація;
- механізми співпраці між владою та громадським сектором.

Окрему увагу зосередили на питанні забезпечення житлом ВПО, можливості створення фондів тимчасового житла для ВПО в районі.

Також акцент було зроблено на роботу Рад з питань ВПО, про діяльність та функціонування їх.

Лише через тісну співпрацю всіх рівнів влади та громадського сектору можна забезпечити гідні умови для ВПО та сприяти їхній повноцінній інтеграції в громаду.

27.06.2025

Чернігівська обласна державна адміністрація

<https://cg.gov.ua/index.php?strfind=%D0%92%D0%9F%D0%9E&csrf=29439662dc914f53a5e62e891254b7fe6e60a36999850d7bf04ead3f0a5a7e2e>

Чернігівщина долучається до інвентаризації потенційного майна для проживання ВПО

Мова про створення інформаційно-аналітичної системи, яка міститиме інформацію про всі об'єкти нерухомості в Україні, придатні для проживання внутрішньо переміщених осіб.

Реєстр житла для ВПО має стати ефективним інструментом не тільки для обліку житлових ресурсів, а й для залучення міжнародної допомоги на їх реконструкцію.

Обстеженню підлягатимуть об'єкти державної, комунальної та приватної (за згодою власників) форми власності: будівлі, споруди (їхні окремі частини); квартири, житлові та нежитлові приміщення, житлові будинки, земельні ділянки та інші об'єкти нерухомого майна.

Створення такої системи передбачено відповідним Законом України, який набув чинності у березні цього року. Над її формуванням працюватимуть профільні комісії: в області – координаційна комісія при Чернігівській ОВА, на місцях – комісії з обстеження об'єктів нерухомого майна для проживання ВПО при РВА.

Перше засідання координаційної комісії відбулося вчора, 26 червня.

«Наше головне завдання — забезпечити прозорий, системний та результативний механізм обстеження, обліку й подальшого використання майнових ресурсів для надання житла тим, хто втратив його через війну», – зазначила заступниця голови ОДА Жанна Шерстюк.

За результатами опрацювання даних Фонду державного майна України та РДА, на сьогодні в області відібрано 70 потенційних об'єктів (30 держаних і 40 комунальних).

Також обстеженню підлягають об'єкти, де вже проживають внутрішньо переміщені особи. Це 9 місць тимчасового проживання, розрахованих на 1428 ліжко-місць (6 модульних містечок і 3 гуртожитки закладів освіти) та 25 об'єктів, віднесених до фонду житла для тимчасового проживання.

Таким чином, наступним кроком районним комісіям необхідно обстежити більше 100 об'єктів нерухомого майна, які надалі можуть бути включені до реєстру житлових ресурсів для ВПО.

23.06.2025

Дніпропетровська обласна державна адміністрація

<https://adm.dp.gov.ua/news/na-dnipropetrovshchyni-rada-volonteriv-pry-ova-zapratsiuvala-v-onovlenomu-skladі>

На Дніпропетровщині Рада волонтерів при ОВА запрацювала в оновленому складі

На Дніпропетровщині відбулася перша зустріч Ради волонтерів при ОВА в оновленому складі. На засіданні визначили відповідальних за різні напрямки роботи – гуманітарне реагування, питання соцахисту, молоді та спорту, освіти, міжнародної співпраці, фандрейзингу. Обрали й секретаря.

«Найголовніше – небайдужість. Її відчуваєш, коли місцеві та міжнародні організації щиро підтримують тих, хто опинився у скруті. Дякую всім, хто залучений до вирішення проблемних питань. Зокрема, евакуації, яка зараз проходить на Синельниківщині. Попри небезпеку, тамтешнім мешканцям допомагають виїхати», – зазначила заступник начальника Дніпропетровської ОВА Надія Задорожна.

Вона додала, що Рада волонтерів – це дієва спільнота. Оновивши склад, долучили до неї найактивніших учасників.

«Дякую, що ви завжди відгукуєтеся на ініціативи, важливі для нашої області. Зокрема, для переселенців, ветеранів, діючих військових. Радий, що маю честь працювати разом з вами», – сказав перший заступник голови Ради волонтерів Ілля Одинцов.

Представники громадських організацій, які стали учасниками Ради, зібралися за круглим столом. Частина – долучилася онлайн. Кожен розповів про свою діяльність та успішні проекти.

«Ми займаємося підтримкою ВПО, місцевих жителів, постраждалого населення. Потужно діє освітній напрям. Розповідаємо вчителям про профілактику боулінгу, ненасильницьке спілкування, травмоорієнтований підхід. Готові долучатися до різних проектів, ділитися власним досвідом. Бо багато з наших ініціатив вже апробовані на рівні регіону, їх можна просувати і розширювати», – наголосила представниця ГО «Сила майбутнього» Світлана Лук'янченко.

«Основний напрям нашої діяльності – це вирішення житлових питань переселенців, сприяння їхній інтеграції. Серед найбільш успішних проектів – сервісна картка ВПО, – розповіла представниця ГО «Джерело підтримки» Людмила Дінник. – У Раду прийшли для того, щоб мати можливість масштабувати свою діяльність на рівні області. І бути ще більш ефективними. Допомогати людям, які цього потребують.

Загалом до Ради волонтерів долучилися 29 представників громадських організацій та 9 – структурних підрозділів ОВА.

28.06.2025

Маріупольська міська рада

<https://mariupolrada.gov.ua/news/36-rodin-z-mariupolja-otrimali-kvartiri-u-dnipri>

36 родин з Маріуполя отримали квартири у Дніпрі

У День Конституції України ключі від квартир-студій у соціальному житлі отримали 36 родин з Маріуполя. Це вже другий етап заселення маріупольців у третє соціальне житло, яке нещодавно було відкрито у місті. Загалом тут проживатимуть 192 сім'ї, які найбільше потребують підтримки.

На урочистому заході були присутні заступниця керівника Офісу Президента України Ірина Верещук, голова Донецької обласної військової адміністрації Вадим Філашкін, міський голова Дніпра Борис Філатов та очільник Маріуполя Вадим Бойченко.

За словами Вадима Бойченка, соціальне житло — це фундамент, який допомагає людям повернутися до нормального життя. Саме тому так важливо створювати якісні умови та сприятливе середовище для переселенців. Він

також повідомив, що триває робота над новими проєктами, які дозволять забезпечити житлом ще більше маріупольських родин.

«Конституція України визнає, що кожна людина має право на житло. На жаль, окупант його забрав у маріупольців. Але завдяки партнерам нам вдається забезпечувати людей соціальним житлом. Дякую всім, хто допомагає зберегти українській Маріуполь. Спільно з урядом України працюємо над реалізацією першого експериментального пілотного проєкту для Маріуполя, який дозволить забезпечити житлом 5 тисяч людей», — наголосив Вадим Бойченко.

З перших днів повномасштабного вторгнення Ірина Верещук опікується громадою Маріуполя, допомагає у розв'язанні нагальних питань та підтримує житлові ініціативи.

«Для мене Маріуполь та маріупольці мають особливе значення. Дякую всім партнерам, хто долучився, адже сьогодні є величезний запит на такі проєкти. Це приклад синергії та співпраці місцевої влади та міжнародних донорів в інтересах українців, постраждалих унаслідок війни. Саме такі проєкти підлягають масштабуванню та всілякій підтримці», — наголосила Ірина Верещук.

Нове соціальне житло створили у приміщеннях Українського державного університету науки та технологій. У чотирьох корпусах облаштовані комфортні квартири, кімнати відпочинку, коворкінг з ноутбуками, спортивний зал, зручні кухні та пральні.

«Зараз Донеччина живе в найскладніших умовах: понад мільйон людей виїхали та потребують допомоги. Таких проєктів, як цей, має бути багато, тому що потрібно допомогти всім. Для цього ми співпрацюємо з міжнародними партнерами та маємо підтримку Офісу Президента України. Наша мета – допомогти людям, де б вони не знаходилися», — зазначив Вадим Філашкін.

Сьогодні у Дніпрі проживає найбільша кількість маріупольців в Україні. Місто одним із перших відгукнулося на заклик мера Маріуполя про підтримку та з того часу не припиняє допомагати окупованій громаді. Саме тут було реалізовано перший пілотний проєкт соціального житла для маріупольців.

«Ще на початку повномасштабної війни відкрили перший центр «ЯМаріуполь». І зараз, як територіальна громада, ми готові створювати найкращі умови для маріупольців», — наголосив міський голова Дніпра Борис Філатов.

Влада Дніпропетровської області також підтримує громаду Маріуполя та допомагає з адміністративними питаннями.

«Дніпропетровщина прийняла 456 тис. переселенців. За кожною цифрою — люди, яких найперше слід забезпечити житлом. Тому такі проєкти вкрай необхідні», — зазначила заступниця голові Дніпропетровської ОВА Надія Задорожна.

Проєкт створення соціального житла реалізується Маріупольською міською радою за фінансової підтримки уряду Франції, у партнерстві з

Міжнародною організацією з міграції, у координації з урядом України та Донецькою обласною військовою адміністрацією. Також проєкт підтримує ГМ «Проліска», УВКБ ООН, Фонд Ріната Ахметова та компанія Grohe. У межах ініціативи вже створено чотири об'єкти соціального житла для 476 маріупольських родин у Києві та Дніпрі.

24.06.2025

Закарпатська обласна військова адміністрація

<https://carpathia.gov.ua/news/kerivnytstvo-ova-zustrilosia-z-holovoju-ofisu-mizhnarodnoho-komitetu-chervonoho-khresta-u-lvovi>

Керівництво ОВА зустрілося з головою офісу Міжнародного комітету Червоного Хреста у Львові

Уперше на Закарпатті з робочим візитом перебуває голова офісу Міжнародного комітету Червоного Хреста у Львові Александр Стівен Султан-Хан.

Підтримка військовополонених та їхніх сімей, взаємодія у сфері відновлення родинних зв'язків, гуманітарна допомога, зокрема й під час евакуації населення із прифронтових громад, – про це та багато іншого йшлося під час зустрічі в ОВА.

Очільник Закарпаття Мирослав Білецький зазначив, що Товариство Червоного Хреста України та його обласний осередок є однією з найактивніших організацій, котра чимало допомагає закладам охорони здоров'я, соціально вразливим категоріям населення, зокрема й внутрішньо переміщеним особам, надає медичну та психосоціальну підтримку, організовує догляд вдома за людьми похилого віку та особами з інвалідністю, які потребують стороннього догляду, тощо.

Водночас для Міжнародного комітету Червоного Хреста як незалежної організації пріоритетом у роботі у тилкових регіонах є підтримка цивільного населення та робота зі зниклими безвісти та полоненими – збір інформації, комунікація з сім'ями, психосоціальна допомога рідним у таких складних ситуаціях.

Фахівці МКЧХ регулярно проводять зустрічі із родинами полонених та військових, що зникли безвісти. Так, завтра в Ужгороді планують поспілкуватися із закарпатцями, які шукають своїх близьких-військових. Під час такого спілкування рідні можуть отримати відповіді на свої питання.

«Вдячний організації за активну роботу та підтримку українців, а також за ту непросту роботу, яку вона виконує, збираючи такі цінні дані про військових, що потрапили у полон», – наголосив Мирослав Білецький.

26.06.2025

Тернопільська обласна військова адміністрація

<https://oda.te.gov.ua/news/na-poriadku-dennomu-pytannia-pidtrymky-vpo>

На порядку денному – питання підтримки ВПО

Відбулося відкрите засідання Ради з питань внутрішньо переміщених осіб при Тернопільській обласній військовій адміністрації.

Участь в обговоренні актуальних питань щодо підтримки внутрішньо переміщених осіб, захисту їх прав та інтересів, взяв заступник начальника обласної військової адміністрації Павло Журба.

Він підкреслив важливість діалогу влади та громадськості щодо вирішення актуальних питань для внутрішньо переміщених осіб, в тому числі щодо створення умов для їхнього проживання, будівництва житла.

Учасники засідання Ради обговорили питання щодо надання компенсації за розміщення внутрішньо переміщених осіб підприємствам, установам, організаціям незалежно від форми власності. Заслухали проміжний звіт моніторингової групи місць тимчасового проживання у Тернопільській області, ознайомилися із результатами моніторингу обласних програм щодо захисту та забезпечення прав ВПО у Тернопільській області.

Рекомендації будуть розглянуті та враховані структурними підрозділами ОВА.

26.06.2025

Івано-Франківська обласна державна адміністрація

<https://www.if.gov.ua/news/volontery-za-poklykom-dushi-i-sertsia-liudmyla-sirko-zustrilasia-z-predstavnykamy-iaponskoho-chervonoho-khresta>

Волонтери за покликом душі і серця: Людмила Сірко зустрілася з представниками Товариства Червоного Хреста Японії

Заступниці голови обласної державної адміністрації Людмила Сірко та Крістіна Торган зустрілися із директоркою відділу міжнародної допомоги міжнародного департаменту головного офісу Товариства Червоного Хреста Японії Масака Катаока, директором департаменту міжнародної медичної допомоги/відділення анестезіології та інтенсивної терапії медичного центру Товариства Червоного Хреста Японії Аїті, лікарні Найгоя Дайні Кеннджі Сугшмото (Японія) та представницею в Україні, представництва JRCS в Україні Мінаймі Хобара.

У заході також взяли участь голова Івано-Франківського обласного товариства Червоного Хреста України Валерій Старченко, заступниця голови ІФОТЧХУ Марія Біллер та заступник директора департаменту охорони здоров'я ОДА Ігор Павлів.

Людмила Сірко розповіла про Дні здоров'я, графіки роботи виїзних медичних бригад, допомогу ветеранам та роботу з міжнародними донорами, а також подякувала представникам японського Червоного Хреста за співпрацю.

«Івано-Франківська обласна державна адміністрація разом із обласним товариством Червоного Хреста України впроваджує багато спільних соціально-гуманітарних проєктів. Україна зараз в активній фазі війни і бачимо наскільки у людей погіршується стан здоров'я. Наша область прийняла понад 150 тисяч ВПО і цим людям необхідні соціальні послуги та медична допомога. І саме працівники Івано-Франківського обласного товариства Червоного Хреста України одними з перших долучилися до допомоги цим людям. Оскільки вони знають ціну життя, розуміють біль і страждання кожного, хто в біді», - розповіла Людмила Сірко.

Йшлося про реалізацію спільних соціальних проєктів, більшість з яких спрямована на підтримку соціально незахищених верств населення та ВПО. Зауважувалося, що ця організація також допомагає родинам полеглих Героїв, малозабезпеченим сім'ям, багатодітним, ветеранам, людям, які опинилися у складних життєвих обставинах.

Представники Товариства Червоного Хреста Японії подякували за ґрунтовну інформацію і зазначили, що місцева влада тісно співпрацює з Івано-Франківським Червоним Хрестом. Упродовж дводенного візиту ознайомилися з результатами роботи Івано-Франківського обласного товариства Червоного Хреста України. А також виокремили актуальні напрями роботи, – а це реабілітація та покращення ментального здоров'я. Японський Червоний Хрест радо і надалі співпрацювати з українцями, впроваджуючи спільні проєкти.

Під час зустрічі обмінялися досвідом у сфері роботи мобільних медичних бригад (ММБ), що надають первинну медичну допомогу в найвіддаленіших населених пунктах України, включно з Івано-Франківщиною.

Окрему увагу приділили партнерським питанням та можливостям волонтерської підтримки від Товариства Червоного Хреста Японії, а також координації подальших гуманітарних проєктів та ініціатив.

Наголошувалося на продовженні співпраці обласної військової адміністрації із Товариством Червоного Хреста Японії, Товариством Червоного Хреста України та Івано-Франківським обласним Товариством Червоного Хреста України. Надання необхідної гуманітарної, медичної допомоги, реалізація проєктів разом – це успішний приклад налагодженої соціально-гуманітарної роботи.

27.06.2025

Івано-Франківська обласна державна адміністрація

<https://www.if.gov.ua/news/predstavnyky-oda-vzialy-uchast-u-rehionalnomu-zakhodi-reiestr-zbytkiv-dlia-ukrainy-praktychna-dopomoha-zaiavnykam>

Представники ОДА взяли участь у регіональному заході «Реєстр збитків для України: практична допомога заявникам»

Делегація з Івано-Франківської області у складі 12 представників департаменту соціальної політики облдержадміністрації, департаменту розвитку громад та територій, дорожнього, житлово-комунального господарства, містобудування та архітектури облдержадміністрації, органів місцевого самоврядування, громадських організацій та членів Рад з питань ВПО в області взяли участь у регіональному заході «Реєстр збитків для України: практична допомога заявникам», який відбувся 25 червня у Львові.

Захід об'єднав представників місцевих органів державної влади, органів місцевого самоврядування, інституцій громадянського суспільства, партнерів з Ради Європи та людей, які вже подали заяви до Реєстру з Львівської, Івано-Франківської, Тернопільської, Волинської та Закарпатської областей.

Під егідою Ради Європи у 2023 році заснували Реєстр збитків, завданих агресією російської федерації проти України. Його мета – здійснити фіксацію та облік заяв і доказів про шкоду, завдану війною, як фізичним і юридичним особам, так і державі. Йдеться про зруйноване чи пошкоджене житло, поранення, загибель близьких, втрату майна, доходів тощо.

Відкриваючи захід, Виконавчий директор Реєстру Маркіян Ключковський наголосив: «Ми маємо приїхати до тих, хто пережив найстрашніше, розповісти та пояснити: саме заради них створено Реєстр збитків. Щоб саме вони мали право зробити крок у відповідь – дати відсіч агресору у той спосіб, у який можуть: розповісти свою історію, подати заяву про компенсацію, і справедливо, й обґрунтовано розраховувати на її задоволення. Перед нами – складне завдання: побудувати величезний механізм, який охопить усю країну, мільйони людей, сотні мільярдів збитків. І навіть за максимальної підтримки 44 держав-членів, ми самі цього не зробимо».

Постійна взаємодія з громадянським суспільством, національними органами влади та міжнародними партнерами залишається ключовою для розвитку Реєстру збитків. Вона забезпечує повноцінну фіксацію всіх завданих збитків, втрат і шкоди – що є необхідною основою для ефективного механізму компенсації та невід'ємною частиною ширшого процесу встановлення справедливості та притягнення до відповідальності.

На сьогодні є два окремі реєстри: Державний реєстр (фіксує інформацію щодо пошкодженого та знищеного рухомого і нерухомого майна) та Міжнародний Реєстр збитків (є першим кроком міжнародного

компенсаційного механізму, який окрім майнових втрат охоплює також інформацію щодо безвісти зниклих в умовах війни родичів, отриманих поранень, різних форм насильства, позбавлення волі, примусової праці тощо).

Заяви подаються через «Дію» у вкладках «Відновлення» та «Репарації: міжнародний Реєстр збитків». Якщо таким чином подати заявку неможливо, то ви можете звернутись за такою послугою до ЦНАПу, посадової особи органу соціального захисту населення або нотаріуса.

Реєстр збитків — це не просто база даних, а крок до справедливості, відбудови і відповідальності. Він дає шанс постраждалим отримати компенсацію, а Україні — домогтись відшкодування завданої шкоди.

Додамо, що захід організували у співпраці з Львівською обласною військовою адміністрацією, Львівською міською радою, Проектом Ради Європи «Удосконалення судових та позасудових засобів захисту прав осіб, постраждалих від війни в Україні» та Благодійним фондом «Право на захист».

23.06.2025

Донецька обласна державна адміністрація

<https://dn.gov.ua/news/litni-kanikuly-razom-z-knyhamy-u-khabakh-donechchyny-vidbuvaiutsia-zustrichi-dlia-iunyk-h-chytachiv>

Літні канікули разом з книгами: у хабах Донеччини відбуваються зустрічі для юних читачів

Літні канікули - чудова пора для відпочинку, нових вражень та цікавих відкриттів.

Завдяки гуманітарному центру «З Торецьком у серці» юні читачі провели час у затишній бібліотечній атмосфері, де панує тепло, дружба і любов до книги. Програма заходу була насиченою та різноманітною. Діти із задоволенням брали участь у пізнавальних іграх, проявляли свою ерудицію, ділилися знаннями з однолітками, читали улюблені книжки, а також переглядали цікаві українські мультфільми.

Також відбулася тепла й натхненна презентація книжкової виставки «Літо з книгою в рюкзаку», під час якої маленькі відвідувачі ознайомилися з яскравим світом дитячої літератури, здійснили огляд книжкових новинок, із задоволенням малювали своїх улюблених книжкових героїв та долучилися до цікавого майстер-класу.

У Центрі підтримки ВПО Краматорського району «МиРазом» у Полтаві працює читальний простір «Бібліоколо». Відвідувачі центру не лише читають, а й обговорюють прочитане, діляться власними думками, враженнями та улюбленими книжками. Такий формат допомагає відновити внутрішню рівновагу, сприяє емоційній підтримці й створює атмосферу довіри та відкритого спілкування.

У осередках підтримки мешканців Бахмутської громади «З Бахмутом у серці» у містах Київ, Дніпро, Жовті Води, Чернігів створені локації —

«Книжкові полицки», де представлена також література для дітей – казки, пригодницькі книги, розвивальні та освітні видання, які формують цінності й пробуджують уяву. Донеччани мають змогу долучитися до книжкових просторів та безкоштовно скористатися доступом до літератури.

24.06.2025

Донецька обласна державна адміністрація

<https://dn.gov.ua/news/sluzhba-zainiatosti-donechchyny-pidtrymuie-vpo-u-khabakh-po-vsii-kraini>

Служба зайнятості Донеччини підтримує ВПО у хабах по всій країні

Шукати роботу, змінювати професію, починати з нуля — непросто. Але ті, хто вимушено покинув рідні міста, не залишаються наодинці. Донецький обласний центр зайнятості продовжує партнерство з просторами підтримки внутрішньо переміщених осіб у різних регіонах України.

Так, у гуманітарному хабі «ЯМаріуполь» у Вінниці фахівчиня служби зайнятості Надія Хаваліц провела зустріч для переселенців, які тимчасово проживають у місті та області.

Учасники дізнались про актуальні вакансії, як отримати ваучер на навчання чи перекваліфікацію, скласти резюме та підготуватись до співбесіди. Окрему увагу було приділено державним програмам підтримки бізнесу, зокрема тим, що доступні для ветеранів та їхніх родин.

Такі виїзні зустрічі допомагають людям швидше адаптуватися, знайти опору та отримати новий старт у професійному житті. Контакти фахівців: <https://t1p.de/rzryk>.

26.06.2025

Донецька обласна державна адміністрація

<https://dn.gov.ua/news/pidsyliuiemo-ukrainok-iak-ho-rada-zhinok-donechchyny-pratsiuie-na-zakarpatti>

«Підсилюємо українок»: як ГО «Рада жінок Донеччини» працює на Закарпатті

Громадська організація «Рада жінок Донеччини» з 2015 року працювала у Маріуполі, зосередившись на протидії гендерно зумовленому насильству.

За підтримки міжнародних партнерів та місцевого самоврядування команда відкрила шелтер для жінок, які стикнулися з домашнім насильством, запустила мобільну бригаду соціально-психологічної допомоги, проводила численні тренінги, зокрема для представників поліції, які першими реагують на виклики домашнього насильства.

Після 2022 року команда евакуювалася на Закарпаття (м. Мукачево), де й далі підтримує жінок.

Проблеми на Закарпатті та Донеччині виявилися схожими: підтримка жінок в умовах війни, гендерна дискримінація, домашнє насильство. Тому ГО «Рада жінок Донеччини» направила сили на їх розв'язання.

Значну увагу ГО «Рада жінок Донеччини» приділяє навчанню. Команда завершила роботу над онлайн-курсом «Життєстійкість молоді в умовах кризи», який безплатно доступний на ресурсі «Прометеус». Курс зачіпає теми психології та соціології, вчить навичок, які допомагають зберегти продуктивність, протистояти стресу, відновлювати себе, свій психічний, фізичний та емоційний стан після травмуючих подій.

ГО «Рада жінок Донеччини» зареєструвалася, як надавач соціальних послуг. Сьогодні 4 соціальних працівники та 4 психологи організації працюють у Центрі життєстійкості Мукачівської громади, де надають свої послуги.

«У Центрі також проходять групові заходи, є групи взаємопідтримки, арттерапія — усе, що допоможе людині вийти зі стану тривоги, стресу, знайти внутрішні ресурси й побачити зовнішні. Щоб людина якнайшвидше повернулася до робочого стану, щоб жила тут і зараз, рухалася вперед», - розповідає виконавча директорка «Ради жінок Донеччини» Юлія Пруднікова.

Уже декілька років ГО «Рада жінок Донеччини» організовує навчання, яке сприяє розвитку економічної спроможності жінок на Закарпатті. На таких навчаннях розповідають про напрацювання ідей для підприємництва, формування бізнес-плану, здійснення пошуків грантів.

Завдяки підтримці міжнародних партнерів ГО «Рада жінок Донеччини» реалізували комплексну програму, в якій не лише навчали, а й давали психологічний супровід, індивідуальні консультації, групову підтримку. Жінки мали можливість спробувати себе в різних напрямках: шиття, в'язання, фотографія тощо.

Після такого навчання вже є історії успіху: є жінки, які наважилися відкрити власну справу, або розширити бізнес; знайшли сили та натхнення для розвитку. Такі історії надихають «Раді жінок Донеччини» працювати далі.

Хоч ГО «Рада жінок Донеччини» працює на Закарпатті, далеко від дому, та все одно підтримує зв'язки з рідним регіоном. Організація входить у Координаційну раду з питань протидії домашньому та гендерно зумовленому насильству та в Коаліцію «13–25 Донеччина».

На Закарпатті є чимало проблем для жінок, зокрема для переселенок: недостатньо місць для тимчасового розміщення, недостатня кількість мобільних соціально-психологічних бригад та кризових кімнат для тих, хто постраждав від домашнього насильства.

Своєю роботою ГО «Рада жінок Донеччини» планує посилювати ці напрямки та розв'язувати соціально-значущі проблеми.

25.06.2025

Сумська обласна державна адміністрація

<https://sm.gov.ua/novini/spisok-usih-novin/sumshhinu-vidvidav-nadzvichajnij-i-povnovazhnij-posol-korolivstva-shvecii-v-ukraini-martin-jogan-anders-oberg.html>

Сумщину відвідав Надзвичайний і Повноважний Посол Королівства Швеції в Україні Мартін Йоган Андерс Оберг

У межах візиту Посол Швеції зустрівся із начальником Сумської обласної військової адміністрації Олегом Григоровим.

Обговорили результати співробітництва та пріоритетні напрямки подальшої співпраці – гуманітарну підтримку, допомогу внутрішньо переміщеним особам, а також підтримку малого та середнього бізнесу, який попри війну продовжує працювати, забезпечує робочі місця та наповнює бюджети.

Мартін Йоган Андерс Оберг разом з керівництвом Сумської області оглянули хід будівництва модульного містечка для ВПО у Сумській громаді. Проект реалізується спільно з партнерами зі Швеції та Сумською обласною організацією Товариства Червоного Хреста України. Завершення першої черги запланували на кінець липня. Після закінчення всіх етапів робіт житло зможуть отримати майже 600 людей, які втратили домівки через російську агресію.

Загальна вартість цього проєкту – 385 мільйонів гривень.

«У центрі нашої спільної роботи – люди. Зважаючи на обставини – постійні обстріли, особлива увага внутрішньо переміщеним особам – людям, які через війну втратили дім і можливість жити звичним життям. Партнерство зі Швецією надзвичайно важливе для нашої області. Ми бачимо конкретні результати взаємодії, вдячні за допомогу і за увагу до потреб наших людей», – зазначив Олег Григоров.

Також під час зустрічі говорили про можливості підтримки місцевого бізнесу в умовах війни, як ключового фактора економічної стійкості регіону та започаткування побратимства між містами.

«Ми бачимо, що люди на Сумщині продовжують жити, працювати, підтримувати одне одного. Попри війну бізнес функціонує, громади тримаються. Загалом ми вже надали Україні майже мільярд доларів гуманітарної допомоги. Ми розділяємо цінності українського народу і продовжуємо підтримувати вас у цій боротьбі», – наголосив Мартін Йоган Андерс Оберг.

24.06.2025

Кіровоградська обласна військова адміністрація

<https://oda.kr-admin.gov.ua/news/na-kirovogratschini-zakinuti-budivli-transfrmuyut-pid-zhitlo-dlya-vpo-ta-veteraniv>

На Кіровоградщині закинуті будівлі трансформують під житло для ВПО та ветеранів

Сьогодні у Кропивницькому презентували пілотний проєкт ReHome, що реалізується на Кіровоградщині з метою перетворення занедбаних і невикористовуваних будівель на доступне житло для внутрішньо переміщених осіб, ветеранів та інших вразливих категорій громадян.

У заході взяли участь народні депутати, представники всіх громад області, громадських організацій, місцевої та обласної влади. Модераторкою події виступила заступниця начальника Кіровоградської ОВА Катерина Колтунова.

ReHome — це ініціатива громадських організацій, створена для того, щоб об'єднати мешканців, громади, волонтерів і владу навколо спільної мети — знаходити, фіксувати та передавати інформацію про занедбані об'єкти, які можуть бути перетворені на житло для внутрішньо переміщених осіб та ветеранів.

Які об'єкти підходять:

- покинуті або незадіяні будівлі соціального призначення;
- занедбані адміністративні або житлові споруди;
- об'єкти, які можна переобладнати під житло з мінімальними витратами.

Кожен житель області може надіслати інформацію про потенційний об'єкт на сайті: <https://www.rehome.com.ua/>

Директорка департаменту житлово-комунального господарства та паливо-енергетичного комплексу ОВА Ольга Довжук зазначила, що наразі громади подали 27 заявок на відновлення невикористовуваних будівель.

«Ми розуміємо, що подані територіальними громадами заявки не є остаточними, і на територіях громад наявна більша кількість об'єктів, що можуть бути використані за умови проведення капітального ремонту чи реконструкції. Комісія з обліку об'єктів нерухомого майна для проживання внутрішньо переміщених осіб при ОВА ще очікує відповідні пропозиції для проведення обстежень», - наголосила Ольга Довжук.

ОГЛЯД ПУБЛІКАЦІЙ ЗМІ

Центральні

24.06.2025

Інтерфакс-Україна

<https://interfax.com.ua/news/general/1082470.html>

Надання тимчасового захисту в ЄС біженцям з України у I кв.-2025 впало на 30,9% до I кв.-2024 – Євростат

Кількість нових рішень щодо тимчасового захисту біженців з України у першому кварталі 2025 року в ЄС склала 136,11 тис., що на 30,9% менше порівняно з першим кварталом 2024 року, йдеться у повідомленні на сайті Євростату.

Згідно з ним, за весь 2024 рік тимчасовий захист отримали 780,28 тис. осіб, які втекли з України, що на 26,1% менше, ніж у 2023 році.

Євростат також повідомив, що кількість заявників про надання притулку в ЄС скоротилася в першому кварталі 2025 року на 23,5% – до 183,81 тис., тоді як за 2024 рік – на 13,1%, до 912,42 тис.

"Найвищі співвідношення кількості осіб, які звернулися за притулком, на 1000 осіб було зафіксовано на Кіпрі (7,2), у Греції (6,6) та Ірландії та Іспанії (по 3,4). Найвищі співвідношення кількості осіб, яким надано тимчасовий захист, на тисячу осіб було зафіксовано в Чехії (7,1), Словаччині (4,8) та Польщі (4,5)", – коментує результати 2024 року Євростат.

Відомство уточнило, що громадяни України минулого року подали біля 25 тис. заявок про надання притулку, з яких з першого разу було прийнято 87,2% при середньому значенні цього показника в 51,4%.

Серед 24 країн, громадяни яких вперше звернулися за притулком у 2024 році, рівень визнання на першому етапі коливався від 7,0% (Колумбія) до 91,5% (Сирія). Окрім Колумбії, рівень визнання першої інстанції був нижчим за 20% для громадян Грузії, Марокко, Єгипту, Тунісу, Сенегалу, Перу, Бангладеш та Туреччини. Натомість, для представників Палестини, Венесуели, Малі, України, Еритреї, Афганістану та Сомалі він був вищим за середній показник (51,4%).

У 2024 році сирійці були найбільшою групою людей, які шукали притулку в ЄС (148,19 тис. заявників, які вперше звернулися за притулком, 16,2% від загальної кількості в ЄС). Далі йшли громадяни Венесуели (72,79 тис., 8,0%), Афганістану (72,24 тис., 7,9%), Колумбії (50,32 тис., 5,5%) та Туреччини (46,84 тис., 5,1%).

Всього за даними Євростату, на 30 квітня цього року статус тимчасового захисту в ЄС мали 4,26 млн біженців з України, за квітень їх число збільшилося менш ніж на 0,5 тис.

25.06.2025

Радіо Свобода

<https://www.radiosvoboda.org/a/ty-iak-mnozhynne-hromadyanstvo-okupatsiya-bizhentsi/33453747.html>

Множинне громадянство: шанс для біженців і ризик для українців в окупації?

Множинне громадянство дозволить українцям за кордоном зберегти паспорт рідної країни, якщо вони вирішать отримати ще один. А також за спеціальною процедурою українське громадянство зможуть отримати іноземці. Водночас закон забороняє таку опцію для людей із російським громадянством – і це створює проблему для жителів окупованих територій, які брали російський паспорт під примусом.

Як діяти в такому разі? Чому Україна ухвалює такий закон тепер, попри тривалу жорстку міграційну політику? Чи не порушує закон Конституцію? Усі деталі про новий закон – у матеріалі проєкту Радіо Свобода «Ти як?».

У Міністерстві національної єдності головною метою нового закону називають збереження єдності з мільйонами українців, які виїхали за кордон – зокрема, після повномасштабного вторгнення.

Для чого потрібен закон?

Віцепрем'єр-міністр-міністр національної єдності України Олексій Чернишов у колонці для «Українська правда» зазначає, що рішення про запровадження множинного громадянства зумовлене, зокрема, демографічними причинами.

«У 1991 році нас в Україні було 52 мільйони. Сьогодні на підконтрольній українському уряду території – трохи більше 30. За прогнозом ООН, це зниження буде тільки продовжуватися. Ще мусимо говорити про те, як об'єднувати українців, де б вони не були. У цьому контексті множинне громадянство – один із інструментів, який допоможе зберегти майбутнє нації», – вважає Чернишов.

18 червня Верховна Рада ухвалила закон, але його ще не підписав президент, який має право вето.

Головна відмінність, передбачена законом: громадяни України зможуть мати декілька громадянств одночасно. Раніше для отримання паспорта іншої країни потрібно було відмовитися від українського.

«Якби ми не прийняли цей закон, то просто виштовхали б сотні тисяч українців з українського простору. Мільйони українців – за кордоном, в Європі передусім. І частина з них постає перед питанням: беручи німецьке, чеське, польське громадянство – залишати українське чи позбавлятися його? А з демографічною ситуацією – катастрофа», – сказав народний депутат від «Європейської солідарності» Олексій Гончаренко в етері проєкту Радіо Свобода в проєкті Свобода LIVE. (Гончаренко голосував за ухвалення закону – ред.).

Хто може отримати множинне громадянство, а хто – ні?

Закон визначає перелік випадків, коли для українців допускається множинне громадянство. Зокрема, це стосується:

- одночасного набуття дитиною за народженням громадянства України та іншої держави;
- набуття дитиною, яка є громадянином України, громадянства або підданства своїх усиновлювачів-іноземців;
- автоматичного набуття громадянином України іншого громадянства внаслідок одруження з іноземцем;
- автоматичного набуття громадянином України, який досяг повноліття, іншого громадянства згідно із законодавством іноземної держави (за умови, якщо він не отримував документа, який підтверджує наявність у нього громадянства (підданства) іншої держави);
- набуття громадянства України іноземцями у спрощеному порядку, передбаченому законом;
- набуття громадянином України громадянства країни з переліку держав, чії громадяни (піддані) мають право на спрощене отримання українського громадянства.

Закон забороняє множинне громадянство для людей, які мають громадянство Росії або тих країн, які не визнають територіальної цілісності та суверенітету України. Винятки стосуються і засуджених за тяжкі та особливо тяжкі злочини, а також осіб, які становлять загрозу національній безпеці та інтересам української держави.

Список недружніх до України держав ще має визначити Кабмін. Аналогічно – дружніх, чії громадяни зможуть розраховувати на спрощену процедуру набуття українського громадянства.

На спрощену процедуру можуть також розраховувати іноземці, які народилися в Україні або мають пращурів-українців, а також ті, хто служить в Силах оборони.

З-поміж українців множинне громадянство не можуть отримати держслужбовці й судді.

«Якщо людина хоче йти у владу, бути народним депутатом, міністром, правоохоронцем, силовиком, то має мати тільки один паспорт – паспорт громадянина України. Не можна працювати на державу, маючи в кишені паспорт «запасний аеродром», – заявив Олексій Гончаренко.

Чи є порушення Конституції?

Юрист із міграційного права Кирило Йорданов у коментарі для Радіо Свобода називає цей закон «кроком держави назустріч українцям за кордоном».

«Це своєчасна реакція держави на зміни й адаптація неперемінного законодавства до нинішніх реалій. Теоретично ризик щодо конституційності наявний: Конституційний суд, який тлумачить законодавство, може визнавати неконституційними певні норми або закон в цілому. Тобто якщо у

майбутньому хтось захоче подати відповідну скаргу до Конституційного суду, то цей закон теоретично може бути визнаний неконституційним. Згідно з статтею 4, в Україні існує єдине громадянство. Конституцію не змінювали, а закон ввів нові поняття», – каже Йорданов.

Юрист з міграційного права також наголошує: «Якщо в майбутньому Конституційний суд буде розглядати такі питання, то має підходити з розумінням ситуації. Цей закон, на мою думку, дуже потрібен: така реформа зумовлена війною та виїздом багатьох громадян».

Яка процедура отримання?

Множинне громадянство дозволене лише за чітко встановленими правилами. Щоб отримати українське громадянство, людина має скласти іспити з української мови, історії та знання Конституції. Подати документи та скласти екзамени треба особисто – на території України.

Для росіян, які хочуть стати громадянами України, вимоги більші: мати імміграційну візу в Україну, прожити в країні щонайменше п'ять років (цей пункт стосується всіх іноземців), скласти іспити і пройти перевірку СБУ щодо ризиків національній безпеці.

Як розповів Радіо Свобода Микита Потураєв, народний депутат від «Слуги народу», голова Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної й інформаційної політики, не варто очікувати, що новим законом відразу скористається багато людей.

«Думаю, що і спочатку, і надалі йтиметься про тисячі людей. Це не будуть мільйони», – каже Потураєв.

Юрист із міграційного права Кирило Йорданов у коментарі журналістам Радіо Свобода наголосив: передусім закон стосується українців за кордоном, які постають перед вибором – зберегти українське громадянство чи прийняти нове.

«Іноземці ж, які захочуть набути українське громадянство, отримають не лише права, а й обов'язки – як у кожного українця, включно з військовим, – каже Йорданов. – Держава розглядатиме такого громадянина як українця й вимагатиме з нього відповідно. А іноземці в ЗСУ, наприклад, зможуть отримати громадянство країни, яку захищають».

Які ризики для людей в окупації?

«Це дискримінація українців на окупованих територіях», – так коментує новий закон доктор політичних наук і експерт Центру громадянських свобод (ЦГС) Михайло Савва.

«За законом, для людей, які добровільно отримали російське громадянство, заборонене українське. Це створює колізії. Наприклад, мешканці Криму отримували російське громадянство під час анексії примусово й автоматично. Згодом, через критику, Росія змінила підхід і вже на сході та на нових окупованих територіях вдавалася до схеми, коли людина мусить сама написати звернення щодо набуття (російського – ред.) громадянства. Люди без громадянства не мають жодних можливостей в окупації. Не можуть отримати медичну допомогу, оформити житло, яке їм

належить. Понад те, людей без російського паспорта вважають іноземцями, Росія їх звинувачує у нелояльності і депортує».

Низка правозахисних організацій (КримСОС, Центр прав людини ZMINA, Донбас SOS, Кримська правозахисна група та інші) заявили, що окремі положення закону «значно погіршують становище українських громадян в окупації».

«Отримання громадянства на тимчасово окупованих територіях не є добровільним за замовчуванням і не має тягнути втрату громадянства України, – йдеться в спільній заяві організацій. – Якщо ми вважаємо людей, які залишаються на тимчасово окупованих територіях, громадянами України, то не можемо одночасно посилати сигнали про готовність відмовитися від них, покарати чи позбавити громадянства. Маємо захищати їх, навіть якщо вони були змушені приймати нав'язані окупантом рішення»

Народний депутат від «Європейської солідарності» Олексій Гончаренко в етері просту Свобода LIVE так прокоментував колізію щодо українців на окупованих територіях, які змушені були взяти російський паспорт:

«Звичайно, я нікого не звинувачую, це проблема держави, що, на жаль, люди виявилися в окупації. Але далі вони роблять вибір. Якщо ми говоримо про людей, які четвертий рік живуть фактично під контролем країни-агресора, далі ці люди служитимуть у російській армії. Частина з них вже служить в російських правоохоронних структурах.

Тобто люди мають вирішити: якщо вони хочуть бути в Україні з Україною, їм треба покидати ці території. Якщо вони будуть там далі жити і в окупації знаходитись, то вони будуть все більше і більше перебувати під дією російської пропаганди, під дією російських спецслужб і так далі, – додав Гончаренко. – Ми точно не можемо собі дозволити, щоб громадяни з окупованих територій могли голосувати на наших виборах, наприклад».

Експерт Центру громадянських свобод (ЦГС) Михайло Савва вважає доречним виключення цієї норми з закону:

«Українська влада на рівні виконавців трактуватиме це положення однозначно, про це можна стверджувати зі схожих попередніх практик. Буде важко довести чиновнику, що людина з окупованої території не брала громадянства добровільно»

27.06.2025

Радіо Свобода

<https://www.radiosvoboda.org/a/dopomoha-dity-polshcha-bizhentsi-z-ukrayiny/33456440.html>

800 злотих і нові умови: кому з українських родин залишили виплати на дітей у Польщі

«Ми не їхали заради виплат. Але для когось 800+ – це єдине джерело доходу», – розповідає мама трьох дітей Ірина Ходачинська, яка знайшла прихисток у Польщі.

З червня 2025 року країна змінила правила надання допомоги в межах програми «Родина 800+», що безпосередньо вплинуло на українських біженців. Якщо раніше щомісячну виплату у розмірі 800 злотих отримували всі сім'ї з дітьми до 18 років, то тепер грошова підтримка – лише для тих, чії сини і доньки навчаються в польських закладах освіти.

Водночас, за повідомленнями польських медіа та свідченнями біженців, уряд готує чергові зміни. Чи можуть українські родини й надалі розраховувати на дитячі виплати і що саме може змінитися? З'ясовував проєкт Радіо Свобода «Ти як?».

«Для когось це єдиний дохід»

Ірини Ходачинська разом із двома доньками переїхала з Вінниччини до Польщі у березні цього року. Після переїзду до Вроцлава біженка отримувала декілька місяців допомогу на доньок – 800+.

«Родина 800+» – це щомісячна матеріальна допомога у розмірі 800 злотих, яка надається батькам дітей віком до 18 років, зокрема й українцям зі статусом тимчасового захисту (Pesel UKR). Період виплати – з 1 червня до 31 травня наступного календарного року. Після цього необхідно подати нову електронну заявку.

За інформацією польських медіа, впродовж першого півріччя 2024-го кошти за цією програмою отримали 250 тисяч українських дітей.

15-річна донька Ірини цьогоріч завершила онлайн-навчання в українській школі й готується вступати до технікуму. А молодша піде у садок, на яку біженка лише отримуватиме фінансову допомогу впродовж наступного року.

«Якщо жити лише на них – це майже нереально, тому що оренда житла досить дорога. А на якісь іграшки, розваги, прості речі вистачає. У нас двоє дітей підпали під цю програму, поки не було умови щодо школи. Зараз наступну виплату нам схвалили лише на одну дитину».

Із 1 червня 2025 року набули чинності зміни в умовах програми для українців, які перебувають у Польщі зі статусом тимчасового захисту. Відтепер онлайн-освіта в Україні вже не дає права на отримання виплат за програмою 800+ – дитина має навчатися очно в польському закладі освіти.

Учень має бути внесений у державну базу школярів SIO (System Informacji Oświatowej). Управління соціального страхування (ZUS) перевірятиме дані щомісяця перед кожною виплатою. Гроші перераховують 22 та 24 числа кожного місяця.

За словами Ірини, тривають неpubлічні обговорення щодо можливості надалі виплачувати допомогу лише тим родинам, де батьки офіційно працюють у Польщі.

«Ми їхали не заради виплат. Звичайно, це просто приємний бонус. Ми впораємося і без нього. Я працюю онлайн в Україні, прибираю тут у вільний

від роботи час. Але я розумію тих мам, які не мають змоги працювати. Навіть якщо дитина ходить в садочок – години роботи не завжди збігаються з часом перебування дитини там. Для таких жінок ці виплати – єдине джерело доходу. Я знаю, що деякі дівчата навіть переоформлювали заяви на чоловіків, які працюють. Бо це просто нереально, якщо жінка, наприклад, перебуває у декреті».

«На 800 злотих не проживеш»

Марія разом із донькою та мамою переїхала з Львівщини до Варшави у березні 2022 року. Отримавши ідентифікаційний номер у Польщі та статус тимчасового захисту, вона подалася на дитячу допомогу.

«Тоді ще було 500+, зараз уже 800. Фактично з квітня-травня 2022 року я ці гроші отримувала. Але були три місяці, коли мені їх не виплачували. Я на тиждень поїхала за кордон, і митниця зазначила у системі, що я виїхала, але не позначила повернення. Довелося ходити, доказувати, збирати свідчення, що я повернулася, далі офіційно працюю, і мені відновили виплати».

Нині Марія має карту побуту – працює офіційно у транспортній компанії та сплачує податки у Польщі. Її донька закінчує перший клас польської школи, тому нововведення щодо обов'язкового навчання в закладах освіти в країні на них не вплинуло. Водночас, каже Марія, служби почали ретельно перевіряти воєнних мігрантів.

«У моєї знайомої виникла проблема під час подання документів на наступний рік – у системі було неправильно вписане ім'я дитини, тому не хотіли затвердити виплату. Їй довелося звертатися до школи, щоб там внесли правильні дані. Багато дітей з України на початку війни навчалися паралельно в українській онлайн-школі, але батьки згодом відмовлялися – через велике навантаження. Я свою доньку одразу записала до польського садочка, а потім – до школи. Української вона вчилася вдома – читати, писати».

Марія каже: також чула про підготовку нових змін до програми 800+.

«Зараз є програма, за якою українці подаються як переселенці. Але хочуть це скасувати, і тоді діятимуть однакові правила для всіх – і для поляків, і для мігрантів. Податися зможуть тільки ті, хто працює, і потрібно буде додавати підтвердження з роботи. Зараз українські біженці подають ідентифікаційний код батьків, дитини і отримують виплату. 800 злотих – це хороший бонус, непогана допомога, але на неї не виживеш. Ті, хто вже адаптувалися в Польщі за цей час, працюють, і для них це не проблема».

Уряд готує нові правила?

Програма 800+ стала однією з найбільш дискусійних тем президентської кампанії 2025 року. Наприклад, кандидат у президенти, мер Варшави Рафал Тшасковський заявив, що соціальні виплати отримувати діти, які не жили у Польщі. Він запропонував позбавити соціальних виплат українців, які не працюють, зокрема й у межах програми 800+. А очільник Інституту національної пам'яті Кароль Навроцький, який також балотувався, зазначав, що в разі перемоги готовий скасувати доплати до українських та інших пенсій, а соціальні виплати передусім мають отримувати поляки.

За офіційними даними, перемогу на виборах здобув Кароль Навроцький з результатом 50,89%. Рафал Тшасковський набрав 49,11% голосів. У червні Тшасковський подав скаргу до Верховного суду, вказуючи на можливі порушення під час голосування. За повідомленнями польських медіа, остаточне рішення щодо результатів волевиявлення суд має ухвалити 2 липня.

За інформацією польських журналістів, уряд уже готує нові поправки, які стосуватимуться українських біженців у країні. Однією з ключових змін стане обов'язкова присутність дитини під час видачі номера PESEL (ідентифікаційного номера в Польщі). А особи, які перетинають кордон, будуть позбавлені права подавати заявку на допомогу.

Натомість програма 800+ буде доступна дітям, які закінчили середню школу до 18 років, за умови продовження навчання в університеті або на курсах професійної підготовки. Це може означати, що коло отримувачів допомоги розшириться.

Надзвичайний і повноважний посол України в Польщі Василь Боднар зазначає, що польський уряд у своїй міграційній політиці враховує рекомендації та рішення Європейської комісії – незалежно від того, хто стане новим президентом.

«Ця тема (800+ – ред.) може бути актуальною, але вона стосується не тільки українців – це стосується всіх, хто отримує ці гроші. Уряд переглядає саму програму з метою її оптимізації. Звичайно, частина українських громадян може потрапити під деякі зміни, але це не означає, що це антиукраїнські дії чи обмеження права на перебування.

І я вам скажу, що мова не про те, щоб комусь стало важче чи легше. Якщо працюєш – неважко. А якщо сидиш і тільки чекаєш, то, звичайно, можна скаржитися. Тому тут постає питання для наших громадян, що робити далі – інтегруватися, залишатися в Польщі чи повертатися додому і брати участь у відбудові».

27.06.2025

Radio Prague International

<https://ukraina.radio.cz/znayty-krashche-misce-na-rynku-praci-centr-integraciyi-inozemciv-proponuye-8855299>

Знайти краще місце на ринку праці. Центр інтеграції іноземців пропонує біженцям із України безплатні курси

Ідеться про курси чеської мови, кар'єрне та освітнє консультування, а також групові заходи, які полегшать доступ до відповідних можливостей працевлаштування або подальшої освіти.

Проект «Горизонти кар'єри» призначений для біженців із тимчасовим захистом із України (дорослих, які не мають роботи або шукають кращу, і підлітків від 15 років, які хочуть вступити до чеської середньої школи) і

триватиме два роки — з 1 липня 2025 року до 30 червня 2027-го. Участь у ньому безплатна.

Для участі в усіх заходах проєкту необхідна реєстрація.

Для дорослих Центр інтеграції іноземців пропонує:

Індивідуальні кар'єрні консультації. Організатори обіцяють:

- Допоможемо вам скласти якісне резюме та мотиваційний лист. Ви дізнаєтесь, де шукати роботу, як відповідати на вакансії та поводитися на співбесіді.
- Складемо індивідуальний план відповідно до ваших потреб. Також підтримаємо вас у пошуку роботи, яка краще відповідає вашій освіті й досвідові.

Курси чеської мови

- Чеська для роботи — це стандартний курс, спрямований на спілкування в робочому середовищі. Будуть відкриті курси різних рівнів, від A1 до B1.
- Професійна чеська для економістів — спеціалізований курс, призначений для випускників економічних спеціальностей, відбуватиметься онлайн.

Групові заходи

- Job-клуби — воркшопи на тему працевлаштування і трудового права.
- Професійні семінари — фахові зустрічі для окремих професій (наприклад, медиків, економістів, педагогів).

Кваліфікаційні курси та іспити. Організатори пропонують:

- Ми можемо покрити витрати на курси перекваліфікації або професійні іспити, наприклад, апробаційні.
- Допоможемо вам обрати відповідний варіант і підготувати все необхідне.

Увага: всі заходи в межах проєкту доступні тільки разом із кар'єрним консультуванням.

Заходи проєкту відбуватимуться в містах:

- Колін,
- Млада-Болеслав,
- Нимбурк,
- Ліберець,
- Яблонець-над-Нисоу,
- а також онлайн.

Для молоді віком від 15 років Центр інтеграції іноземців пропонує:

Індивідуальний освітній супровід. Організатори обіцяють:

- Допоможемо вам обрати середню школу, підготуватися до вступних іспитів або нострифікувати освіту.
- Розглянемо варіанти подальшого навчання, підтримаємо вас у поданні заяв і допоможемо визначитися з напрямом, який відповідатиме вашим інтересам, здібностям і життєвим обставинам.

Групові заходи

- Інтенсивний курс чеської мови підготує до навчання в середній школі.
- Job-клуби допоможуть зорієнтуватися на ринку праці та визначитися з професією.
- Підготовчі курси до вступних іспитів доповнять знання з чеської, математики та інших предметів, необхідних для вступу до середньої школи.

Увага: всі заходи в межах проєкту доступні тільки в поєднанні з навчальним консультуванням. Заходи відбуватимуться в Празі.

23.06.2025

Наш вибір

<https://naszwybir.pl/shkola-dlya-vsih/>

Уряд Польщі скасував програму «Школа для всіх», спрямовану на підтримку українських дітей у школах?

Уряд Польщі скасував освітню програму «Szkoła dla wszystkich» / «Школа для всіх», що спрямовувалась на підтримку інтеграції дітей із досвідом міграції, зокрема дітей з України. Громадські організації висловили занепокоєння через це рішення. Водночас заступниця міністерки освіти Йоанна Муха, відповідальна за цей напрямок роботи у міністерстві, подала у відставку. Розповідаємо більше.

Про припинення реалізації освітньої програми «Школа для всіх» повідомила заступниця міністра освіти Йоанна Муха під час засідання Робочої групи з питань інтеграції в освіту дітей-громадян України у Міністерстві національної освіти. Рішення ухвалено канцелярією прем'єр-міністра, попри те, що на програму з фондів ЄС було виділено 500 мільйонів злотих.

Цю інформацію підтвердила голова Фонду «Український дім» Мирослава Керик, яка також входить до робочої групи.

Програма «Школа для всіх» у польських школах: «Це була перша за тривалий час ініціатива Міністерства національної освіти, присвячена освіті та інклюзії дітей із досвідом міграції, що реалізовувалася у такій тісній співпраці з громадськими організаціями»

Над формуванням чіткої політики щодо включення українських учнів у польську систему освіти почали говорити на початку 2024 року. Тоді перші напрацювання сформованого наприкінці 2023 року новий польського уряду представила віцеміністерка Міністерства національної освіти Йоанна Муха. «Ми хочемо запропонувати набагато більше психологічної допомоги, підтримки та забезпечення добробуту польських та українських дітей, а також більшу інтеграцію. У нас вже є кілька ідей, але це все ще на стадії підготовки», – сказала тоді Йоанна Муха.

16 липня 2024 року Рада міністрів Польщі ухвалила проєкт змін до програми Європейських фондів соціального розвитку / Fundusze Europejskie

dla Rozwoju Społecznego (FERS) на 2021-2027 роки. З фондів ЄС планувалося виділити 500 мільйонів злотих на освітню програму. Призначені кошти мали піти на допомогу в адаптації українських дітей у польських школах, роботу міжкультурних асистентів, що змогли би діагностувати проблеми в адаптації учнів і допомогти їх вирішити. Також мали бути придбані навчально-методичні матеріали для вчителів, які би допомогли в роботі з учнями-біженцями. В рамках фінансування передбачена була також профілактика психічних розладів і педагогічний супровід дітей та молоді, що мають досвід міграції. Очікувалося, що програма охопить близько 30 000 учнів із України та інших країн з міграційним досвідом.

Над розробкою програми інтенсивно працювали ключові департаменти Міністерства освіти та 20 громадських організацій, зокрема, Фундація на благо соціального різноманіття (FRS), фонд «Український дім», Polskie Forum Migracyjne, Fundacja Ocalenie, Fundacja W Stronę Dialogu, Центральна рада ромів у Польщі та інші.

«У розробку засад програми та супровідних стратегічних документів – тематичного змісту тренінгів для міжкультурних асистентів, а також інформування шкіл про можливості, які відкриває програма – ми вклали сотні годин роботи, величезну кількість енергії та глибоке експертне залучення. Це була перша за тривалий час ініціатива Міністерства національної освіти, присвячена освіті та інклюзії дітей із досвідом міграції, що реалізовувалася у такій тісній співпраці з громадськими організаціями: із залученням експертизи найвищої якості та практичного досвіду організацій, які щодня працюють із цією тематикою. Ключову роль у формуванні цієї співпраці відіграла заступниця міністерки освіти Йоанна Муха – за що ми їй щиро вдячні!», – читаємо на сторінці Фундації на благо соціального різноманіття (FRS).

За словами організації, відмова від програми означає: скасування понад 1000 посад міжкультурних асистенток на рік, попри гостру потребу в них у школах; відсутність тренінгів для підготовки нових асистентів і підвищення кваліфікації тих, хто вже працює; відсутність підтримки для шкільного персоналу у роботі з дітьми з досвідом міграції, що призведе до поглиблення розділення й ксенофобії у шкільному середовищі; втрату результатів багатомісячної роботи експертів з громадських організацій, освітніх управлінь і самих шкіл.

Фонд «Український дім»: «Факт, що програма не буде реалізовуватися не означає, що проблема адаптації українських дітей в польській школі вже вирішена»

Олександр Пестриков із фонду «Український дім» визнає, що звістка про відмову від програми стала несподіванкою для всіх учасників процесу. «Слід зізнатися, що ми дещо шоковані такою новиною», – каже він у коментарі для «Нашого вибору».

За його словами, робота над програмою «Школа для всіх» тривала з листопада-грудня 2024 року. До травня 2025 року її було повністю погоджено в усіх урядових комітетах і внесено до порядку денного засідання Ради

міністрів. У команді фонду не сумнівалися, що її реалізація розпочнеться з початком 2025/2026 навчального року.

Пестриков наголошує, що програма мала фінансуватися не з бюджету Польщі, а з коштів ЄС і при цьому створити нові робочі місця в польських школах.

«Хоча кінцевими бенефіціарами мали стати шкільні спільноти та українські діти-біженці, зарплати отримували б польські спеціалісти – міжкультурні асистенти, психологи, педагоги», – підкреслює він.

Попри це, організації, які брали участь у програмі, оголосили, що продовжать свою діяльність на підтримку міжкультурної асистенції. Як повідомила Фундація на благо соціального різноманіття, невдовзі вони направлять офіційні запити щодо причин скасування програми й інформуватимуть про подальші кроки.

У фонді «Український дім» також підтвердили, що попри ситуацію, представники організації й надалі беруть участь у роботі Робочої групи з питань освітньої інтеграції дітей – громадян України. «Ми сподіваємось, що на найближчому засіданні нам вдасться виробити спільний план дій. Бо факт, що програму скасували, зовсім не означає, що проблема адаптації українських дітей у польських школах зникла», – додає Пестриков.

Відставка заступниці міністерки освіти Йоанни Мухи

Водночас стало відомо, що Йоанна Муха, яка у Міністерстві освіти відповідала, зокрема, за інтеграцію українських дітей, та активно просувала ініціативу «Школа для всіх», подала у відставку. Як повідомляють медіа, її димісія вже на розгляді в офісі прем'єра Дональда Туска.

Причиною відставки називають загострення конфлікту між Мухою та партнерами з урядущої коаліції. Політикиня, яка нині представляє партію «Польща 2050», неодноразово критикувала колишню партію – «Громадянську платформу» – та саму політичну стратегію уряду.

Сама Муха зазначила на сторінці у facebook: «Протягом останніх місяців я інтенсивно працювала над проєктами, які, я глибоко в це вірю, могли змінити польську школу. На жаль, попри численні спроби та перемовини, не вдалося заручитися підтримкою для їхньої реалізації – ані з боку керівництва Міністерства освіти, ані з боку уряду. За таких умов я вважаю неможливим продовжувати роботу на нинішній посаді».

Водночас заступниця міністерки освіти Катажина Любнауер із Громадянської коаліції (КО) у коментарі для Gazeta Wyborcza запевнила, що програму не скасовано. Достеменно невідомо, чи уряд призупинив програму, однак коштів на її реалізацію досі немає.

24.06.2025

Наш вибір

<https://naszwybir.pl/zminy-do-spetszakonu-5/>

Польський уряд оприлюднив опис проєкту змін до спецзакону про допомогу громадянам України – що передбачають нововведення?

23 червня на сторінці Канцелярії голови ради міністрів з'явився опис проєкту змін до «Спецзакону про допомогу громадянам України у зв'язку з війною у цій країні». У проєкті, зокрема, передбачається, що легальне перебування українців у Польщі буде продовжене до 4 березня 2026 року. Також запропоновані зміни щодо виплати допомоги 800+ та розміщення українців у пунктах колективного проживання. Розповідаємо більше про передбачені нововведення.

Станом на зараз спецзакон про допомогу громадянам України діє до 30 вересня 2025 року. Ще на початку червня стало відомо, що термін дії спецзакону невдовзі планують продовжити. А 23 червня на сайті Канцелярії голови ради міністрів з'явився проєкт запланованих змін до спецзакону. Нововведення передбачають, що термін дії спеціального закону буде продовжений до 4 березня 2026 року. Найпізніше зміни набудуть чинності 30 вересня 2025 року.

«Ми нарешті бачимо конкретні кроки в справі продовження терміну дії спецзакону до 4 березня 2026 року. Це дає упевненість у майбутньому, принаймні впродовж наступних 9 місяців», – коментує оприлюднення проєкту представник відділу моніторингу і адвокації Українського дому Олександр Пестриков. Водночас експерт звертає увагу, що захист продовжено до 2026, а не як загалом у ЄС до 2027 року. Крім цього Пестриков звертає увагу на те, що в описі законопроєкту є натяки на перехідний період, який розпочнеться після 4 березня 2026 року. «Це може свідчити про те, що уряд не планує подальших змін, а ця новелізація є останньою. Тому тим, хто має намір залишатися в Польщі після 4 березня 2026 року, варто вже зараз розглянути альтернативні способи легалізації свого перебування», – наголошує Олександр Пестриков.

Нововведення передбачають продовження терміну дії низки старих механізмів допомоги українцям, які будуть діяти до 4 березня 2026 року. Йдеться про:

- легальне перебування на території Польщі тих громадян України, які прибули до країни, рятуючись від війни (отримали PESEL зі статусом UKR), включно з доступом до ринку праці, освіти, медицини, соціальних та сімейних виплат, а також можливістю для осіб, які належать до вразливих груп, проживати у закладах колективного помешкання;
- термін дії національних віз та дозволів на тимчасове перебування, що були видані громадянам України та термін дії яких закінчився після 24 лютого 2022 року;

- Продовження доступу до соціальних програм, зокрема, «Родина 800+». Щобільше, цю допомогу також планують виплачувати й українським дітям, які закінчили середню школу, проте продовжують десь навчатися (поки їм не виповниться 18 років);
- продовження часу, протягом якого громадяни України, які здобули кваліфікацію лікаря або лікаря-стоматолога, медсестри або акушерки за межами Європейського Союзу, можуть отримати дозвіл на професійну діяльність за спрощеною процедурою.

Водночас законотворці запланували низку нововведень у спецзаконі, які мають змінити механізм допомоги українцям та стабілізувати на довший час умови їхнього перебування у Польщі. Представляємо найважливіші з них.

Зміни стосовно легалізації перебування, зокрема після 4 березня 2026 року

У проєкті закону зазначено, що до 4 березня 2026 року мають бути оновлені вимоги для отримання посвідки на проживання CUKR. Водночас мають бути врегульовані питання щодо легальності перебування українців, які подадуть заяву на отримання картки CUKR до цієї дати – до моменту ухвалення рішення.

На думку Олександра Пестрикова, саме це свідчить про те, що після 4 березня 2026 року уряд не планує продовжувати дію спецзакону. «Якби плани на продовження справді існували, не було б потреби окремо врегульовувати питання легального перебування», – зазначає експерт.

Проєкт передбачає також більше підстав для скасування спеціальних дозволів на проживання. Це стосується річних дозволів, які громадяни України можуть отримати, навіть якщо вони не відповідають стандартним вимогам для перебування в Польщі (ст. 42а).

Що може змінитися:

- Такий дозвіл можна буде отримати лише один раз. Тобто повторно подати на нього вже не вдасться. «Чи це стосується лише тих, хто отримає річну карту після набрання чинності новелізацією, чи й тих, хто вже має таку карту? Відповідь – поки що невідома, слід чекати на текст закону», – пояснює Пестриков.
- Такі дозволи зможуть анулювати легше – наприклад, якщо людина подала неправдиву інформацію або порушила закон.

Це означає, що до таких дозволів будуть ставитися більш строго, а легалізація перебування у Польщі стане менш стабільною для тих, хто не відповідає стандартним умовам.

Зміни стосовно володіння та отримання номера PESEL зі статусом UKR

Згідно з нововведенням, обов'язковою буде особиста присутність дитини, незалежно від її віку, під час процедури отримання номера PESEL. Також у проєкті передбачене скасування вимоги до гмін щодо забезпечення зняття відбитків пальців за місцем проживання та запровадження механізмів біометричної ідентифікації в області зображення особи при присвоєнні номера

PESEL. Зміниться також спосіб внесення змін щодо внесення даних про зміну статусу особи з PESEL UKR.

Зміни щодо перебування українців у пунктах колективного проживання

Від 31 жовтня 2025 року буде призупинене приймання українських біженців до пунктів колективного проживання. Виняток – вразливі групи українців, які зазначені у спецзаконі. Також будуть переглянуті вразливі групи, яким воєвода зможе далі приділяти допомогу та випадки, коли він може виселити громадянина України з пункту колективного проживання. Як зазначає Олександр Пестриков, у зв'язку з цим ситуація осіб, що перебувають у таких пунктах може погіршитись. «Також може погіршитися ситуація українців, які можуть потребувати проживання у цих пунктах. Наприклад, якщо вони щойно приїхали до Польщі, рятуючись від війни», – додав він.

Зміняться також вимоги до мінімальної кількості мешканців, необхідної для того, щоб вважати пункт місцем колективного проживання. Відтак, мінімальна кількість мешканців пункту збільшиться з 10 до 20. При цьому потрібно буде врахувати вразливі групи українців.

Можливість працювати психологом

Водночас Олександр Пестриков звертає увагу, що у документі немає жодної згадки про статтю 64b – тобто про можливість працювати психологом з українцями на основі українських документів до 20 вересня 2025 року. Це, на його думку, може означати, що цей термін не буде продовжено.

27.06.2025

Наш вибір

<https://naszwybir.pl/dajdzhest-4/>

Дезінформація щодо українських біженців у Польщі, Чехії та Словаччині. Дайджест №4

«Наш вибір» у співпраці з порталами ProUA у Празі та «Новини зі Словаччини» у Братиславі реалізує проєкт «Боротьба з дезінформацією щодо українських біженців у країнах Вишеградського партнерства».

Це вже четвертий випуск нашого тематичного дайджесту про фейки, маніпуляції та дезінформацію щодо України у країнах Вишеградського партнерства. Цього разу розповідаємо про постановочні відео із «затриманнями» та спаленням прапорів, фальшиві фото українських і російських солдатів, фейки про «українця зі зброєю» на кордоні та «отруйні» товари з кодом 482. У фокусі – Чехія, Словаччина й Польща, де антиукраїнські наративи продовжують поширюватися через соцмережі, а також проросійські телеграм-канали, медіа й окремих політиків

Польща

СБУ затримало двох поляків через прапор? Це фейк

У соцмережах X і Facebook активно розповсюджується відео нібито із затриманням польських громадян українською спецслужбою. Озброєні люди в формі з шевронами СБУ вриваються до приміщення, де видно польські національні символи – прапор і плакат із гімном. Користувачі стверджують, що затримання відбулося «через наявність польської символіки». Утім, це відео – постановка.

Жодних підтверджень від СБУ чи українських медіа про такі затримання немає. Центр протидії дезінформації 21 червня спростував правдивість відео. У повідомленні зазначено, що логотип СБУ у відео некоректно вставлений, кадри виглядають зрежисовано, а оператор вільно перебуває поряд із «затриманими» та «спецпризначенцями» – що суперечить логіці реальних спецоперацій.

Професор Роман Бекер у коментарі Polsat News також звертає увагу на низку технічних деталей: у ролику бракує безперервності дії, немає польської мови, а на телевізорі видно логотип російського каналу, забороненого в Україні.

Це відео є частиною інформаційної атаки, спрямованої на розпалювання напруги між українцями й поляками та дискредитацію українських інституцій.

Відео з «українськими військовими», які спалюють прапор США, поширюється через проросійські telegram-канали – BBC спростовує

У проросійських telegram-каналах, зокрема в Polska Grupa Informacyjna, з'явилося відео, на якому нібито українські військові спалюють американський прапор та портрети Дональда Трампа, Джей Ді Венса й Ілона Маска. У ролику двоє чоловіків у камуфляжі, які говорять українською, заявляють, що Україні не потрібні такі союзники, як США. Однак це відео – фейкове.

Як звертає увагу BBC, мова у відео неприродна – зі значним акцентом і мовними помилками. Крім того, форма, в яку одягнені чоловіки, не відповідає офіційній військовій формі Збройних сил України. Це свідчить про постановний характер відео, мета якого – дискредитувати українських військових і посіяти недовіру до союзників України.

BBC також звертає увагу на мережу з 22 польськомовних telegram-каналів (найбільші серед яких – UKR LEAKS_pl, InfoDefensePOLAND, Pravda PL), які позиціюють себе як незалежні новинні джерела. Утім, ці ресурси регулярно поширюють матеріали російських державних медіа, зокрема RT і Sputnik, що заборонені в ЄС. Окрім фейків, спрямованих проти США, НАТО та України, вони також цитують заяви діячів російського режиму – Путіна, Медведєва, Захарової – і транслиують наративи від російських пропагандистів, зокрема Владіміра Соловйова.

Фейкові відео, створені для емоційного впливу на глядача, є частиною ширшої кампанії дезінформації, яка має на меті послабити підтримку України на міжнародному рівні та викликати антагонізм у суспільствах партнерських країн.

Словаччина

Фейк про «українця зі зброєю» – затриманим виявився нідерландець

Цього тижня поліція Кошицького краю повідомила про затримання іноземця на пункті пропуску Вишне-Немецьке, що на кордоні з Україною. Новину оприлюднили на офіційній сторінці у Facebook, а згодом і на загальнонаціональній сторінці поліції. Під час рентген-контролю автомобіля Subaru прикордонники виявили підозрілі предмети: 20 набоїв калібру 7,62 мм, військові каски, бронежилет, прилади нічного бачення та дрон.

Поліція затримала 52-річного чоловіка, якому висунули обвинувачення в незаконному зберіганні та торгівлі зброєю. Однак у повідомленні не вказали ні громадянства затриманого, ні того, чи він в'їжджав до Словаччини, чи виїжджав із неї.

Новину поширили місцеві медіа, проте разом із нею почали циркулювати фейки про те, що затриманим був саме українець. Телеграм-канал Slovenský medved', відомий як джерело дезінформації, опублікував пост із твердженням, що на кордоні затримали «українця зі зброєю, касками та дроном», додавши скріншот посту з поліції. У коментарях під постом з'явилися конспірологічні припущення про причетність української влади – мовляв, чоловік не міг перетнути кордон без офіційного дозволу. Також обговорювали, чи намагався він вивезти зброю зі Словаччини як гуманітарну допомогу, чи, навпаки, привезти «подарунки від бандерівців».

Під постом поліції, а також публікаціями медіа, користувачі наполягали, що затриманий – однозначно українець, а поліція нібито навмисно приховує його громадянство. Один із них написав: «Якби це був росіянин, поліція швидко б відреагувала. Але оскільки це, ймовірно, українець, його просто вважають іноземцем, і ніяких змов немає».

Редакція звернулася за коментарем до Відділу комунікації та превенції Регіонального управління поліції в Кошицях, де підтвердили, що затриманий – громадянин Нідерландів, який в'їжджав до Словаччини з України через Вишне-Немецьке.

Історія із «українцем зі зброєю» демонструє, як легко неправдиві припущення можуть підживлювати фейкові наративи. У соцмережах активно експлуатується наратив про «українців-злочинців», який формує негативне ставлення до біженців і мігрантів з України. Такі узагальнення не лише несправедливі, а й небезпечні – вони підживлюють ксенофобські настрої, спотворюють суспільне сприйняття та ускладнюють інтеграцію.

Фейк про «отруйні» українські товари з кодом 482 дійшов і до Словаччини

Дезінформація про українські товари з кодом 482 є яскравим прикладом фейку, що мігрує і активно поширюється за межами однієї країни. Цього місяця щонайменше сім словацьких медіа опублікували матеріали, в яких спростували неправдиві твердження про нібито «отруйні» продукти з кодом 482, що походять з України. Вони пояснювали, що анонімні джерела маніпулюють цим числом у штрихкодах, намагаючись налякати споживачів

токсичними товарами з України. При цьому словацькі ЗМІ посилаються на чеські розслідування, зокрема публікації Novinky.cz.

Минулого тижня у нашому дайджесті ми публікували матеріал, у якому чеське видання Pro.ua розповідало про фейк щодо нібито «отруйних» українських товарів зі штрихкодом 482. Тепер подібні повідомлення поширюються серед словацьких користувачів соцмереж, де деякі радикально інтерпретують інформацію, заявляючи, що «з України завжди йшло лише зло», а ця «страшна країна не в ЄС, тому сюди не повинні возити їхній бруд».

Також у мережі поширюється допис, у якому стверджується, що продукти зі штрихкодом 482 навмисне завозять до Словаччини та Чехії, щоб отруїти місцевих жителів. Автор допису переконує, що після «вбивства ковідом» тепер людей труять «небезпечними» українськими товарами, при цьому пов'язуючи це з припиненням постачання газу з України як доказом її нібито ворожості. Це типовий фейк, який поєднує харчову паніку, страх і теорії змови.

Такий фейк не виник випадково – це дезінформація, що поширилася спочатку в Чехії у 2024 році, а згодом «перекочувала» до Словаччини, адаптуючись до місцевого контексту.

За цими твердженнями нібито номер 482 у штрихкодi вказує на походження продукту з України і є ознакою його небезпеки. Насправді це не так: по-перше, товари, які продаються в ЄС, зокрема у Словаччині, мають відповідати суворим стандартам безпеки. Ветеринарна та продовольча служба Словаччини регулярно контролює якість продукції незалежно від її походження. По-друге, цифри на початку штрих-коду відображають країну реєстрації виробника, а не обов'язково місце виробництва. Наприклад, компанія може бути зареєстрована в Україні (код 482), але виготовити товар у Литві. Або чеський бренд із кодом 859 може виготовити суп в Таїланді. Штрих-код не є достовірним індикатором географії виготовлення.

Після початку війни в Україні у 2022 році в інтернеті почали активно поширюватися конспірологічні теорії, що ставлять під сумнів якість і безпеку українських товарів. Частина таких повідомлень має на меті розпалити ненависть, інша – спричинена непорозумінням щодо значення штрихкодів.

Чехія

Зеленський дякував Чехії, а не закликав до санкцій проти неї

Депутат чеського парламенту поширив у FB твердження, що Володимир Зеленський закликав до санкцій проти Чеської Республіки. Допис зробив Радек Котен від праворадикальної партії SPD (партія Svoboda a přímá demokracie праворадикальна партія, лідером якої є Томіо Окамура) 22 червня. Цей коментар супроводжувався нападками на Україну та її президента і підтримував хвилю ненависницьких реакцій, помітив Ян Цемпер з проєкту Manipulatoři. Заява Котена ґрунтується на хибному тлумаченні заголовка, й не відповідає дійсності.

Насправді Зеленський ніколи не закликав до санкцій проти Чехії як держави. У промові від 21 червня 2025 року він лише звернув увагу на

конкретні чеські, німецькі та інші європейські компанії, які, за наявною інформацією, постачають Росії технології, які можна використовувати для виробництва зброї. Він вимагав покарати ці компанії – тобто запровадити санкції проти них, а не проти всієї ЧР. Заява Зеленського стосувалася виключно компаній, які обходять міжнародні санкції та підтримують російську військову промисловість.

Володимир Зеленський неодноразово дякував ЧР за допомогу й підтримку. «Чехія – вірний партнер України», – заявив він під час останнього візиту до Праги. Президент України відзначив чеську ініціативу з боєприпасами, навчання українських пілотів та гуманітарну допомогу. В інтерв'ю та виступах він називав Чехію «фундаментальним союзником» та наголошував, що чеський уряд та суспільство допомагають захищати життя українських мирних жителів.

Фейкове фото про «братні народи»

В чеському сегменті Інтернету набуло популярності зображення, на якому український солдат нібито обіймає російського солдата на передовій під Донецьком. Публікація супроводжується твердженнями, що українці та росіяни – це «один народ» (прокремлівський наратив про «братні країни» досі має підтримку серед частини чехів). Про фальсифікацію повідомив проєкт «Виправити ситуацію» чеської редакції АРР. Сам сайт, що створив фейкове фото, підтвердив АРР, що зображення згенероване штучним інтелектом і не є справжнім.

При уважному розгляді помітно, що військова форма та шоломи обох «солдатів» ідентичні, що неможливо для вояків протиборчих армій. Попри це, допис у соцмережах зібрав сотні репостів, а коментарі під ним свідчать, що частина користувачів повірила у його справжність. Фейковий знімок поширювався чеською мовою в TikTok. Фотографією також поділилися словацькі користувачі Facebook. «Це сумно. Я просто сподіваюся, що чехи не воюватимуть зі словаками», – сказав один коментатор. А інший додав: «Погано, коли владарі прокладають собі шлях мертвими з обох боків».

Використовуючи зворотний пошук зображень та ключові слова в публікаціях, редакторам АРР вдалося знайти статтю з болгарського сайту *dailystandart* від 30 квітня 2025 року. Вона містить те саме зображення разом із довшим текстом. Платформа для перевірки фактів Lead Stories спростувала це фейкове фото.

Україна і ядерна зброя: чергова брехня

Ще один приклад спроби виправдати агресію Росії – поширення в чеських соцмережах фейкової тези, що Україна, як і Іран, погрожувала ядерною зброєю. Цю заяву, зокрема, озвучив політик SPD (партія *Svoboda a přímá demokracie* праворадикальна партія, лідером якої є Томіо Окамура) Мірослав Франк. Він стверджував, що напад Росії на Україну був нібито актом самооборони, аналогічним діям Ізраїлю проти Ірану. «В обох випадках це превентивна самооборона згідно зі статтею 51 Статуту ООН», – написав Франк у FB, де він має близько 21 тисячі підписників.

Це – брехня та спекуляція. Як підкреслює журналіст газети Deník Ярослав Крупка, немає жодних доказів того, що Україна розробляла або погрожувала ядерною зброєю. Ба більше, Україна ще у 1994 році підписала Будапештський меморандум і добровільно відмовилася від третього за розміром ядерного арсеналу світу. В обмін на це Росія, США та Велика Британія гарантували безпеку й територіальну цілісність України – гарантії, які Москва грубо порушила у 2014 та 2022 роках.

«Україна пов'язана Договором про нерозповсюдження ядерної зброї. Ми не володіємо, не розробляємо і не маємо наміру її купувати», – заявив речник МЗС України Георгій Тихий у листопаді 2024 року.

Проект співфінансується урядами Чехії, Угорщини, Польщі та Словаччини в межах грантів Вишеградської групи від Міжнародного Вишеградського фонду. Місія фонду — підтримувати ідеї сталого регіонального співробітництва в Центральній Європі.

Проект реалізується спільно порталами «Наш вибір» (Варшава), ProUA (Прага) та «Новини зі Словаччини» (Братислава).

26.06.2025

inPoland.net.pl

<https://inpoland.net.pl/novosti/glawnoe/zmini-do-speczakonu-shho-zminitsya-dlya-ukra%d1%97nciv-u-polshhi/>

Зміни до спецзакону. Що зміниться для українців у Польщі?

До спецзакону планують внести низку змін. Зокрема термін легального перебування українських біженців у Польщі буде продовжено до 4 березня 2026 року. Нововведення також розширять перелік підстав для анулювання посвідки на проживання.

Уряд продовжить дію закону про допомогу громадянам України у зв'язку з війною до 4 березня 2026 року. Відповідно до цього терміну буде продовжено термін легального перебування українських біженців у Польщі, а разом з тим громадяни України матимуть доступ до ринку праці, медичних та освітніх послуг, соціальних виплат.

Зокрема поправки змінять умови видачі дозволів на тимчасове перебування.

Водночас буде виключено можливість надання прав громадянам України, які перетинають кордон на короткий час на підставі дозволу на перетин кордону в умовах місцевого прикордонного руху.

Зміни передбачають, що прийом біженців до центрів колективного розміщення триватиме до 31 жовтня 2025 року, однак для деяких вразливих груп цей термін буде продовжено.

Проект передбачає, що дозвіл на тимчасове проживання можна буде отримати один раз. Анулювати посвідку на проживання зможуть за умов:

- якщо в заяві містяться неправдиві персональні дані,

- якщо заявник надав підроблені документи,
- якщо заявник уклав шлюб з метою обійти положення, що визначають правила та умови в'їзду іноземців на територію Республіки Польща, їхнього транзиту через цю територію, їхнього перебування на ній та їхнього виїзду з неї.

Зокрема нововведення передбачають, що виплату 800 Плюс буде продовжено дітям з України до 18 років, які закінчили школу, але продовжують навчання

Зокрема для українців буде продовжено податкові пільги.

26.06.2025

inPoland.net.pl

<https://inpoland.net.pl/novosti/shho-bude-z-polshheyu-yakshho-ukra%d1%97nci-po%d1%97dut-chi-spravdi-kra%d1%97ni-zagrozhueh-demografichne-vimirannya/>

Що буде з Польщею, якщо українці поїдуть: чи справді країні загрожує демографічне вимирання?

Після початку повномасштабної війни Польща прийняла мільйони українців, надаючи їм доступ до медицини, освіти й ринку праці. Проте все більше українців розглядають переїзд до інших країн ЄС, зокрема до Німеччини. Це створює ризик для польської економіки та демографії.

Українці вже зараз формують значну частину польського ВВП — до 2,7%, а дохід до бюджету з їхньої присутності може сягати 33 мільярдів злотих. Вони займають переважно низькооплачувані вакансії, що дозволяє полякам підніматися кар'єрно. Їхній від'їзд створить серйозну нестачу кадрів.

Найбільш вразливою сферою стане демографія. Близько 40% українських біженців — діти, тоді як у Польщі цей показник удвічі менший. Якщо ці родини залишать країну, Польща втратить шанс омолодити націю та посилити свою демографічну стабільність.

Попри те, що понад половина українців має вищу освіту, лише третина працює за фахом. Польща досі не запропонувала системної програми інтеграції, яка б дозволила ефективно використати цей людський капітал.

Якщо Польща не змінить свого підходу, вона ризикує втратити не лише робочі руки, а й майбутнє. Бо без молодих, активних сімей — як польських, так і українських — країна поступово старітиме й втрачатиме динаміку розвитку.

26.06.2025

RFI українською

<https://surl.lu/jdetsx>

Швейцарія готується змінити умови перебування для біженців з України

Швейцарія – Слідом за Норвегією у Швейцарії розмірковують над обмеженням захисту для українських біженців. Кантони (обласні одиниці. — Ред.) страждають від навантаження, спричиненого великою кількістю шукачів притулку.

Три з половиною роки після початку повномасштабної війни солідарність із біженцями з України частково знижується. Цього тижня Швейцарська народна партія (SVP) подала до Національної ради ініціативу про повне скасування статусу захисту «S». Причина — значна частина території України не охоплена бойовими діями та може вважатися стабілізованою, повідомляє RFI Українською з посиланням на NZZ.

«Ті, хто дійсно потребує захисту, в майбутньому мають проходити звичайну процедуру надання притулку», — заявив лідер фракції SVP Томас Ешкі.

Як пояснює посольство України у Швейцарії, статус «S» видається на рік із можливістю продовження. Його власники мають право на роботу, йдеться також і про самозайнятість. Дозволяється виїжджати за кордон і повертатися. Після 5 років проживання у Швейцарії можна буде отримати посвідку на проживання типу «B». Але це у випадку, якщо тимчасовий захист не буде скасовано, коли ситуація в Україні стабілізується.

Кантони перевантажені біженцями

За даними видання, українські біженці створюють серйозні труднощі для кантонів. Протягом років їхня кількість залишалася стабільною або навіть трохи зростала.

Так, у травні у Швейцарії перебували понад 69 000 осіб зі статусом захисту «S». З січня 2025 року надійшло приблизно 3300 нових заяв, тоді як лише близько 2600 осіб повернулися до України. Для більшості з них кантони та громади мають надавати житло — додатково до місць для інших категорій біженців. Хоча рівень зайнятості серед українців поступово зростає, дві третини все ще не можуть самостійно себе забезпечити.

Ще минулого року швейцарський парламент чітко дав зрозуміти, що терпіння закінчується, і потрібен жорсткіший курс.

Зміни для українських біженців у Швейцарії

Обидві палати підтримали ініціативу сенаторки Естер Фрідлі (SVP), згідно з якою не всі українці можуть мати право на статус захисту. Так, зазначається, що люди, які мешкали не в регіонах, повністю чи частково окупованих Росією або де тривають «більш-менш інтенсивні бойові дії», не повинні підпадати під дію статусу S. Зміни не стосуються тих, хто вже отримав захист.

Крім того, передбачається, що особи зі статусом захисту «S» матимуть право перебувати в Україні лише 15 днів на півріччя. Наразі дозволено 15 днів на квартал.

«Ті з українських біженців, хто справді потребує захисту, повинні проходити звичайну процедуру отримання притулку, не колективну. Якщо ти зі сходу України, твій будинок зруйновано, то подавай заяву на статус біженця, надаєш докази, що тобі ніде жити, і твою справу розглядатимуть індивідуально. Якщо ти справді постраждав — отримаєш захист. А якщо приїхав, наприклад, з Ужгорода чи Львова, де не було бойових дій, і просто скористався ситуацією — тоді відмовлять. Саме так хочуть зробити», — пояснює адвокат Роман Іванов.

В Україні немає безпечних місць

Тепер Федеральна рада має визначити, за якими критеріями регіони вважатимуться безпечними або небезпечними. Не виключено, що вона ухвалить це складне рішення ще до літніх канікул.

Однак це завдання не з легких, адже росіяни атакують всю територію України, і практично немає місця, де можна було б виключити загрозу. Навіть захід України не раз піддавався обстрілам, про що писала RFI Українською. Так у травні цього року на Івано-Франківщині виникла пожежа внаслідок російської атаки. Також повідомлялося про удари російської армії по залізниці в Чернівецькій області.

Приклад Норвегії

Однак Швейцарія — не перша країна, яка обмежує захист для біженців з України. Так Норвегія суттєво розширила перелік безпечних регіонів України: Черкаська, Чернівецька, Івано-Франківська, Хмельницька, Кіровоградська, Київська (область, не місто), Львівська, Полтавська, Рівненська, Тернопільська, Вінницька, Волинська, Закарпатська та Житомирська. Українці, які проживають у цих регіонах, більше не можуть отримати у Норвегії колективний захист. Їх заявки розглядатимуть індивідуально, а критерії для отримання захисту є значно суворішими, повідомляла RFI Українською.

Водночас під час грудневих дебатів у Національній раді саме Норвегію назвали прикладом для Швейцарії.

Звідки приїжджають українські біженці до Швейцарії

Державний секретаріат з питань міграції (SEM) почав систематично фіксувати регіони, звідки приїхали українські біженці, лише з липня 2022 року, тому для близько 40 тисяч осіб ця інформація недоступна. Але оскільки зміни стосуються лише нових заяв, це не має великого практичного значення.

За даними SEM, з приблизно 30 тисяч людей, чие походження вже зафіксовано, лише близько 6400 приїхали з чотирнадцяти областей, визнаних Норвегією як безпечні. Понад половина з них походить із Київської області, яка останнім часом знову піддається інтенсивним атакам і наразі не вважається безпечною.

Швейцарська політика щодо України викликає незрозуміння в Європі

За даними видання, більшість українців приїжджає з областей, безпосередньо охоплених війною. Тому кантони не повинні очікувати значного полегшення через обмеження статусу «S». До того ж усі українці й надалі зможуть подавати заяву на притулок. Навіть якщо шанси отримати його будуть низькими, можливість тимчасового прийому все одно існує. Це може навіть додатково навантажити інфраструктуру притулків, особливо на федеральному рівні.

Водночас політика Швейцарії щодо України також не цілком зіставна з норвезькою. У багатьох сферах Норвегія підтримує Україну значно активніше. Наприклад, на 2025 рік країна виділила близько 7 мільярдів швейцарських франків, що приблизно в півтора рази більше, ніж Швейцарія витратила з початку війни до кінця 2024 року.

Крім того, Норвегія надає Україні озброєння, зокрема шість винищувачів F-16. Швейцарія ж, дотримуючись нейтралітету, наразилася на критику щодо недостатньої відповідальності та викликала подив у європейських столицях.

Обмеження статусу S — сигнал, а не вирішення

Обмеження захисту «S» є насамперед символічним кроком, сприйняття якого залежить від погляду. Насправді ж на кількість біженців набагато більше впливає хід війни. Яким би не було рішення Федеральної ради: якщо Росія досягне успіху у своїй наступальній кампанії, Європа, а отже і Швейцарія, повинна буде готуватися до нової хвилі українських біженців.

27.06.2025

RFI українською

<https://surl.lu/qzivah>

«Безпечно повертатися». Українцям у Британії відмовляють у наданні притулку

Велика Британія – Британські ЗМІ пишуть, що місцеві юридичні фірми щотижня отримують звернення від українців, зокрема вразливих категорій — жінок і дітей, яким відмовили у праві проживання. Українці можуть втратити роботу і житло через невизначеність із продовженням віз.

Міністерство внутрішніх справ Великої Британії все частіше відмовляє у наданні притулку українцям, які втекли до країни після повномасштабного російського вторгнення, повідомляє RFI Українською з посиланням на Guardian. У Міністерстві пояснюють відмови тим, що повертатися в Україну безпечно.

Коментарі юристів

Юридична фірма Sterling Law щотижня отримує звернення від українців, чийі заявки на продовження проживання були відхилені. Фірма працює над

кількома апеляціями, розгляд яких триває кілька місяців, а українці в цей час перебувають у підвішеному стані.

Попри те, що українці можуть залишатися у Великій Британії протягом 18 місяців за тимчасовою візовою програмою, невизначеність щодо їхнього подальшого проживання посилює тривогу і стрес.

Галина Семчак, імміграційна юристка з Sterling Law, розповіла, що у листах про відмову зазвичай зазначено, що ризики, пов'язані з війною, не відповідають критеріям переслідування за Женевською конвенцією про статус біженців, оскільки люди можуть переїхати до безпечніших регіонів України, а також звернутися по допомогу до Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (UNHCR) і місцевих організацій, щоб уникнути злиднів.

Семчак стурбована такою тенденцією. Кількість відмов почала зростати з січня після зміни керівництва Міністерства внутрішніх справ Великої Британії. Наприклад, у міністерстві нині вважають Київ і захід України «загалом безпечними».

«Ця оцінка суперечить реальному стану справ в Україні. Будь-яка раціональна людина розуміє, що Україна досі перебуває у стані жорстокої війни, а атаки лише посилюються за останні місяці. Наші клієнти однозначно зіткнулися з серйозними ризиками, зокрема з обстрілами, мобілізацією, розділенням сімей і психологічною травмою війни, якщо вони повернуться в Україну сьогодні», — сказала Семчак.

Жінка каже, що з юридичного погляду ці рішення глибоко тривожні. Вони ігнорують складну ситуацію на місцях і не враховують індивідуальні обставини, особливо у світлі статей 3 і 8 Європейської конвенції з прав людини, які захищають право на захист від шкоди та право на приватне і сімейне життя.

Кама Петрученко, старший аналітик із політики Refugee Council, висловив занепокоєння, що українські рекомендації «недостатньо гнучкі, щоб точно відображати складність оперативної оцінки безпеки регіонів у кожній заяві».

RFI Українською постійно оновлює актуальну інформацію щодо обстрілів України. Від російських атак потерпає як захід, так і схід країни.

Українці шоковані

Одесит Олександр Збицький отримав відмову в притулку. Збицький та його родина із маленьким сином перебувають у Великій Британії з серпня 2022 року. Усі найближчі родичі чоловіка загинули: дехто на фронті, інші через відсутність доступу до медичної допомоги. Якщо він повернеться, його можуть мобілізувати.

«Відмова була справді несподіваною... Хто добровільно візьме свою дитину і повезе назад у країну, де йде повномасштабна війна? Ми пригнічені через це рішення, адже воно зачепило всю нашу сім'ю. Я зараз нічого не можу робити через те, що відбувається у мене в голові. Я навіть спати не можу. Це справді жахлива ситуація. Мій син уже почав психологічно інтегруватися у британське суспільство. Я не хочу створювати ще один стрес ні для нього, ні

для дружини. Я розумію, що для нас дуже важливо жити нормальним життям», — говорить чоловік.

Один з українців розповів, що йому відмовили в притулку через те, що він нібито може переїхати в інший, більш безпечний регіон України, хоча його рідне місто нині у зоні бойових дій.

Пояснення британського МВС

За останніми даними Міністерства внутрішніх справ, з 2023 року статус біженця було надано 47 заявникам з України, ще 724 отримали гуманітарний захист.

Речник Міністерства внутрішніх справ заявив: «Відтоді як Володимир Путін розпочав незаконне вторгнення, ми надали або продовжили притулок понад 300 000 українців, і програма Homes for Ukraine залишається відкритою. Усі заяви про надання притулку та захисту прав людини ретельно розглядаються на основі індивідуальних обставин відповідно до наших міжнародних зобов'язань. Жоден, хто визнаний таким, що перебуває під загрозою серйозної шкоди, не буде змушений повертатися в Україну».

28.06.2025

RFI українською

<https://surl.li/vgravf>

В Ірландії у двох готелях більше не розміщуватимуть українських біженців

У двох готелях у графстві Мейо в Ірландії більше не розміщуватимуть українських біженців, пише RFI Українською з посиланням на видання Irish Independent.

Українці мають виїхати

Готель Downhill Inn у Балліні, який приймав українських біженців протягом останніх двох років, повернеться до свого первісного використання у серпні, пише Irish Independent. Про це йдеться у листі, надісланому до групи взаємодії з міністерством юстиції країни.

Готель Newport також припинить надання житла українським біженцям. Українці, які в ньому мешкають, мають виселитися до 31 липня, тоді як 55 осіб, які проживають у Downhill Inn, дали строк до 29 серпня.

Розташований на Слайго-роуд у Балліні, The Downhill Inn був одним із кількох готелів у графстві Мейо, які розмістили українців після повномасштабного вторгнення Росії у лютому 2022 року. Якогось моменту понад 20% туристичних ліжок-місць у Мейо було зайнято біженцями.

Потреба у житлі знижується

Міністерство юстиції підтвердило, що власники готелів Downhill Inn та Hotel Newport не висловили зацікавлення у наданні житла людям, які шукають міжнародного захисту, «і Департамент не розглядає їх для такого використання».

«Потреба у житлі для людей, які постраждали від війни в Україні, знижується, і очікується, що це продовжиться», — заявили у відомстві.

У мін'юсті зазначили, що багато людей мають бажання виїхати з наданого державою житла. Також контракти на проживання можуть припинятись, якщо виникають проблеми з дотриманням вимог або коли власник вирішує розірвати угоду.

«Оскільки Департамент має забезпечити співвідношення ціни та якості та ефективну систему в цілому, це означає, що деякі люди будуть переведені в інші місця, якщо вони, як і раніше, потребують житла, наданого державою. Після цього нерухомість може повернутися до свого первісного використання», — пишуть у мін'юсті.

Департамент повідомив, що, враховуючи «кількість переїздів, що відбудуться протягом наступних кількох тижнів, та розосереджений характер наших доступних варіантів розміщення, нове житло може не бути доступним у тому ж районі».

Врахування особливих потреб

У міністерстві зазначили, що намагатимуться урахувати потреби людей при розподілі житла, особливо пов'язані з медичними причинами.

«Ми розуміємо, що це нелегко для людей і що переїзд може стати стресом. Ми маємо забезпечити все можливе для всіх, хто приїхав до Ірландії, рятуючись від війни в Україні, при цьому врівноважуючи це вимогою максимально ефективного використання державних коштів», — йдеться у заяві.

25.06.2025

ZN.UA

<https://zn.ua/ukr/UKRAINE/deportatsija-z-kanadi-chomu-mozhut-vihnati-z-krajini.html>

Депортація з Канади: чому можуть вигнати з країни

Багато наших громадян були змушені покинути свої домівки та виїхали за кордон через повномасштабну агресію РФ. Деякі українці виїхали до Канади за програмою CUAET. «24 канал» розповів, які існують підстави для депортації людини з Канади.

Коли можуть депортувати з Канади

Депортація може загрожувати людині у випадку, якщо вона залишилася в країні після закінчення терміну дії візи чи дозволу. Те саме стосується роботи та навчання без дозволу.

Також депортувати з Канади можуть, якщо під час імміграційного процесу людина надала неправдиву інформацію про себе. Наприклад, фальсифікація документів чи приховування фактів про себе.

Причиною для депортації можуть стати кримінальні правопорушення. Наприклад, вчинення злочинів, які становлять загрозу безпеці чи здоров'ю громадян Канади. Однак лише після вироку суду.

Крім того, підставою для депортації може стати порушення умов перебування за програмою CUAET (Canada-Ukraine Authorization for Emergency Travel).

Слід зазначити, що українці, які прибули за CUAET до 15 липня 2023 року, мають право перебувати у Канаді 3 роки. Через повномасштабне вторгнення РФ Канада застосовує до українців адміністративне відстрочення депортації, якщо немає серйозних порушень.

25.06.2025

24 Канал

https://24tv.ua/shho-derzhava-robit-dlya-pereselentsiv-chomu-tsogo-nedostatno_n2855139

Чи достатньо робить держава для переселенців і що насправді потрібно людям

Вирішення проблем внутрішньо переміщених осіб є одним з найважливіших завдань, які постали перед державою водночас із мобілізацією та захистом країни. За оцінками МВФ, населення України 2025 року складає 32,9 мільйона осіб, за даними ООН, станом на 2025-й з України виїхали вже майже 6,9 мільйона осіб, а з початку поточного року – 100 тисяч осіб.

За даними МОМ, які наводить Національний банк, у березні 2025 року в Україні було 3,8 мільйона ВПО, до того ж із початку року їхня кількість зросла на 188 тисяч осіб. Також, згідно із цими даними, є 4,1 мільйона переселенців, які повернулися до звичного місця проживання (на жаль, не вказується, наскільки безпечного місця проживання та чи не на окуповані території). Далі читайте в ексклюзивній колонці для 24 Каналу.

Отже, ми маємо понад 10 мільйонів осіб, які змінили місце проживання (станом на початок 2025 року), тобто третина від населення України потребувала іншого місця проживання та певної соціальної підтримки. Майже 7 мільйонів осіб знайшли їх закордоном. З одного боку, це зменшило витрати української держави на соціальні проєкти, проте з другого – порушило питання збереження генофонду української нації в найближчому майбутньому. Адже значна частина тих, хто виїхав за кордон, – це молоді жінки з дітьми (цинічно, але вони – робоча сила й майбутні платники податків).

Жодні заклики щодо повернення на Батьківщину не матимуть реального результату, поки в Україні не будуть створені нормальні умови для переселенців, які під час війни втратили житло й інше майно. Якщо держава не пропонуватиме нашим ВПО нічого суттєвого, то ми щодня втрачатимемо й тих громадян, які не хотіли їхати за кордон.

Люди, які втратили дім, насамперед потребують домівки. Чи все, що пропонує держава як компенсацію, можна назвати домом? Спробую розібратися. Україна здобула досвід переселення людей ще 2014 року, і напевно чи заселення дитячих літніх таборів і відомчих гуртожитків можна назвати вдалою моделлю надання житла внутрішньо переміщеним особам.

Житлове питання

Отже, ми маємо населення фактично ще одного Києва, яке потребує житла. Які механізми забезпечення житлом ВПО пропонує держава:

- пільгову іпотеку (підходить не всім щонайменше за віковим цензом);
- субсидії на оренду (більшість орендодавців не погоджуються на умови виходу "з тіні" для податкової, навіть якщо є можливість перекласти сплату податків на державу);
- забезпечення місцями тимчасового проживання (МТП).

Проблеми із МТП докладно озвучені в щорічній доповіді омбудсмена з прав людини: люди продовжують проживати в неприйнятних умовах. Мовиться про незадовільні санітарно-гігієнічні умови, недостатню кількість санвузлів і душових, непристосованість приміщень для представників маломобільних груп населення, недостатнє меблювання, відсутність облаштованого укриття та особистого простору.

Шляхом вирішення проблеми із житлом для ВПО мали би стати не точкові ініціативи на зразок субсидій на оренду або надання пільгових кредитів, а створення та реалізація єдиної програми для забезпечення житлом ВПО.

Спочатку слід визначити проблеми ВПО – потреби різних груп населення; створити механізми фінансування проєктів забезпечення житлом ВПО (як за рахунок державного бюджету, так й інвестицій, а також іноземних донорських коштів); окреслити терміни реалізації житлових програм.

Програма для забезпечення житлом ВПО має гарантувати реальну доступність житла, удосконалити пільгову іпотеку, встановити правила участі держави й місцевих громад.

На створенні державної програми із забезпечення житлом переселенців наполягає й омбудсмен. Окрім того, розробка державної стратегії щодо забезпечення житлом є вимогою Плану Ukraine Facility. Така стратегія має передбачати перелік заходів підтримки для створення доступного житла для ВПО.

На початку червня уряд заявив про старт роботи над Державною житловою політикою, яка, з-поміж іншого, покликана розв'язати проблеми ВПО. З одного боку, добре, що починається рух у цьому напрямку, з іншого – це відбувається на четвертий рік повномасштабної війни в умовах, коли значна частина людей до останнього не погоджується на евакуацію саме через відсутність нормально врегульованого житлового питання для ВПО.

Це також є причиною того, що наші переселенці, які опинилися за кордоном, не поспішають повертатися в Україну. Тут їм доведеться витратити значні кошти на оренду житла, натомість у країнах їхнього перебування

житлове питання врегульоване або соціальним житлом, або достатніми виплатами для тих, хто потребує.

Виплати для переселенців

У січні минулого року уряд Постановою № 94 "Деякі питання соціальної підтримки внутрішньо переміщених осіб та інших вразливих категорій осіб" вчергове змінив підходи для визначення допомоги на проживання ВПО: не вище 9444 гривень сукупного доходу на одну особу (чотири прожиткові мінімуми для осіб, які втратили працездатність) і відповідність певним критеріям.

Непрогнозованість правил отримання допомоги від держави, навіть маленької, також не полегшує життя переселенців. Постійна необхідність документального підтвердження права на допомогу додає соціальної напруги.

Хоча в Конституції й закріплені слова про Україну як соціальну державу, щодо прогнозованості допомоги ВПО є певні проблеми, якщо вразливі категорії українців або залишаються без допомоги через зміну критеріїв, або отримують її із затримкою.

Якщо згадані зміни й спрямовувалися на стимулювання працевлаштування ВПО, то такий стимул аж ніяк не враховував наявність вакансій на новому місці проживання ВПО чи відповідної освіти в людей. Відомі непоодинокі випадки, коли люди з виробничими спеціальностями не в змозі знайти роботу на новому місці лише тому, що там немає подібних виробництв.

Реєстр збитків

Важко знайти серед ВПО осіб, яким би війна не завдала збитків у розумінні Закону України №2923-IX "Про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, та Державний реєстр майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України".

Для того, щоб заяву стосовно збитків, втрат чи шкоди внесли до Реєстру, вона мусить відповідати трьом критеріям, за якими збитки мають бути завдані:

- 24 лютого 2022 року або пізніше;
- на території України в її міжнародно визнаних кордонах, включно з територіальними водами;
- міжнародно-протиправними діями Росії в Україні або проти України.

Наразі серед інших заяв до Реєстру можна подати заяву про компенсацію, пов'язану з вимушеним переміщенням у межах України, спричинену міжнароднопротиправними діями Росії в Україні або проти України, починаючи з 24 лютого 2022 року. Також приймаються заяви про репарації за зруйноване або пошкоджене житло чи нежитлову нерухомість (гаражі, офісні приміщення, бази відпочинку).

Крім того, що дати компенсаційних виплат досі незрозумілі, є інша проблема – дія положень стосується винятково надання компенсації за пошкодження та знищення нерухомості, яка на 24 лютого 2022 року не розміщувалася на тимчасово окупованій території України. Усі втрати до цього періоду залишаються поза регулюванням вказаного Реєстру.

Також проблемним є подання документів про зруйноване житло до Реєстру, якщо документи про право власності було видано вже під час окупації.

Пенсії для ВПО

Наразі пенсіонери зі статусом ВПО для держави не всі однакові. Щодо пенсіонерів-переселенців, які переїхали до 24 лютого 2022 року, встановлені окремі вимоги для отримання пенсії. Наприклад, отримання пенсії можливе лише через "Ощадбанк", водночас ті пенсіонери, що виїхали пізніше, мають вільний вибір.

Для поновлення виплати пенсії особа має пройти фізичну ідентифікацію за допомогою відеозв'язку або через засвідчення факту закордонною дипломатичною установою України, що особа є живою. Відділення Пенсійного фонду на практиці можуть відмовляти в прийнятті заяв на ідентифікацію. Так само проблемою може виявитися відсутність пенсіонера ВПО в Єдиній інформаційній базі даних про ВПО, навіть після проходження ідентифікації.

Частину проблем пенсіонерів ВПО, які виїхали до 24 лютого 2022 року, вирішило б скасування Постанови №637.

Що ж відбувається з коштами на рахунках переселенців, відкритих для отримання пенсій, якщо на них не було операцій понад рік або особи не пройшли ідентифікацію протягом шести місяців? За законом про Державний бюджет, "Ощадбанк" перераховує ці кошти до Пенсійного фонду. Наскільки це є належною правовою підставою, коли особа позбавляється власних коштів на підставі закону про Держбюджет?

Як отримати довідку від пенсійних органів Росії про те, що особа не отримує там пенсію? Цікаве питання, враховуючи розірвання дипломатичних відносин. А для переселенців із Криму, згідно з постановою правління Пенсійного фонду України № 13-2 від 30 липня 2015 року, виплата пенсій здійснюється за умови отримання такої інформації.

Можна було б вирішити цю проблему, якби особа в заяві до Пенсійного фонду особисто підтвердила факт неотримання пенсії в Росії. До речі, навіть пенсіонери, які з Росії повернулися жити в Україну після отримання, наприклад, північних пенсій, нині практично не отримують пенсії з Росії: закінчився термін дії банківських карток, з'явилися вимоги фізичної ідентифікації на території Росії тощо.

(Не)визнання документів з ТОТ

Освіта дітей, які опинилися на ТОТ, – тема, напевно, для окремої статті, проте варто зазначити, що наразі відсутній механізм визнання результатів навчання для дітей з окупованих територій. З кінця 2023 року в Україні діє

Закон № 3482-IX "Про внесення змін до деяких законів України щодо визнання результатів навчання осіб, які проживали на тимчасово окупованій території України", який передбачає на своє виконання створення підзаконного акта Міністерством освіти та науки, але наразі в базі законодавства Верховної Ради такого немає.

Ба більше, діти з окупованих територій (як і з тих місць, де тривають бойові дії), які вирішували складати національний мультипредметний тест і продовжити навчання в Україні, мали їхати на підконтрольну Україні територію або в інші спеціальні місця за кордоном для тестування.

Окрім того, що така подорож потребує значних фінансових витрат, вона ставить під загрозу з боку окупаційної влади всю родину дитини, яка лишається на ТОТ. При цьому варто зауважити, що випускники з ТОТ можуть вступати до вишів без результатів НМТ.

За різними даними, зокрема й британської розвідки, на окупованих територіях 3,5 мільйона громадян України були змушені отримати паспорти Росії. Окрім паспортів, звісно, видаються й інші документи. Водночас в Україні немає єдиного механізму їхнього визнання. Ба більше, у нас діє презумпція невизнання будь-яких актів, які вчинилися на окупованій території. Окрім логічного розуміння, що не всі документи, видані Росією, потрібно визнавати, є низка побутових ситуацій, в яких невизнання документів ускладнює дії з майном, медичною допомогою чи соціальним захистом.

Питання, яке вже перезріло

Розробка дієвої державної політики щодо забезпечення житлом переселенців – це питання, яке вже навіть не назріло, а перезріло. Його слід вирішити й реалізувати якнайшвидше. Щодня наші громадяни відмовляються від евакуації з-під обстрілів саме через проблему відсутності доступного житла. Вирішення інших питань, наприклад, щодо виплат чи визнання документів, не потребує стільки фінансування, якщо порівняти із забезпеченням житлом.

Варто просто почати думати про людей, які опинилися не з власної волі в складному становищі. І вносити зміни до відповідних документів.

25.06.2025

Укрінформ

<https://www.ukrinform.ua/rubric-vidbudova/4008316-reestr-zbitkiv-vidkriv-prijom-zaav-pro-vtracene-na-tot-majno.html>

Реєстр збитків відкрив прийом заяв про втрачене на ТОТ майно

Міжнародний реєстр збитків відкрив нову категорію для реєстрації заяв - «Втрата доступу та контролю над нерухомим майном на тимчасово окупованих територіях».

Про це в Телеграмі повідомила пресслужба «Дії», передає Укрінформ.

«Через злочинну агресію Росії мільйони українців були змушені покинути свої домівки. Частина з них усе ще залишається на окупованих територіях. Держава-терорист повинна заплатити за страждання кожного українця і кожної українки. Тому в Міжнародному реєстрі збитків з'явилася нова категорія — АЗ.6 «Втрата доступу та контролю над нерухомим майном на тимчасово окупованих територіях», - йдеться у повідомленні.

Ця категорія стосується власників або співвласників нерухомості, доступ та контроль за якою було втрачено після 24 лютого 2022 року через тимчасову окупацію територій України.

Заяву можна подати щодо житлового та нежитлового нерухомого майна через портал "Дія". До заяви необхідно додати інформацію про об'єкт нерухомості, вказати дані про право власності, дані про обставини втрати доступу або контролю над нерухомим майном та додати докази цих обставин. Окремо потрібно вказати бажаний розмір компенсації.

Після опрацювання заяви вона буде внесена до реєстру. Після розробки компенсаційного механізму заява та докази до неї будуть передані майбутній комісії з розгляду заяв для розгляду по суті та ухвалення рішення про виплату компенсації.

27.06.2025

Укрінформ

<https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/4008881-oleksij-harcenko-nacalnik-luganskoj-oblasnoj-vijskovo-administracii.html>

Олексій Харченко, начальник Луганської обласної військової адміністрації: «Попит на тимчасове проживання вже зник, людям потрібне постійне житло»

Начальник Луганської обласної військової адміністрації Олексій Харченко працює на своїй посаді з 17 квітня, і не минуло двох місяців, як він оголосив кадрову реформу в своїй установі. Можливо, на таку рішучість його налаштувала біографія: народився в сім'ї військового, закінчив Військову академію Державної прикордонної служби і з 2008 до 2015 обіймав офіцерські посади в ДПСУ. Потім була Державна інспекція архітектури та містобудування України – працював керівником Департаменту контролю. Менше року пробув начальником Сіверськодонецької міської військової адміністрації і от – нова посада. До вересня минулого року до Луганщини прямого відношення не мав.

ВВОДИМО ПРОЄКТНИЙ ПІДХІД ДО РОБОТИ

- У держслужбі я вважаю себе невинуватою людиною. Отримав додаткову до військової освіти держуправління і захистив дисертацію – до недавнього часу вона називалась кандидатською, а тепер я доктор філософії. Захистив у 2022 році. Мав захищати 24 лютого, але трішки не зрослося.

- Де простіше працювати – на посаді керівника міста чи області?

- Ну, з огляду на те, що робота там була геть новою, то на першому етапі вона була складнішою. Коли я перейшов до ОВА, вже було розуміння, як працюють міські адміністрації. Власне, цей досвід дозволяє зараз більш ефективно будувати комунікацію з громадами, ставити їм завдання, координувати їхню діяльність. Були свої складнощі в МВЦА, є свої складнощі в ОВА, але в цілому дуже добре, що я йшов поступово. Оскільки пройшов нижній щабель, тепер розумію потреби громад, їхні болі, проблеми й можливості.

- Нещодавно на нараді в ОВА ви заявили, що настав час кадрових рішень. Можете сказати, що то будуть за рішення і за якими критеріями ви оцінюватимете підлеглих?

- Ну, я не стану зараз коментувати рішення, які носять перспективний характер, але хочу повідомити про підхід, який вважаю актуальним і ефективним. Я довів свої вимоги: кожен держслужбовець в адміністрації має розуміти своє місце і роль у тому чи іншому проєкті. Умовно кажучи, я хочу відійти від практики «ми просто відповідаємо на листи і пишемо листи ще кудись», і це безкінечна така рутинна. Вона, звичайно, залишиться, але поряд із цим нам треба, на мою думку, ввести проєктний підхід до роботи. Тобто щоб кожен департамент, структурний підрозділ розробляв проєкти – і тактичного, і стратегічного рівня, – в яких мають бути чіткі й зрозумілі часові показники виконання, перелічені сили й засоби, хто і яку роль відіграє в цьому проєкті. А найголовніше: що цей проєкт дасть луганчанам. На жаль, зараз обстановка складається так, що люди працюють ніби на користь держави, на перспективу, на створення концепції деокупації. Це дуже важлива складова роботи, її не можна зупиняти. Але поряд із цим ми маємо розуміти, що в нас величезна кількість ВПО, які потребують комунікацій із нами, мають ті чи інші проблеми. Тут, на мою думку, ми «просідаємо».

У мене вже було декілька нарад. Наприклад, Департамент транспорту. Я поставив просте питання: чи допоміг він у такому маленькому проєкті, як доправлення дітей на оздоровлення? Виявляється, жодна громада такої допомоги не отримала. Ні методичної, ні практичної. Це проблема підходу до роботи взагалі. Завдання є – виконуємо, задачі нема – сидимо. Так воно не має працювати. І я не маю всім структурним підрозділам придумувати ці проєкти. Це – їхня задача.

Такий підхід ми поширюватимемо на всі підрозділи. Поступово.

АКТИВІЗУВАЛИ ДІАЛОГ З РЕЛОКОВАНИМ БІЗНЕСОМ

- Прочитав на сторінці облادміністрації в ФБ про проблеми релокованих з Луганщини підприємств: «Головна проблема, з якою стикаються виключно луганські підприємці, які перемістилися на територію, підконтрольну Уряду України, та не змінили своєї податкової адреси, – відмови: у наданні банківських послуг, податковому обслуговуванні, контрагентів від правочинів. Також підприємці не мають можливості виконувати кредитні зобов'язання перед фінансовими

установами у зв'язку з втратою основних фондів, нематеріальних активів».

- На нашому обліку перебувають понад три з половиною тисячі релокованих підприємств, здебільшого ФОПів. Дивіться, питання підтримки бізнесу можемо розглядати в площині тільки допомоги в зміні законодавства і якоїсь методичної підтримки. Ми обмежені в можливості допомагати фінансово. І тут вони мають проблему власне з кредитуванням. На жаль, постанови Кабінету міністрів містять, на мою думку, дискримінаційні норми: якщо підприємство зареєстроване на ТОТ – йому обмежено доступ до кредитів. Але таке обмеження – ще пів біди. Так само обмежено доступ і до грантів.

Я не знаю, як було раніше, але зараз ми активно підтримуємо релокований бізнес у цій історії. Я доповідав на засіданні Координаційного центру прифронтових і тимчасово окупованих територій, і є рекомендації Кабміну. Звичайно, щоб пройти цей шлях, знадобиться не тиждень і не місяць. Але процес запущений. І тут адміністрація є повноцінним адвокатом нашого релокованого бізнесу. Я допомагатиму вирішити і точкові, і глобальні питання. Ми активізували діалог з бізнесом, частіше проводимо зустрічі, заслуховуємо розповіді про потреби підприємців.

- А як можна допомогти аграріям? Вони ж не можуть просто переїхати, орендувати приміщення... Їм земля потрібна. На вашій сторінці в ФБ є розповідь про зустріч із агропідприємцем Сергієм Лі. Він узяв в оренду 15 га землі. Мабуть, у нього на Луганщині було разів у двадцять більше...

- На жаль, ми не можемо обійти Земельний кодекс. Там визначена норма про те, що вільні землі можуть бути надані в користування тільки через аукціон. Ми з вами, звичайно, розуміємо, що релоковані підприємства навряд чи виграють конкурс у місцевих фермерів. Тут знову йдемо від точкового до стратегічного. Точково ми допомагаємо. Є приклади, коли до Департаменту агропромислового розвитку звернулися фермери з проханням допомогти знайти землю. Департамент допоміг. У нас же, знов-таки, є фермери, які змогли отримати землю в оренду чи в суборенду. Вони домовляються між собою – ми організували таку комунікацію. Це – непоганий, успішний кейс. Але стратегічних питань така практика не вирішує, і зараз немає дієвого механізму, як захистити агропідприємців і компенсувати їм втрачену землю. Та при зустрічах у різних приймаючих громадах я завжди питаю, чи є вільна земля, як її можна взяти.

Ми дійсно шукаємо рішення, як можна швидше знайти землю для наших фермерів. Але загалом така політика має бути сформована на рівні держави, і ми будемо надавати свої пропозиції на основі пропозицій, отриманих від підприємців АПК.

НАШІ МЕДЗАКЛАДИ МАЮТЬ СТАТИ РІВНОПРАВНИМИ ГРАВЦЯМИ НА РИНКУ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ

- Скільки медичних установ переїхало на контрольовану територію і чи всі вони некомерційні?

- У нас релоковано більше тридцяти медичних установ, однак тільки двадцять із них законтрактовано і здійснюють свою діяльність. Усі вони некомерційні і надають послуги в межах державного фінансування. У нас таких лікарень багато, та деякі функціонують у дуже обмеженому вигляді. Вони законтрактовані по меншій кількості пакетів НСЗУ, відповідно і пацієнтів обслуговують менше.

- Прочитав на вашій сторінці в ФБ, що Сіверськодонецька багатопрофільна лікарня надає амбулаторну реабілітацію 9466 особам. Це за вашого сприяння? З огляду на те, що в той же час інші лікарні допомагають по сотні-півтори пацієнтів кожна. Ну, є ще обласна онкологічна клініка, де 3600 пацієнтів лікуються, але тут окрема специфіка...

- Сіверськодонецька багатопрофільна лікарня – дійсно, потужний заклад. До мого приходу показники там були трошки меншими, але теж чотиризначними. Ми дещо змінили підходи і змінили керівництво. Зараз виконувачка обов'язків генерального директора Оксана Олександрівна Андрійків-Морозова дуже активно працює над розвитком. Тому більшою мірою це її заслуга. Вона в цій лікарні працює все своє життя і щиро вболіває за її подальше існування й розвиток. Їй, насправді, є чим пишатися.

З тими релокованими лікарнями, з якими можна йти в розвиток, ми обов'язково прийдемо до таких самих показників, а може й більших. Ну, а Сіверськодонецька багатопрофільна також не зупиняється. Попереду реалізація дуже амбітних планів, і я впевнений, що в них все вийде. І в цілому всі релоковані медичні установи стануть рівноправними гравцями на ринку медичних послуг в Україні.

- Як релоковані підприємства наповнюють обласний бюджет і бюджети громад?

- В обласний бюджет Луганської області податків надходить порядку 2,5 млн грн – майже нічого. А от у місцеві бюджети надходження трошки кращі. Наприклад, Сіверськодонецький міський бюджет отримує приблизно 150 млн грн. Але ми маємо розуміти, що питому вагу власних коштів складають податки на доходи фізичних осіб (ПДФО) від державних інституцій, які зареєстровані в Сіверськодонецьку.

ПИТАННЯ ЖИТЛА ДЛЯ ВПО НЕ МАЄ ПРОСТОГО РІШЕННЯ

- Про внутрішньо переміщених з Луганщини осіб. Скільки таких зареєстровано на підконтрольній українському Уряду території? І як ви допомагаєте людям, які втратили житло, а багато хто – і джерела доходів?

- Давайте тут розділяти різні категорії переселенців. За нашими даними, з 2022 року обліковано більше 200 тисяч ВПО, 100 тисяч перебувають за кордоном. Незахищені верстви населення мають у нас можливість розселятися в шелтерах у місцях тимчасового проживання. Є досить цікаві кейси в Лисичанській громаді: міська адміністрація домовляється з університетами,

орендує гуртожитки в Києві. Я кілька з них відвідав, люди нібито задоволені – і ставленням до них, й умовами проживання.

Але є в нас незаповнені прихистки. От, для прикладу, в Самарі Дніпропетровської області працює місце тимчасового проживання Сіверськодонецької громади, яке не заповнене на 100 відсотків, і це свідчить про те, що попит на тимчасове проживання в людей уже зник. Людям на даний момент потрібне стаłe постійне житло. Тож давайте бути об'єктивними. Якщо наші народні обранці декларують 4,5 млн ВПО в Україні, які потребують житла, – чи можливо таку кількість людей забезпечити? Навряд. Принаймні, зараз. Ми починаємо роботу з дослідження цієї проблематики, хочемо зрозуміти, скільки людей фізично потребують житла. Скільки їх готові їхати в будь-яку точку України. Хто з них має роботу, хто не має, хто має віддалену. Хочемо зрозуміти потреби людей у компенсації. Бо, на мою думку, більшість ВПО, які вже інтегрувалися, влаштували дітей в якісь садочки або школи, мають налагоджений побут – вони не захочуть їхати в умовний Богуслав, де ми зводимо будинок. Бо треба щось вирішувати з роботою, з садочками і таким іншим. А в мегаполісах ми будувати житло не можемо, зі зрозумілих причин.

- Сотні тисяч луганчан три роки тому, а дехто вже більше десяти, стали безхатченками, і досі ніхто не пообіцяв їм нічого кращого за шелтери...

- Тут потрібна дуже виважена позиція. Наприклад, ми започаткували деякі програми компенсації першого внеску по іпотеці. Подивимось, як спрацює. Ефективність мені незрозуміла, бо ми тільки почали. Питання надскладне, воно не має простого і швидкого рішення. Та після роботи із визначення конкретних потреб наших ВПО ми зможемо зрозуміти, яким категоріям ми зможемо допомогти відносно швидко, а які маємо адвокатувати на рівні держави.

- І скільки часу забере це вивчення? Рік – це, як на мене, забагато...

- Ні-ні, за кілька місяців будемо мати результат.

- Про все не спитаєш, але, може, маєте щось самі сказати?

- Маю. Ця війна, попри всі її жахіття, все ж має один плюс. Мені здається, українці більше ніколи не будуть ділити себе на право- і лівобережних. На східняків чи "западенців". Вони мають забути ці слова. Я їжджу територією України, спілкуюсь і з приймаючими громадами, і з нашими ВПО – і бачу, що вони одне одного підтримують. Усі – українці, всі – нормальні адекватні люди. Так ось. Дуже хотілося б, щоб ця підтримка зберігалася. Влада місцевих громад має підтримувати наших ВПО, ми маємо працювати з ними в синергії для того, аби забезпечити їхні права, рівноцінне проживання, інтеграцію. Це – задача нас усіх, це не задача Луганської обласної адміністрації чи Рубіжанської міської адміністрації. Це задача кожної приймаючої громади, кожної області на території України. Не маємо забувати, що ми всі українці і зараз, у таких складних обставинах, маємо підтримувати одне одного. Звертаюся до всіх українців: маємо гуртуватися, маємо йти пліч-о-пліч, вірити нашим Силам оборони, нашим захисникам. І вірити в те, що

скоро ми будемо працювати у ще більш складних умовах деокупації, встановлювати українську владу на території, що була тимчасово окупована.

26.06.2025

РБК-Україна

<https://www.rbc.ua/rus/news/pereselentsyam-masovo-vidmovlyayut-orendi-1750926354.html>

Переселенцям масово відмовляють в оренді житла: названо головні причини

Попри те, що в Україні вже третій рік триває повномасштабна війна, багато внутрішньо переміщених осіб (ВПО) досі зіштовхуються з труднощами при спробах орендувати житло. 28% орендодавців відмовляють переселенцям у житлі. Про це повідомляє РБК-Україна із посиланням на дані дослідження OLX Недрухомість.

Чому відмовляють ВПО

Основні причини, які називають власники житла:

- 40% сумніваються у платоспроможності переселенців;
- 32% не довіряють і бояться, що орендарі можуть зникнути без попередження;
- 25% хвилюються за збереження майна;
- 12% зізнаються у власних упередженнях;
- 9% посилаються на негативний досвід або грубу поведінку;
- 3% не згодні з політичними поглядами потенційних орендарів.

Хоча 72% власників заявляють про готовність здавати житло ВПО, для чверті переселенців пошук квартири залишається болючим питанням.

Зростає дискримінація і вимоги

Окрім статусу переселенця, власники дедалі частіше звертають увагу на:

- походження орендаря (70%),
- його позицію щодо війни (44%),
- мову спілкування (41%),
- статус військовослужбовця (47%).

Основні проблеми на ринку оренди

Для всіх орендарів, незалежно від статусу, найпоширенішими труднощами є:

- високі ціни на житло (82%),
- висока конкуренція (71%),
- невідповідність інформації в оголошеннях (65%),
- неадекватні умови проживання (51%),
- шахрайство (37%).

Це створює додатковий стрес і перешкоджає стабілізації життя для тих, хто і так був змушений тікати від війни.

Попри заявлену готовність допомагати ВПО, реальна ситуація на ринку оренди демонструє глибокі упередження та нерівність доступу до житла, особливо для найвразливіших категорій українців.

27.06.2025

РБК-Україна

<https://www.rbc.ua/rus/news/1-lipnya-dovidku-vpo-mozhut-anulyuvati-kogo-1751021960.html>

З 1 липня довідку ВПО можуть анулювати: кого і чому перевірятимуть

Із 1 липня Міністерство фінансів щомісяця перевірятиме, чи перебували внутрішньо переміщені особи (ВПО) за межами України понад 90 днів. У разі підтвердження - довідку ВПО можуть скасувати.

Про це повідомляє РБК-Україна із посиланням на постанову Кабінету міністрів №376.

Коли можуть відкликати довідку ВПО

Якщо виявиться, що особа безперервно перебувала за кордоном більше 90 календарних днів, проводиться додаткова перевірка. Якщо підтвердиться виїзд на постійне місце проживання за кордон - довідку можуть анулювати.

Однак варто пам'ятати, що до 90-денного терміну не зараховуються дні, проведені за кордоном:

- у службовому відрядженні;
- на лікуванні, реабілітації або оздоровленні дітей;
- під час стажування;
- у зв'язку зі смертю родича чи доглядом за хворою дитиною;
- через перебування в лікарнях, судах або правоохоронних органах.

Усі ці обставини мають бути офіційно підтверджені документально.

Як поновити довідку

Якщо довідку скасували, але людина повернулася до України, її можна поновити - на підставі особистої заяви.

27.06.2025

РБК-Україна

<https://travel.rbc.ua/rus/news/ukrayintsi-oberezhno-u-tsih-6-krayinah-evropi-1750935974.html>

Українці, обережно: у цих 6 країнах Європи найжорсткіше ставлення до біженців

У 2024-2025 роках Європейський Союз кардинально змінює підходи до питань міграції. Деякі країни обмежують право на притулок, інші - ігнорують європейські норми або закликають до їхнього перегляду.

РБК-Україна пояснює, які саме держави посилили міграційний контроль і що це означає для українських біженців зокрема.

Угорщина

Ще з 2015 року Угорщина стала піонером у запровадженні жорстких міграційних обмежень. Під керівництвом прем'єра Віктора Орбана країна фактично припинила розгляд заяв про надання притулку, повертаючи біженців до Сербії або змушуючи їх рухатися далі.

Навіть після рішення Європейського суду про накладення штрафу у 200 мільйонів євро, Будапешт залишився непохитним, назвавши імміграційну політику внутрішньою справою держави.

Уряд Угорщини відмовляється виконувати норми спільної міграційної політики ЄС, підкреслюючи національний суверенітет. Такий курс посилює розкол між Угорщиною та іншими країнами Європи.

Польща

Польща не менш активно впроваджує жорсткі методи щодо біженців, особливо на кордоні з Білоруссю. Уряд Дональда Туска дозволив силове повернення мігрантів та ухвалив закон, який дає змогу у виняткових випадках не розглядати запити на притулок.

Це суперечить міжнародним зобов'язанням Польщі, але уряд виправдовує свої дії захистом від гібридної загрози з боку Кремля. Прикордонна політика Варшави дедалі більше орієнтується на безпеку, ніж на права людини. У країні продовжуються дебати щодо легітимності таких рішень.

Німеччина

У Німеччині прикордонна поліція отримала вказівку відмовляти у прийомі нових заяв про надання притулку - за винятком критичних ситуацій. Це суперечить законодавству ЄС, але політичні сили, зокрема Християнсько-демократичний союз, виправдовують це інтересами внутрішньої безпеки.

Хоча кількість заяв скоротилась, юристи ставлять під сумнів правову сталість таких дій. Уряд намагається зберегти баланс між тиском електорату та зобов'язаннями перед Євросоюзом. Тим не менше, позиція Берліна дедалі більше тяжіє до прагматизму, ніж до гуманізму.

Фінляндія

Фінляндія нещодавно ухвалила закон, який дозволяє відмовляти у в'їзді біженцям. Це рішення суперечить конституції країни, але отримало підтримку парламенту під гаслом національної безпеки.

У Гельсінкі міграцію все частіше розглядають не як гуманітарне питання, а як складову гібридної загрози. Цей прецедент може надихнути інші країни ЄС на подібні зміни, підриваючи єдину правову базу Євросоюзу.

Австрія

Австрія вирішила тимчасово призупинити право на возз'єднання родин біженців, за винятком дітей. Віденський уряд заявляє, що школи та соціальні служби не справляються з навантаженням.

Канцлер Крістіан Стокер прямо заявив, що нинішнє законодавство про надання притулку вже не виконує своєї мети. В Австрії активно закликають до перегляду Європейської конвенції з прав людини щодо міграції. Це може означати початок системних змін у правах біженців по всьому ЄС.

Бельгія

Новий уряд Бельгії впроваджує максимально суворі правила, формально не порушуючи закон. Одиноким чоловікам, які подаються на притулок, не завжди гарантують житло, віддаючи перевагу іншим категоріям.

Країна зосереджена на скороченні кількості нових заяв і підвищенні ефективності розгляду вже поданих. Така стратегія дозволяє уникати прямого порушення норм, але викликає критику з боку правозахисників. Бельгія прагне показати приклад "жорсткої, але легальної" політики.

28.06.2025

ТРИБУН

<https://tribun.com.ua/uk/121221-kompensatsija-50-pershogo-vnesku-vpo-luganschini-otrimajut-dopomogu-na-zhitlo>

Компенсація 50% першого внеску: ВПО Луганщини отримують допомогу на житло

Із 1 липня в Сіверськодонецькій громаді стартує міська цільова програма, що допоможе мешканцям, зокрема внутрішньо переміщеним особам (ВПО), зробити крок до власного житла. За умовами програми, частина початкового внеску за іпотекою в межах держпрограми "єОселя" буде компенсована з місцевого бюджету.

Про це йдеться в розпорядженні №203-ВА Сіверськодонецької МВА.

Громада повертатиме 50% від суми першого внеску за іпотечним кредитом — але не більше ніж 250 000 грн. Загальний бюджет ініціативи на 2025 рік становить 20 млн грн, що дозволить підтримати щонайменше 80 сімей.

Програма орієнтована передусім на переселенців, зареєстрованих у Сіверськодонецькій МВА. Вона стала частиною ширшого проєкту — "Надання грошової компенсації для часткового відшкодування суми першого внеску...".

29.06.2025

ТРИБУН

<https://tribun.com.ua/uk/121240-timchasove-zhitlo-jake-zatjagnulosja-na-roki-jak-zhivut-pereselentsi-v-2025>

Тимчасове житло, яке затягнулося на роки: як живуть переселенці в 2025

З початком вторгнення Росії на українську територію мільйони людей виїжджали з домівок з валізою речей і надією скоро повернутися. Минуло вже понад 1000 днів — і для багатьох “тимчасово” стало єдиною реальністю. Сотні тисяч переселенців досі мешкають у гуртожитках, модульних містечках, тимчасових прихистках. Інша частина ВПО орендує житло — часто за завищеними цінами, без договорів, із щомісячним страхом, що господарі піднімуть плату або просто виселять.

У матеріалі видання ТРИБУН читайте про ситуацію з житлом для переселенців у 2025 році.

Гуртожитки та оренда: життя без дому

Безліч ВПО досі мешкають у тимчасовому житлі, наданому державою. Умови часто далекі від нормальних: душ на кілька кімнат, вологість, мінімум приватності, постійна тривога, що “попросять” з’їхати.

Ті, хто працює або має якісь заощадження, орендують житло. Однак і їм без підтримки держави нелегко. Зазвичай договори не складають, що унеможливлює отримання нової допомоги для ВПО — так звану субсидію на оренду. Особливо важко родинам із дітьми, пенсіонерам та власникам тварин. Із позитивних моментів — на дванадцятому році рідше стали вішати ярлики на переселенців. Якщо ще кілька років тому 9 із 10 переміщених людей стикалися з дискримінацією, то зараз ситуація дещо покращилася.

“Ми знімаємо другу за три роки квартиру в Харкові і жодного разу нам не сказали “переселенців прохання не турбувати”. Можливо, тому що й самі харків’яни зараз вимушені шукати безпечного місця, і вони стали нас розуміти. Але, за словами багатьох наших знайомих, ситуація змінилася й на заході країни. Там наші земляки теж без проблем знаходять житло, головне — гроші”, — каже наша співрозмовниця, яка перемістилася з окупованої Луганщини в 2022 році.

Програми допомоги: між реальністю та ілюзією

“Я подалася на програму “єВідновлення”, збрала всі необхідні документи. Однак відповідь так і не тримала. Я навіть не знаю, чи прийняли моє повідомлення”, — ділиться переселенка із Сіверськодонецька.

Попри численні урядові програми — компенсації, відновлення зруйнованого житла, пільгові іпотеки — тисячі людей не можуть реально скористатися допомогою. Через бюрократію, недосконалу систему перевірок або просто брак грошей у бюджеті.

За словами старшого юриста Благодійного Фонду “Схід SOS” Ярослава Таранця, виклики існування тимчасового житла завжди були пов’язані з такими аспектами:

- його ніколи не вистачить на всіх;
- його завжди повинен хтось утримувати.

“Переважає більшість тимчасового житла існує завдяки міжнародним і національним неурядовим організаціям, які активно реалізують проекти з побудови та підтримки тимчасових місць проживання. Цей стан речей пов’язаний із тим, що більшість громад не мають фінансових і кадрових

ресурсів для реалізації таких програм, тож змушені регулярно шукати нові партнерства серед громадського сектору, щоб реалізовувати проєкти у спільній кооперації”, — зазначив правозахисник.

Пан Ярослав також зауважив, що практика фінансування місць тимчасового проживання (далі — МТП) відрізняється в залежності від того, хто опікується питанням. Якщо це національна або міжнародна неурядова організація, все залежить від її фінансування, але зазвичай після 3 років сталого фінансування навіть найбільш спроможні донори можуть змінювати вектор інтересів, обумовлюючи це тим, що за такий період жителі МТП мали б адаптуватися в приймаючій громаді та почати самостійно вирішувати побутові питання.

“Якщо ж ми говоримо про місця тимчасового проживання, які фінансуються з місцевих бюджетів, то тут є інші аспекти. Законодавством передбачено безкоштовне проживання в житлі такого типу, але місцеві бюджети не завжди спроможні це забезпечити. Ми фіксуємо випадки, коли переселенців змушують платити за проживання, комунальні послуги тощо”, — повідомив юрист.

Аби убезпечити людей від проблем, Кабмін прийняв постанову від 11 березня 2022 року №261, що передбачає надання компенсації громадам за спожиті комунальні послуги під час розміщення ВПО в будівлях об’єктів державної, комунальної та приватної власності. Хоч ця постанова і працює, вона дуже складна з боку реалізації — компенсацію виплачують із затримкою у 2-3 місяці, уповноважені органи не завжди приймають документи на компенсацію, а громади приймають рішення про закриття з огляду на бюрократичну складність.

Як каже Ярослав Таранець, альтернатива є, але для людей із грошима. Держава створила кілька ефективних кредитно-інвестиційних механізмів, що дозволяють купити житло в іпотеку, але така можливість доступна лише тим, хто міцно стоїть на ногах — має затребувану спеціальність, стабільну та високооплачувану роботу, бізнес тощо.

Складна ситуація й з орендою у приватних власників. Ті, хто можуть собі дозволити, обирають житло на власний смак і бюджет, але є родини, які не мають високого доходу, для них Мінсоцполітики наприкінці січня 2025 року запустило експериментальний проєкт із надання субсидій на оренду житла для ВПО. Умови, на перший погляд, прості: вартість оренди повинна перевищувати 20% від доходу родини, люди мають бути ВПО без власного житла (або воно зруйноване та непридатне для проживання), вони не повинні отримувати допомогу на проживання та не бути учасниками програми “Прихисток”. Сума субсидії розраховується за формулою в залежності від сукупного доходу родини. Однак, для отримання субсидії постає необхідність підписати договір оренди та надати його до Пенсійного фонду. На цьому етапі більшість орендодавців не хочуть демонструвати комерційну діяльність перед державою, бо не мають довіри до механізмів, не знають, як це працює та часто не усвідомлюють, що держава компенсує частину податків.

“За інформацією, наданою у відповідь на запит колег (приблизно 1-1,5 місяці тому), такою субсидією скористалися 29 родин. Напевно зараз показник дещо більший”, — зазначив правозахисник.

Повертатися нікуди, а будувати страшно

Для багатьох повернення вже неможливе — будинки зруйновані, території окуповані або просто непридатні для життя. Але навіть ті, хто може залишитися назавжди у новому місті, часто не наважуються.

“Купити тут квартиру для мене це як зрадити дім. Водночас я втомилась жити в оренді, не знаю, що з моїм житлом, ціле воно чи ні і чи повернусь я туди взагалі”, — поділилася переселенка з Луганщини, яка нещодавно взяла кредит на квартиру в Дніпрі.

Це внутрішній конфлікт, який переживають багато ВПО: будувати нове чи продовжувати чекати на повернення в зруйноване минуле?

Що далі?

Поки що ні уряд, ні місцева влада не пропонують реалістичної довгострокової житлової стратегії для переселенців. Усе ще домінує наратив “тимчасовості”, хоча третій рік поспіль показує — проблема вже стала постійною.

За інформацією юриста Ярослава Таранця, наразі в Україні діють такі кредитно-інвестиційні житлові програми для ВПО:

1. “єОселя” — найвідоміша державна програма з “доступного” житла;
2. Кредит для ВПО за рахунок грантових коштів Уряду Німеччини, що надаються через Банк розвитку KfW — програма з прийнятним відсотком, що реалізується Держмолодьжитлом, однак обмежена по кількості учасників, адже вони обираються за принципом лотереї. Раз на декілька місяців проводиться жеребкування, приблизно 300-400 осіб стають переможцями та отримують іпотеку.

Також триває програма “єВідновлення”. Громадяни отримують житлові сертифікати, якщо мають акт обстеження зруйнованого житла, що є ключовою умовою отримання компенсації. Водночас пан Ярослав зауважує, що проблема дійсно існує.

“Ми фіксуємо факти, коли люди з прифронтових територій не можуть отримати житлові сертифікати за зруйноване житло, бо комісії з обстеження не можуть оглянути об’єкт і скласти відповідний акт через активні бойові дії. Наразі запропоновано альтернативні підходи для обстеження, як-от встановлення факту руйнувань за фото/відеоматеріалами, проте це залишається на рівні законодавчої ініціативи”, — розповів правозахисник.

Також він підкреслив, що скористатися програмою можуть лише громадяни, житло яких було зруйновано або пошкоджено на підконтрольній уряду України території.

Проблема житла — не просто соціальна. Це — гідність, стабільність, психічне здоров’я. І поки вона не вирішена — мільйони українців залишаються в підвішеному стані між “було” і “ще не настало”.

Регіональні

24.06.2025

Суспільне Суми

<https://suspilne.media/sumy/1050579-ludi-se-spodivautsa-povernutisa-do-svoih-domivok-u-lebedinskij-gromadi-meskaut-blizko-25-tisac-pereselenciv/>

"Люди ще сподіваються повернутися до своїх домівок". У Лебединській громаді мешкають близько 2,5 тисяч переселенців

У Лебединській громаді нині близько 2,5 тисяч внутрішньо переміщених осіб. Як на Лебединщині допомагають облаштуватися переселенцям — у матеріалі Суспільного.

Голова ради ВПО Лебединської громади Олена Солоненко зазначила, що більшість переселенців у громаді — із прикордонних районів. Хтось придбав житло, хтось його орендує. Жінка сама приїхала у 2015 році з Ясинуватої.

"З прикордоння евакуюють — і багато переселенців їде саме до нашої Лебединської громади. Ми спільно зі старостами знаходимо їм житло, спілкуємося з благодійними організаціями "Право на захист", "Проліска", "Рокада". Вони нам дуже допомагають. Шукаємо по селах домівки, куди можна поселити переселенців. Спілкуємося зі старостами, завжди на зв'язку. Де є вільне житло — туди веземо переселенців. Люди ще сподіваються повернутися до своїх домівок. Моя Донецька область, місто Ясинувата, наразі окупована територія. І села, в якому проживали, наразі вже немає зовсім".

У Лебединській громаді проживає понад 38 тисяч людей, із них близько 2,5 тисяч переселенців, додала начальниця управління праці та соцзахисту Лебединської міської ради Валентина Губська:

"До нас звернулося і зареєструвалося близько 4 тисяч переселенців. Фактично з цієї кількості у нас проживає 2,5 тисячі ВПО. З них дві тисячі — сім'ї. А люди похилого віку — близько 1100, бо змінюється ця цифра. 793 дитини. 20 сімей у нашій громаді придбали житло. На початок року в громаді коштом волонтерів та з місцевого бюджету облаштували сім будинків, у яких проживають 28 людей".

За словами Валентини Губської, уся інформація про допомогу переселенцям та можливості щодо житла є на сайті Лебединської міської ради.

24.06.2025

Суспільне Донбас

<https://suspilne.media/donbas/1050341-okupanti-na-lugansini-planuut-zakriti-bilsist-punktiv-dla-pereselenciv-pravozahisniki/>

Окупанти на Луганщині планують закрити більшість пунктів для переселенців — правозахисники

Російські окупанти на Луганщині планують закрити більшість пунктів для проживання для внутрішніх переселенців. Людей лишають тимчасового житла, задля економії.

Про це повідомляє Східна правозахисна група.

"До 1 вересня 2025 року на території окупованої Луганської області кількість пунктів тимчасового розміщення скорочують з 60 до 8 штук. Таке рішення прийнято так званою владою ЛНР", — йдеться у повідомленні.

За даними СПГ, пункти проживання планують розмістити в Алчевську, Краснодоні, Первомайську, Ровеньках, Рубіжному та Сватовому. Також два пункти знаходитимуться у Новопскову.

До першого серпня окупанти почнуть розсилати листи з вимогою до виселення.

"Закриття більшості пунктів тимчасового розміщення — це спроба скоротити витрати на утримання внутрішніх переміщених осіб. Окупаційні адміністрації банально економлять на самих вразливих. Жителі викидають із тимчасового житла без надання реальних альтернатив", — повідомили у правозахисній групі.

25.06.2025

Суспільне Полтава

<https://suspilne.media/poltava/1050999-na-poltavsini-startuvav-proekt-kompleksnoi-pidtrimki-pereselenciv-u-misciah-timcasovogo-prozivanna/>

На Полтавщині стартував проєкт комплексної підтримки переселенців у місцях тимчасового проживання

У Полтавській області розпочалась реалізація нового соціального проєкту, спрямованого на підтримку внутрішньо переміщених осіб, які мешкають у місцях тимчасового проживання.

Про це Суспільному повідомила комунікаційна менеджерка ГО "Інша жінка" Ольга Кривцун.

Ініціатором виступила громадська організація "Інша Жінка", а фінансову допомогу надає Гуманітарний фонд для України (UHF).

Проєкт охопить 7 локацій у містах Полтава, Кременчук, Горішні Плавні, Миргород, Лубни та селища Хомутець і Нова Галещина. Загалом передбачено підтримку близько 900 мешканців.

Серед основних напрямків роботи:

- щомісячні виїзди мобільних команд для моніторингу умов проживання і збору даних про потреби;
- безперервна юридична, психологічна та соціальна підтримка;
- кейс-менеджмент для індивідуального супроводу;
- групові арт-терапевтичні заняття;
- надання непродуктивних наборів для вразливих категорій;

- ремонти приміщень у чотирьох МТП (два — у Миргороді та Хомутці на Полтавщині, ще два — в Олександрії та Войнівці на Кіровоградщині);
- робота з попередження та протидії домашньому і гендерно зумовленому насильству.

За словами Ольги Кривцун, переселенці впродовж усього періоду реалізації проєкту, протягом півроку, можуть звернутись до команди, яка працює в цьому МТП з будь-якими питаннями.

Як повідомила Ольга Кривцун, подібний проєкт реалізовували минулого року.

Проєкт триватиме з травня до листопада 2025 року та охопить також Кіровоградську область.

За офіційними даними, в Україні нараховується від 4,6 до 4,9 мільйона ВПО. Міжнародні експерти називають іще більші цифри — понад 7 мільйонів. У цій чисельності — здебільшого жінки, люди похилого віку та діти.

Полтавщина стала одним із ключових регіонів, що приймає переселенців із прифронтових областей, зокрема Донеччини та Харківщини. Тут зареєстровано до 197,5 тисячі ВПО. З них близько 3,1 тисячі проживають у місцях тимчасового перебування, яких в області функціонує 64 — у 28 громадах.

24.06.2025

Східний Варіант

<https://v-variant.com.ua/article/zhytlo-dlia-pereselentsiv-luhanshchyny/>

Житло для переселенців Луганщини: як отримати та що треба знати

Як ВПО з Луганської області можуть отримати житло на Рівненщині? Що для цього треба зробити? Та які категорії українців підпадають під програму? Відповіді на ці та інші питання вже в матеріалі

Переселенців із Луганщини, зокрема з Біловодської громади, запрошують на поселення в гуртожиток у селі Мочулки Рівненської області. Східний Варіант дізнався більше в Біловодській селищній військовій адміністрації (СВА) про те, що це за житло та хто може його отримати

Переселенцям пропонують кімнату в гуртожитку з кухнею та ванною

Прямо зараз переселенці з Луганської області можуть подати заявку на отримання кімнати в гуртожитку у селі Мочулки, яке за 35 км від Рівного. Це спеціальний проєкт, який Біловодська СВА реалізувала в співпраці з Клеванською селищною радою, громадськими організаціями «100 відсотків життя Рівне» та «Біловодщина незламна» за фінансування німецьких донорів «HUMEDIKA» та благодійного фонду «СХІД SOS».

У колишній будівлі школи в Мочулках провели ремонт та облаштували місця тимчасового проживання для переселенців із Луганщини. Загальна вартість — 67 тис. євро, БФ «СХІД SOS» допоміг із закупівлею меблів та техніки на суму 420 тис. грн. До будівлі провели нову трифазну лінію електропередачі, встановили лічильник, замінили водогін та облаштували кімнати необхідним інвентарем.

«На цей час на проєкт не витрачено жодної копійки бюджетних коштів громади. У будівлі облаштовані 4 автономні кімнати з окремими кухнями та санвузлами. У кожній кімнаті може проживати 4 особи. Договір на проживання укладається на 6 місяців із можливістю подальшого продовження. Під час проживання мешканці оплачують за спожиту електроенергію. Усі прилади та опалення в будинку електричні», — розповів для Східного Варіанта начальник Біловодської СВА Віктор Кобернюк.

Перевага надається переселенцям із Біловодської громади та Луганської області загалом, які потребують соціальної підтримки.

«Напрацьовуємо варіанти для тимчасового проживання переселенців»

Біловодська селищна громада Луганської області була стрімко окупована російською армією на початку повномасштабного вторгнення в лютому 2022 року. Селищна адміністрація перемістилася та працює на підконтрольній території України. У Рівному працює гуманітарний хаб «Біловодщина незламна», де всі переселенці з Луганської області можуть отримати гуманітарну допомогу та соціальні послуги.

У хабі луганці можуть отримати консультації психолога, юриста, медичних працівників. Також тут видають гуманітарну допомогу, є можливість взяти одяг, взуття, ліки, окуляри.

Звісно, що найбільша потреба переселенців — це житло. Обмежений бюджет виключає створення місць тимчасового проживання коштом громади, повідомив Віктор Кобернюк. Однак на даний час адміністрація вже напрацьовувала декілька варіантів для ВПО.

«Ми підписали меморандум про співпрацю з благодійним фондом «Наша оселя», заходами якого передбачено проживання ВПО в приватному гуртожитку села Шубків Рівненської області мамам із дітьми (до 20 осіб). Підписали меморандум про співпрацю із Шепетівською міською радою, заходами якого передбачено проживання ВПО в гуртожитку міста Шепетівка Хмельницької області з підселенням. Підписали меморандум про співпрацю з Кушинською сільською радою, заходами якого передбачено проживання ВПО в будівлі колишнього дитячого садочка в селі Кушин Рівненської області (до 12 осіб)», — розповів Віктор Кобернюк.

Начальник СВА наголошує: попри те, що територія Біловодської громади з 24 лютого 2022 року перебуває в окупації російської федерації, пріоритетом роботи є залучення міжнародної технічної допомоги для підтримки переселенців, забезпечення їх житлом та підготовки до деокупації територій.

25.06.2025

Східний Варіант

<https://v-variant.com.ua/article/status-blokadnyk-mariupolia/>

«Блокадник Маріуполя». Чому маріупольці виступають за цей статус та що кажуть юристи?

Волонтер із Маріуполя Євген Тузов днями опублікував у соціальних мережах пропозицію законопроекту про надання переселенцям із Маріуполя спеціального статусу «блокадник». Він каже: маріупольці зазнали найбільших тортур із боку російської федерації на початку повномасштабного вторгнення, а зараз, через три роки після окупації міста, вимушені виживати. Введення спеціального статусу дасть можливість переселенцям із Маріуполя отримати більше пільг та соціальних послуг.

Східний Варіант дізнався у Євгена докладніше про його пропозицію, а також обговорив процедуру надання спеціального статусу в Україні разом із представниками «Донбас SOS».

«Ніде в Україні я не бачив більше такої ситуації, як у Маріуполі»

Євген Тузов до початку повномасштабного вторгнення росії працював тренером в одному з тренажерних зал Маріуполя. Коли почалася велика війна, став комендантом трьох бомбосховищ для маріупольців, одне з яких було на базі спортивної зали. Три тижні Євген разом з іншими добровольцями допомагали переселенцям, пораненим, родинам із дітьми. Шукали їжу, організували підвіз питної води, координували людей в умовах повної відсутності зв'язку.

Після окупації Маріуполя Євген виїхав до Дніпра, де продовжив волонтерити. За його допомоги в місті організували прихисток для переселенців, а сам Євген почав їздити на прифронтові території, розвозив гуманітарну допомогу, евакуював людей.

Минулого тижня Євген опублікував у соціальних мережах пропозицію для маріупольців — обговорити законопроект України «Про статус блокадника Маріуполя». Він пояснює, що мешканці приазовського міста на початку повномасштабного вторгнення за декілька днів опинилися в пастці ворога. Армія росії безжально протягом трьох місяців руйнувала місто, зокрема житлові будівлі, у яких ховалися тисячі мирних мешканців.

За повідомленням Маріупольської міської ради, інфраструктура міста була зруйнована на 90 %. За різними підрахунками, під час боїв загинуло від 20 до 100 тис. людей. Точне число дізнатися вже неможливо, адже росіяни після окупації прибирали тіла, спалювали їх, ховали в братських могилах. Так намагалися приховати сліди своїх злочинів.

Кадри бомбардувань маріупольського пологового будинку та Драмтеатру облетіли увесь світ і показали всю антигуманність російської

федерації. А після увага журналістів була прикута до того, як маріупольці виїжджали з розстріляного міста на понівечених автівках, або навіть виходили пішки.

Захисники Маріуполя мужньо протримали оборону 86 днів. Їхнє протистояння із заводу Азовсталь стало прикладом стійкості та боротьби української армії.

«Після пекла в Маріуполі я побував на евакуаційних заходах у Бахмуті, Авдіївці. Ми возили гуманітарну допомогу в Ізюм, Костянтинівку, тільки-но деокуповані Лиман та Святогірськ. Ми були в Херсонській області після підриву Каховської дамби, рятували людей і тварин. І знаєте, я ніде не бачив того, що пережив у Маріуполі. У Маріуполі була гуманітарна катастрофа: їжі не було, люди пили воду з калюж, топили сніг, спускали з радіаторів. Люди ховали людей просто на подвір'ях. Батьки хоронили маленьких дітей у холодній мерзлій землі. Це неможливо забути», — ділиться спогадами Євген Тузов.

Що може передбачати статус блокадника?

Думки про спеціальний статус для маріупольців з'явилася в Євгена ще декілька років тому. Він опублікував у соціальних мережах пропозицію суспільного обговорення законопроекту про надання такого статусу. У чернетці документа пропонується визнати блокадником Маріуполя людину, яка перебувала в місті під час боїв. Такий статус за задумом надасть спеціальні пільги.

Зокрема, першочергове безоплатне медичне обслуговування в державних та комунальних закладах охорони здоров'я, психологічну підтримку та реабілітацію, забезпечення ліками, санаторно-курортне лікування. Пропонується ввести для осіб зі статусом блокадника одноразову грошову допомогу, щомісячну адресну допомогу, пільги на оплату комунальних послуг. А ще першочергове забезпечення тимчасовим житлом, сприяння в працевлаштуванні, доступ до освітніх послуг, безоплатний проїзд у міському транспорті тощо.

Дехто з маріупольців підтримав таку пропозицію і навіть почав пропонувати своє бачення такого законопроекту.

«Підтримую, жалкую що раніше не зробили, все чекали чудо. Тепер зрозуміло, чому все приховують й замовчують, бояться страшної правди. Тягли час», — пише Надія.

«Я пропоную розглянути питання створення громадської організації «Блокадників Маріуполя», яка не буде відноситися до так званої Маріупольської влади!» — запропонувала Любов.

«В мене папірець про фільтрацію зберігся, то є доказ перебування в блокадному Маріуполі? Але, як на мене, з безплатним проїздом у громадському транспорті то «перебір». Соціальний захист, забезпечення житлом — це найголовніше для всіх нас!» — написала Світлана.

«Підтримую! Але ж, хто та коли виїхав? Коли ти в першій день, а коли ти місяць, два під обстрілами, голодний та холодний? Як бути?» — пише Альона.

Євген Тузов наводить приклад: маріупольцям, які втратили власні автівки під час боїв за місто, держава могла б дозволити безплатне розмитнення автомобіля з Європи. Так люди могли б хоч трохи зекономити на втраченому.

Велика проблема в тому, що в Україні досі не відшкодували переселенцям те, що вони втратили після окупації своїх рідних міст. Тяжкою працею люди заробляли собі на житло та майно, яке в один момент знищила повномасштабна війна. Досі в Україні не прийняті механізми, завдяки яким переселенці могли б отримати компенсацію за зруйноване житло в окупації. Люди вимушені орендувати домівки за немалі кошти. А варіанти безплатного розселення найчастіше передбачають кімнату в гуртожитку.

Євген зазначає, що статус блокадника поширюватиметься не лише на цивільних, а й на військовослужбовців, які героїчно захищали Маріуполь. Так, на додаток до своїх пільг, як учасників бойових дій та ветеранів, вони отримали б додаткові.

«Є ризик чергового розколу суспільства», — правозахисниці

Введення нового статусу для окремої групи людей в Україні цілком можливо. Про це каже юристка гарячої лінії ГО «Донбас SOS» Богдана Гончар. Зараз діє статус «дитина війни», який отримують неповнолітні українці. Відомі статуси «ліквідатора Чорнобиля» або «дитини війни» часів німецько-радянського протистояння.

Введення статусу потребує прийняття окремого закону та внесення змін до чинних законодавчих актів. Це складний і довгий процес.

«Окрім самої пропозиції, треба пропонувати й дії, які потрібно зробити, щоб ідея була реалізована. Наприклад, визначити, хто саме підпадає під цей статус. Чи це люди, які перебували в Маріуполі з лютого по травень 2022 року? А якщо людина перебувала з лютого по березень чи менше? Чи підпадають під статус діти, які народилися в блокадному місті? Який державний орган відповідатиме за підтвердження цього факту? І як взагалі підтверджувати всім своє перебування в блокадному Маріуполі? Тобто це буде довідка органів влади, чи реєстрація місця проживання, чи свідки та відеоархіви?», — зазначає Богдана Гончар.

Запустити новий статус — довгий адвокаційний шлях. Спочатку потрібне суспільне обговорення та інформаційна кампанія, щоби побачити, наскільки населення готове прийняти таку ідею. Слід заручитися підтримкою депутатів, які могли б ініціювати законопроект Уряду на опрацювання.

Юристка чесно зізнається: поки що не бачить перспектив для введення такого статусу. Не лише через складність процесу, а й через брак вільного бюджету в держави, який можна було б направити на такі пільги.

«Щодня до нас телефонують люди, у яких житло зруйноване або залишається в окупації, і питають, коли ж вони зможуть отримати

компенсацію. Ми пояснюємо, що закон ще не підписаний Президентом України. Яка причина? Бо немає грошей. І треба розуміти, законопроект про статус блокадника тягне за собою надання послуг, які потребують грошової підтримки. А грошей у нашій державі зараз дуже мало. І потрібно шукати донорів, щоб реалізувати такі ідеї. Бо може статися так, що це буде черговий закон, який прийняли, але не підписують, і як висновок — він не працює», — пояснює Богдана Гончар.

Введення окремого статусу лише для маріупольців може стати ризиком для чергового розколу в суспільстві, пояснює головна координаторка громадської організації «Донбас SOS» Віолета Артемчук. Вона вважає, що до питання втрат під час повномасштабної війни треба підходити з особливою обережністю:

«При великій повазі до людей, які пережили такі страждання в Маріуполі, в Україні є ще міста, які сильно постраждали під час повномасштабної війни, розпочатої росією. Дізнавшись про такий статус, бахмутяни можуть сказати: «Тоді й нам статус мешканців Фортеці Бахмут», а ірпінці теж скажуть, що вони не могли виїхати. І це може спричинити ще один великий розкол у суспільстві. Зараз наше суспільство не єдине — воно розколоте. Розколоте по різних лініях: ті, хто за кордоном, і ті, хто залишилися, ті, хто залишилися в окупації й ті, хто виїхав і так далі. Ми бачимо, що ці розломи є. І на цій темі — введення окремого статусу саме для маріупольців — може бути черговий розлом серед людей, які постраждали від війни».

Можливою альтернативою, кажуть правозахисниці, може стати введення статусу для всіх українців та українок, які постраждали від війни, розв'язаної росією з 2014 року.

«Ми повинні визнавати біль кожного, не поділяючи на «важливий громадянин України» й «не важливий громадянин України». Ми бачимо сьогодні, як розділяють внутрішньо переміщених осіб першої та другої хвилі. І переселенці першої хвилі телефонують і кажуть про свій біль, тому що в них довідка ВПО, наприклад, 2017 року і вони не можуть претендувати на деякі послуги, які є для переселенців другої хвилі. Але дійсно, що можливе введення статусу для осіб, які постраждали від війни. І туди вже можуть входити люди, які отримали інвалідність через бойові дії, які були в блокаді Маріуполя, які втратили своє здоров'я або рідних, які перебували в зоні бойових дій і так далі. Але ключові моменти — це просування цієї ідеї та пошук фінансування», — резюмує Богдана Гончар.

23.06.2025

Патріот Донбасу

<https://donpatriot.news/luganska-ova-rozpochala-zbir-danyh-dlya-ozdorovlennyya-ditej-vpo>

Луганська ОВА розпочала збір даних для оздоровлення дітей-ВПО

Луганська обласна державна адміністрація (ОВА) ініціювала збір інформації щодо потреб в послугах оздоровлення для дітей, які мають статус внутрішньо переміщених осіб (ВПО) з 2014 року. Ця ініціатива спрямована на забезпечення якісного відпочинку та оздоровлення для дітей, які вже багато років знаходяться в умовах вимушеного переміщення.

Про це повідомляє пресслужба Луганської ОВА.

Відповідну програму доручив розробити та впровадити начальник Луганської обласної державної адміністрації Олексій Харченко. Він наголосив на важливості цієї ініціативи для підтримки дітей, які пережили подвійне переміщення та втратили відчуття рідного дому.

“Це дозволить оздоровитися і відпочити ще більшій кількості хлопців та дівчат. Багато із них взагалі не пам’ятає, що таке рідний дім, бо вимушені були покинути його разом із батьками 11 років тому. А у 2022-му – ще раз, будинок чи квартиру, які протягом вісьмох років дорослі облаштовували для них. Ці діти теж заслуговують на гідний відпочинок протягом літа,” – зазначив очільник Луганщини Олексій Харченко.

Ця програма є вкрай важливою, адже вона надасть можливість дітям, чие дитинство було позначене постійними переїздами та невизначеністю, отримати необхідний відпочинок та психологічне відновлення.

Збір інформації здійснює Департамент соціального захисту населення Луганської облдержадміністрації.

23.06.2025

ОстроВ

<https://www.ostro.org/news/osvitnij-hab-donechchyny-v-kyyevi-ob-yednav-ponad-3-000-ditej-i-pedagogiv-i524538>

Освітній хаб Донеччини в Києві об’єднав понад 3 000 дітей і педагогів

У Києві від початку діяльності "Освітній хаб Донеччини" для переселенців проведено майже 500 заходів у різних форматах — очному, дистанційному та змішаному. Їхніми учасниками стали понад 3 000 дітей і педагогічних працівників. Про це повідомляє Донецька ОВА.

Нещодавно представники структурних підрозділів Донецької обласної державної адміністрації відвідали обидва простори. Вони ознайомилися з діяльністю хабів та взяли участь у заходах, що проходили в ці дні.

Освітній хаб «Донеччина» працює в столиці з листопада 2022 року та виконує надзвичайно важливу роль у забезпеченні безперервного навчального процесу для дітей та дорослих в умовах війни. Він також є майданчиком для згуртування освітньої спільноти Донеччини через просвітницькі, інтеграційні та дозвілєві активності. У межах візиту представники адміністрації взяли участь у тренінгу для педагогів на тему «Життя в балансі», присвяченому ментальному здоров’ю.

Окрім того, делегація завітала до Культурного хабу «Донеччина», який діє з вересня 2022 року. Простір став осередком психологічної та емоційної підтримки для переселенців з Бахмутської, Нікольської, Маріупольської, Торецької та Волноваської громад. Гості долучилися до родинного свята «Пригоди на шоколадній фабриці», організованого для дітей і дорослих, які вимушено покинули домівки.

У хабі регулярно відбуваються арттерапевтичні заняття, майстер-класи, зустрічі та інші події, спрямовані на збереження зв'язку з рідним краєм, інтеграцію в нове середовище та підтримку спільноти переселенців.

Освітній і культурний хаби стали не лише простором для навчання й дозвілля, а й важливою частиною життя донеччан у Києві. Вони допомагають адаптуватися до нових умов, зберігаючи водночас ідентичність, зв'язок із домом та взаємну підтримку.

МІЖНАРОДНІ ТА ВІТЧИЗНЯНІ НЕДЕРЖАВНІ ОРГАНІЗАЦІЇ

24.06.2025

БО «Благодійний фонд «РОКАДА»

<https://rokada.org.ua/blahodiinyi-fond-rokada-ob-iednav-partneriv-zadlia-pidtrymky-ukraintsiv-shcho-povertaiutsia-dodomu/>

Благодійний фонд «Рокада» об'єднав партнерів задля підтримки українців, що повертаються додому

Протягом 17 і 18 червня у Львові відбулася стратегічна партнерська зустріч українських та європейських неурядових організацій, які працюють із переміщеними особами, біженцями та тими, хто планує повернення до України. Захід об'єднав представників із 7 різних країн, які зібралися з однією метою — побудувати ефективний механізм перенаправлення для українців, що хочуть знову бути вдома.

Ця подія стала одним з етапів реалізації проєкту «Посилення механізмів перенаправлення у неурядових організаціях для повернених та переміщених українців». Упродовж зустрічі фахівці разом із фасилітатором напрацьовували модель, що ґрунтується на практиці організацій і міжнародних стандартах прав людини.

Також учасники обговорювали реальні кейси підтримки (від консультацій за кордоном до супроводу після повернення); узгоджували процедуру роботи з інформованою згодою, безпечним збором і передачею даних; тестували онлайн-форму та сценарії координації через захищені канали. Важливим результатом зустрічі стало погодження спільної заяви, у якій йдеться про намір створити Коаліцію з підтримки повернення.

Чому це важливо?

Повернення українців із-за кордону — складний процес, який потребує підтримки та координації. Люди часто не мають повної інформації про ситуацію в Україні, а після прибуття — не знають, куди звертатися. Особливо це стосується вразливих груп: літніх людей, осіб з інвалідністю, матерів з дітьми.

«Відсутність єдиного механізму перенаправлення між організаціями призводить до втрати зв'язку з бенефіціарами, розривів у супроводі й повторного переміщення, — зазначає Ірина Назаренко, менеджерка проекту. — Ми разом із партнерами прагнемо змінити це. Повернення має бути добровільним, інформованим і підтриманим — відповідно до європейських стандартів та з повагою до гідності кожної людини».

А що далі?

Учасники зустрічі дійшли висновку: повернення — це не подія, а процес, який потребує багаторівневої підтримки. Наступні кроки — пілотування механізму в реальних ситуаціях, консультації з громадами, розширення переліку партнерських організацій, зокрема з прикордонних областей України.

Цей проект відкритий для нових учасників — усі охочі можуть доєднатися й спільно працювати над тим, щоб жоден українець не залишився наодинці під час повернення додому.

Організації, що вже долучилися до ініціативи:

- Fundacja Ukraiński Dom (Польща)
- Fundacja Leszno dla Ukrainy (Польща)
- Right to Protection (Польща)
- SME SPOLU (Словаччина)
- Bürgerstiftung Stuttgart (Німеччина)
- Loket Ontheemden Oekraïne PSH (Нідерланди)
- NGO “Ukraine is Europe” (Франція)
- CF “Stabilization Support Services” (Україна)
- ГО «10 квітня» (Україна)
- Bevar Ukraine (Данія)
- ГО «Повертайся додому» (Україна)

Ініціатива реалізується за фінансової підтримки проекту Ради Європи «Полегшення доступу до прав людини та основних послуг для внутрішньо переміщених осіб та осіб, які повертаються в Україну».

26.06.2025

БО «Благодійний фонд «РОКАДА»

<https://rokada.org.ua/rokada-napratsiuvala-doslidzhennia-pro-potreby-i-dostup-do-posluh-vnutrishno-peremishchenykh-ukraintsiv-u-shesty-rehionakh/>

«Рокада» напроцювала дослідження про потреби і доступ до послуг внутрішньо переміщених українців у шести регіонах

Головна » «Рокада» напроцювала дослідження про потреби і доступ до послуг внутрішньо переміщених українців у шести регіонах

Фахівці благодійного фонду «Рокада» напроцювали дослідження потреб, доступу до послуг і соціальної інтеграції внутрішньо переміщених українців у Дніпропетровській, Житомирській, Запорізькій, Кіровоградській, Харківській і Херсонській областях, де реалізуються проєкти за фінансової підтримки Гуманітарного фонду для України.

Дослідження відображає ключові потреби, рівень обізнаності та доступу до послуг, зокрема медичної, психологічної, юридичної підтримки, освіти, працевлаштування та транспорту для маломобільних.

Також ілюструє рівень соціальної інтеграції та інтеграції в громаду внутрішньо переміщених українців.

Дослідження охопило більш як 800 внутрішньо переміщених родин, що проживають у прихистках.

Фахівці визначали ризики та вразливості, можливості для інтеграції і наміри щодо майбутнього проживання серед внутрішньо переміщених українців.

Дані відобразили в інтерактивному дашборді - <https://surl.li/svgbzs>.

«Це кропітка робота, яка тривала близько пів року. До реалізації ініціативи залучили колег у регіонах, які безпосередньо проводили опитування у місцях тимчасового проживання. Усі дані ми акумулювали в дашборді. Тож кожен, кому цікава тема, може ознайомитися. Для «Рокади» дослідження важливе тим, що ми маємо змогу оцінити масштаб і динаміку потреб внутрішньо переміщених українців у прихистках, які подальші гуманітарні проєкти можемо планувати, який доступ до послуг необхідний у конкретних місцях тимчасового проживання. Тобто, обсяг даних нам дозволяє у більшій мірі розуміти, яка ситуація в регіонах і які напрямки в роботі маємо посилити чи ініціювати», – зазначила менеджерка проєкту Анастасія Огороднік.

27.06.2025

БО “Благодійний фонд “РОКАДА”

<https://rokada.org.ua/pidtrymane-prozhyvannia-na-praktytsi-iak-funktsionuie-novy-tsentru-zaplatyni/>

Підтримане проживання на практиці: як функціонує новий центр у Заплатині

Центр підтриманого проживання в селі Заплатин на Львівщині функціонує уже майже три місяці. Для благодійного фонду «Рокада» це перший такого спрямування проєкт, який вдалося реалізувати за фінансової підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН) та у співучасті з Данською і Норвезькою радами у справах біженців.

Підтримане проживання людей похилого віку чи з інвалідністю — новітня соціальна послуга. У відділенні передбачено 9 місць. Зокрема внутрішньо переміщені особи, що отримуватимуть послугу, можуть залишатися тут до завершення дії воєнного стану й набуття власного житла, а люди з місцевої громади — до 6 місяців, але за потреби термін продовжують.

«Відділення підтриманого проживання в Заплатині — один з найбільших об’єктів, який реалізувала “Рокада” за фінансової підтримки Управління верховного комісара ООН у справах біженців. Для нас цей простір — символ зразкової активної взаємодії громади, благодійників та міжнародних партнерів. А радісні відгуки мешканців підтвердили якість нашого підходу до виконання робіт та уважність до деталей», — розповідає координатор офісу благодійного фонду «Рокада» у Львові Анатолій Пархомчук.

У приміщенні облаштовано спальні, кімнату відпочинку, кухню, їдальню, санітарні вузли, коридори, замінили двері та вікна. Також здійснили реконструкцію газового опалення, утеплили зовнішні стіни, відремонтували дах. Сама будівля та прилегла до неї територія відповідають вимогам інклюзії, зокрема встановлений пандус, що веде до альтанки, прокладена тактильна плитка для людей із порушеннями зору тощо.

Ставок на подвір’ї став результатом спроби вирівняти поверхню ділянки. Частину ґрунту вилучили й підсипали там, де було потрібно. Заглибина швидко наповнилася ґрунтовими водами. Тепер водойму можна використовувати як рекреаційну зону, наприклад, для риболовлі.

Після відкриття до центру відразу поселилося двоє внутрішньо переміщених осіб: 76-річна Раїса Богуслава з Харкова та 38-річний Олександр Бирько з Лисичанська. Також заклад готується прийняти нових мешканців.

Пані Раїса любить городництво й квітникарство, прикрашає дім рослинами, пише вірші й недавно видала збірку в Стрию. Жінка має проблеми зі серцем, тож потрібно постійно дбати про її спокій. Пан Олександр через травму користується милицями. Чоловік не вміє сидіти без діла: постійно щось

майструє, їздить без супроводу до міста й відвідує там зустрічі товариства людей з інвалідністю, записався на курси водіння, став на біржу праці.

«Мета нашого центру полягає в тому, щоб у майбутньому мешканці змогли провадити власний спосіб життя і не залежали від сторонньої допомоги, — зазначає Олег Грицай, завідувач відділення підтриманого проживання Стрийського міського центру надання соціальних послуг. — Наприклад, Сашкові поки що складно дати собі раду на кухні. І наш робітник підказує, як закупити продукти, щоб вистачило коштів, сформувати повноцінний щоденний раціон, приготувати ту чи іншу страву».

«В інституційних закладах усе готове й ні про що не треба дбати. А коли людина опиняється сам на сам із якоюсь проблемою, їй стає важко адаптуватися. Ми є отим буфером між інституційними закладами й дійсністю», — додає пан Олег.

У центрі працює 5 соціальних фахівців і двірник, який доглядає за подвір'ям та виконує дрібні ремонти. Соціальні робітники щодня допомагають мешканцям у побуті й навчають їх самостійно справлятися з певними завданнями, а також чергують вночі позмінно. Соціальний працівник керує процесом і слідкує за роботою підлеглих.

«Ми як соціальні фахівці мусимо завжди пам'ятати про особливості здоров'я людини, щоб оберігати її та не допускати критичних станів. Загалом усі, хто тут проживає, дуже задоволені умовами. Хоч ці люди й потребують допомоги, але водночас вони сповнені ентузіазму й життєлюбства. Мене це захоплює і надихає», — ділиться соціальна працівниця центру Мирослава Борис.

Такі центри — це простір для навчання, розвитку та адаптації до самостійного життя. Вони є альтернативою будинкам-інтернатам чи геріатричним пансіонатам, адже допомагають людям стати самозарадними.

25.06.2025

Благодійний фонд «ЯМаріуполь»

https://mhelp.org.ua/novini_ta_istorii/news/vidbulos-obhovorennya-reform-sotsialnykh-posluh-ukrayiny

Відбулось обговорення реформ соціальних послуг України

В умовах значних викликів, спричинених повномасштабною війною, внутрішнім переміщенням українців, економічними та демографічними змінами, Україна потребує оновленої, ефективної, гнучкої системи соціальних послуг, в центрі якої — людина.

Вчора відбулось обговорення реформ соціальних послуг України, ініційоване Міністерством соціальної політики України. Як розповіла пані Оксана Жолнович, Мінсоцполітики пропонує запровадити трирівневу систему соціальних послуг:

- 1-й рівень: менеджери у громадах, які координують соціальний супровід
- 2-й рівень: формування життестійкості і організація волонтерства, як базова послуга, що забезпечує рівність в громаді і забезпечує сектори для підтримки і допомоги
- 3-й рівень: чотири напрямки послуг — підтримане проживання, допомога сім'ям з дітьми, відновлення функціональності та кризова допомога

Під час обговорення акцентував увагу присутніх на темі житла для переселенців. У країні майже 5 мільйонів людей втратили домівки, всі вони чекають на соціальну підтримку та гідне ставлення. Саме тому спільно з Міністерством розвитку громад та територій розробляємо пілотний проєкт будівництва соціального житла для ВПО з Маріуполя. Проте глобально це питання потребує системного державного підходу, адже переселенці зараз одна з найбільш вразливих груп населення. Впевнений, що доступне та якісне житло має стати одним з ключових інструментів соціальної підтримки людей та важливим фактором стабілізації економіки.

Дякуємо пані Міністерці за відкритість до нових рішень та участь громад у формуванні соціальної політики.

25.06.2025

Благодійний фонд «ЯМаріуполь»

https://mhelp.org.ua/novini_ta_istorii/news/my-poruch-mobilni-ofisy-nadayut-dopomogu-mariupoltsyam-u-viddalenykh

Ми поруч: мобільні офіси надають допомогу маріупольцям у віддалених громадах

Від Шептицького до Золочева, від Стрия до Новояворівська, від Самбора до Дрогобича - такий маршрут мала команда львівського центру в червні. Мобільні офіси "ЯМаріуполь. Поруч з тобою" надають необхідну підтримку усім, хто цього потребує.

Відвідуємо маріупольців не лише з гуманітарною підтримкою, а й великою командою фахівців, у яких вони можуть отримати фахову консультацію. Зокрема, від юриста, адміністратора ЦНАП, Помічника ветерана, соціального працівника, лікаря та інших. Маріупольці дякують за таку мобільну підтримку, адже самостійно дістатися центру можуть не усі.

"Це величезна допомога. Дуже зручно. Нам важливо знати, що ми не одні. Завжди чекаємо наступної зустрічі. Це дає всім нам надію і силу", - каже маріупольчанка Світлана Володимирівна з міста Стрий

"ЯМаріуполь. Поруч з тобою" реалізується за завданням міського голови Маріуполя Вадима Бойченка з метою приблизити підтримку для маріупольців, які нині проживають у віддалених громадах. Наразі проєкт охоплює 16

областей України – це понад 2 700 маріупольців. Перелік громад, до яких виїжджають мобільні офіси - продовжує розширюватися.

26.06.2025

Благодійний фонд «ЯМаріуполь»

https://mhelp.org.ua/novini_ta_istorii/news/na-shlyakh-do-spravedlyvosti-kerivnyky-tsentriv-yamariupol-rozpovily-pro

На шляху до справедливості: керівники центрів "ЯМаріуполь" розповіли про проєкт "Mariupol Justice" та важливість Реєстру збитків

Керівники наших осередків у Львові, Івано-Франківську та Тернополі взяли участь у заході "Реєстр збитків для України: практична допомога заявника". Обговорили важливість наповнення Міжнародного реєстру збитків та ознайомили учасників із проєктом команди мера Вадима Бойченка "Mariupol Justice".

Керівниця івано-франківського центру "ЯМаріуполь" Ольга Крохмальова зазначила, що в межах проєкту "Mariupol.Justice" триває робота над фіксацією усіх руйнувань та втрат, триває збір та підготовка доказової бази, заповнюються реєстри пошкодженого та зруйнованого житла. Усе для того, щоб створити юридичну основу для майбутньої компенсації Маріуполю та маріупольцям.

"У зв'язку з недоступністю програми «Відновлення для мешканців окупованих територій, можливість подати заяву до Міжнародного реєстру збитків є наразі єдиною можливістю для маріупольців відзначити своє право на компенсацію за вчинену з боку рф шкоду", – підкреслила Ольга Крохмальова.

Виконавчий директор Реєстру збитків, завданих агресією РФ проти України Маркіян Ключковський розповів про плани зі створення компенсаційної комісії до кінця 2025 року. Учасники також обговорили алгоритм подання заяв, як уникнути проблем при їх поданні.

"Кожному маріупольцю вкрай необхідно оформити документи та заяву до "Реєстру збитків для України". Від виконання правил подання та технічних вимог залежить і фіксація заяви компенсаційною комісією, і головне - кінцевий результат - рішення компенсаційного фонду", - зазначила керівниця львівського центру Валентина Бойко

Подати заяву до Міжнародного реєстру збитків можна самостійно через портал "Дія. (https://diia.gov.ua/services/categories/gromadyanam/reparatsii-mizhnarodnyi-reiestr-zbytktiv) Також можна звернутися до юристів чи адміністраторів ЦНАП у найближчому центрі "ЯМаріуполь".

23.06.2025

Благодійний фонд «Стабілізуєшес Суппорт Сервісез»

<https://sss-ua.org/news/u-vasylivskiy-hromadi-rozpochalas-nova-khvyliya-humanitarnoi-dopomohy/>

У Василівській громаді розпочалась нова хвиля гуманітарної допомоги

У червні 2025 року в межах проєкту «Гуманітарна допомога постраждалим містам та місцям розміщення ВПО в Україні» було видано гуманітарні набори у Василівській громаді Запорізької області. Це — частина третьої фази ініціативи DEC, яку Благодійний фонд «Стабілізуєшес Суппорт Сервісез» реалізує спільно з міжнародною гуманітарною організацією CARE за підтримки Disasters Emergency Committee Великобританії та британського народу (UK Aid).

Підтримка для постраждалих від війни

На поточному етапі проєкту заплановано допомогти більш ніж 3000 людям у Запорізькій, Херсонській та Миколаївській областях. Основну увагу зосереджено на підтримці мешканців прифронтових територій і внутрішньо переміщених осіб, які були змушені покинути свої домівки й розпочати нове життя у безпечніших регіонах.

Кожен набір містить речі першої необхідності, особливо важливі в умовах нестабільної інфраструктури та наближення холодної пори року:

- теплі ковдри й матраци,
- павербанки,
- ліхтарі,
- термоси та інші базові побутові речі.

Ці предмети дозволяють забезпечити мінімальний рівень комфорту, зберігати тепло, заряджати пристрої й підтримувати зв'язок з рідними.

Живі історії людей

Команда фонду регулярно отримує відгуки бенефіціарів. Щирі слова вдячності — найкраще свідчення того, що допомога знаходить тих, хто її потребує. Ось одна з історій, якою поділилась пані Вікторія (ім'я змінено з міркувань безпеки) — переселенка з Херсонщини, яка переїхала на Миколаївщину:

«Я дуже вам вдячна за ваш чудовий набір! Ми ВПО з Херсонщини й переїхали в Миколаївську область. У домі, де зараз живемо, майже нічого немає. Без матраца нам не було на чому спати. Мама в мене старенька, і коли я йду з дому, вона залишається сама — тепер у нас є термос, і вона може зігрітись гарячим чаєм. А ще ми колись часто позичали ліхтар у сусідів, а тепер маємо свій. Щиро дякую вам!»

Про проєкт

Проєкт «Гуманітарна допомога постраждалим містам та місцям розміщення ВПО в Україні» триває з 2022 року. Його мета — надання негайної

й цільової підтримки людям, які постраждали від війни в Україні, а також громадам, які приймають внутрішньо переміщених осіб.

Проект реалізується Благодійним фондом «Стабілізуєшес Суппорт Сервісез» у партнерстві з міжнародною гуманітарною організацією CARE за фінансової підтримки Disasters Emergency Committee Великобританії та британського народу (UK Aid).

26.06.2025

Благодійний фонд «Стабілізуєшес Суппорт Сервісез»

<https://sss-ua.org/news/yak-my-pidtrymuvaly-vpo-i-systemu-sotszakhystu-v-travni-10-dosiahnen/>

Як ми підтримували ВПО і систему соцзахисту в травні: 10 досягнень

Щодня наша команда працює над зміцненням системи соціального захисту в Україні. Ми надаємо юридичну допомогу, підтримуємо Ради ВПО, співпрацюємо з громадами та державними установами, щоб кожна людина, яка постраждала від війни, відчувала підтримку та мала доступ до необхідних соціальних послуг.

Ділимося ключовими травневими досягненнями наших регіональних команд, реалізованими за підтримки UNHCR Ukraine – Агентство ООН у справах біженців в Україні. Це лише частина нашої щоденної праці, спрямованої на допомогу людям по всій країні.

Волинська область: надали менторську та координаційну підтримку ініціативним групам ВПО у Маневицькій та Уситузькій громадах, зокрема проконсультували щодо підготовки документів для утворення Рад ВПО.

Дніпропетровська область: організували триденне онлайн-навчання, яке охопило понад 100 працівниць та працівників соціальної сфери на тему «Користування Електронним кабінетом соціальних послуг та інструментом “Кейс-менеджмент”».

Запорізька область: провели дводенний тренінг із протидії професійному вигоранню для 20 працівниць соціальних інституцій, надавши їм інструменти для піклування про своє ментальне здоров'я.

Івано-Франківська область: проведений нашим фондом Форум «Соціальна сфера в умовах війни: регіональний досвід, виклики та перспективи громад Івано-Франківської області» дав поштовх до запуску нових соціальних послуг у громадах, зокрема послуги денного догляду для дітей з інвалідністю, та посилив співпрацю між громадськими організаціями, владою і державними установами.

Київська область: надали юридичну підтримку ВПО у питанні виплат: вичерпно роз'яснили процедуру реєстрації в центрі зайнятості та допомогли розібратися з оформленням одноразової матеріальної допомоги.

Львівська область: допомогли переселенці, яка повторно перемістилася з немовлям, захистити право на виплати. Юристи фонду роз'яснили жінці, що її випадок є винятком згідно із законодавством, і вона має право на допомогу.

Миколаївська область: надали юридичну допомогу переселенці, завдяки якій вона змогла отримати судовий наказ про стягнення аліментів на утримання дитини.

Хмельницька область: підтримали засідання Рад ВПО області, на якому було запропоновано створити єдиний комунікаційний майданчик для всіх переселенців регіону.

Черкаська область: після нашої юридичної консультації переселенка, яка три роки мешкала в непридатному для життя будинку, стала на облік для отримання житла.

Чернігівська область: надали комплексний юридичний супровід жінці, яка отримала важкі поранення під час евакуації та перебуває за кордоном. Завдяки цьому вона змогла встановити факт поранення, що дає право на отримання статусу особи з інвалідністю внаслідок війни.

Ми й далі допомагатимемо покращувати роботу системи соцзахисту населення в цільових громадах. Ці ініціативи реалізуємо завдяки проєкту «Підтримка спроможності державних установ та місцевих громад у зміцненні системи соціального захисту в Україні», що втілюється за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні.

27.06.2025

Благодійний фонд «Стабілізуєшес Сунпорт Сервісез»

<https://sss-ua.org/news/yak-analizuvaty-mistsevi-prohramy-shchob-zrozumity-chy-vrakhovano-potreby-vpo-rozpovily-na-vebinari/>

Як аналізувати місцеві програми, щоб зрозуміти, чи враховано потреби ВПО? Розповіли на вебінарі

Хочете, аби місцеві цільові програми відповідали переселенським потребам? Тоді почніть з аналізу та оцінки, які допоможуть зрозуміти, чи передбачено в цих програмах необхідні заходи підтримки.

Про те, як це зробити ефективно, говорили 28 травня учасниці й учасники вебінару «Аналіз та оцінювання місцевих цільових програм стосовно врахування та задоволення потреб ВПО».

Посилання на запис вебінару — <http://bit.ly/3TQMrMF>

Разом із консультантками проєкту Ради Європи «Полегшення доступу до прав людини й основних послуг для внутрішньо переміщених осіб та осіб, що повертаються в Україну» Альоною Луньовою, кримською правозахисницею, директоркою з адвокації Центру прав людини ZMINA та Юлією Лісовою, адвокаткою, експерткою в сфері захисту прав ВПО ми розглянули:

- чому важливо оцінювати місцеві цільові програми з урахуванням потреб ВПО
- за якими критеріями можна визначити ефективність таких програм
- як організувати оцінювання і які інструменти доцільно застосовувати для аналізу програм.

«Одним з фокусів проєкту Ради Європи «Полегшення доступу до прав людини й основних послуг для внутрішньо переміщених осіб та осіб, що повертаються в Україну» стало створення політик і практик, які враховують потреби ВПО. У межах цієї роботи ми презентуємо “Методичні рекомендації щодо проведення аналізу й оцінювання місцевих цільових програм стосовно врахування і задоволення потреб ВПО”. Документ став узагальненням результатів експертних зустрічей представників міжнародних та громадських організацій, органів державної влади й місцевого самоврядування, організованих Проєктом у листопаді 2024 року. Віримо, що він стане у пригоді організаціям, які оцінюють і розробляють місцеві цільові програми. Закликаємо ділитися досвідом їхнього застосування», — розповідає Світлана Бутенко, керівниця проєкту Ради Європи «Полегшення доступу до прав людини й основних послуг для внутрішньо переміщених осіб та осіб, що повертаються в Україну».

«Посилення спроможності Рад ВПО — один з ключових напрямів роботи нашого фонду. Ми регулярно проводимо воркшопи, тренінги та стратегічні сесії, а з минулого року ще й вебінари на актуальні теми. Цей вебінар дає чудову можливість не лише ознайомитися з методичними рекомендаціями, а й обмінятися досвідом оцінки місцевих програм. Наші партнери поділилися корисною інформацією та ресурсами, які стануть вам у пригоді», — наголошує Крістіна Мироненко, менеджерка проєкту Благодійного фонду «Стабілізуєш Суппорт Сервісез».

Вебінар проводила Благодійна організація «Благодійний фонд “Стабілізуєш Суппорт Сервісез”» за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН) та Проєкту Ради Європи «Полегшення доступу до прав людини й основних послуг для внутрішньо переміщених осіб та осіб, що повертаються в Україну», який імплементується в межах Плану дій Ради Європи для України на 2023–2026 роки «Стійкість, відновлення та відбудова». Погляди, висловлені в публікації та під час вебінару, є відповідальністю авторського колективу й можуть не збігатися з офіційною політикою Ради Європи.

26.06.2025

Благодійний фонд «Схід SOS»

<https://east-sos.org/publications/u-travni-2025-roku-bf-skhid-sos-proviv-monitoryng-zagalnoyi-sytuacziyi-ta-oczinku-potreb-u-12-naselenyh-punktah-harkivskoyi-oblasti/>

У травні 2025 року БФ «Схід SOS» провів моніторинг загальної ситуації та оцінку потреб у 12 населених пунктах Харківської області

Йдеться про: місто Ізюм, села Капітолівка та Оскіл (Оскільська громада), села Тетлега, Зарожне, Велика Бабка, Піщане та Кочеток (Чугуївська громада), селища Малинівка та Новопокровка, село Куньє, а також селище Пролісне (Чкаловська громада).

Переважно це деокуповані населені пункти у 2022 році або прифронтові території, де рівень руйнувань коливається від 10% до 70%. У багатьох громадах залишаються замінованими лісосмуги, а роботи з розмінування не проводяться. Зафіксовано критичну нестачу питної та технічної води, брак укриттів у школах, пошкоджене житло й виснажену інфраструктуру. Через бойові дії люди втратили роботу, а громади – можливість підтримувати базові послуги. У населених пунктах, розташованих далі від кордону з РФ, соціальні та медичні служби перевантажені. Гостро бракує місць для розміщення вимушено переміщених осіб, зокрема людей старшого віку, родин із дітьми та осіб з інвалідністю.

За результатами моніторингу команда Благодійного фонду «Схід SOS» виявила 8 основних проблем:

1. Дефіцит питної та технічної води.

У селах Тетлега та Зарожне спостерігається гостра нестача технічної води, особливо в літній період. Її подають погодинно, але через високий вміст пестицидів і заліза вона непридатна для вживання. Вода надходить із двох джерел, що живляться поверхневими водами. Раніше функціонувала свердловина, проте її було виведено з експлуатації внаслідок пошкодження з боку російської армії. У Великій Бабці, хоча і є підключення до центрального водогону, трапляються постійні перебої. Люди користуються чотирма колодязями та джерелами. У селі Піщане централізованого водопостачання немає. Населення забезпечує себе водою з трьох колодязів. У Кочетку регулярно виникають прориви водогону та каналізаційних мереж. Через брак коштів ремонт не проводиться.

2. Руйнування закладів освіти.

Здебільшого навчання відбувається онлайн, для проведення навчального процесу бракує укриттів. В Ізюмі з 11 шкіл зруйновано 6, решта – працюють. У селищі Куньє (Ізюмський район) одна школа, яка частково зруйнована, функціонує, також працює дитячий садок. У Чугуєві з 12 шкіл залишилося 6, повністю знищено внаслідок обстрілів 3 школи та 1 садочок. У Малинівській громаді 4 школи та 2 дошкільні відділення при школах не працюють;

функціонує лише садочок. В Оскільській громаді (село Оскіл) працює 1 школа, хоча до повномасштабного вторгнення їх було 7, нині 2 зруйновано повністю. У Новопокровці зруйновано 2 школи, навчання організовано в будинку культури. У Пролісному одна школа повністю зруйнована, одна частково пошкоджена.

3. Руїнування житлового фонду.

Чкаловська громада – 70%;

Оскільська громада (села Капітолівка та Оскіл) – майже 30%;

Ізюмський район – близько 20%;

місто Ізюм – 45%;

Чугуївська громада (села Тетлега, Зарожне, Велика Бабка, Піщане, Кочеток) – близько 30%;

Новопокровка – 10%;

селища Кочеток та Малинівка – 1% (через відносну віддаленість від лінії фронту).

4. Небезпека через обстріли.

У прифронтових громадах (Куньє, Ізюм, Оскіл, Капітолівка) зберігається небезпека через постійні удари дронами. У селі Піщане також тривають атаки через близькість до Вовчанської громади.

5. Мінування.

В Ізюмі, в селищі Пролісне та селі Піщаному заміновані території, ведуться роботи з розмінування, зокрема Міжнародною організацією «The HALO Trust». У Кочетку замінований лісовий масив. У Куньє територія також замінована, наразі розмінування не проводиться.

6. Проблеми з розміщенням переселенців.

У селищі Кочеток 25% населення – це переселенці. В Оскільській громаді їх близько 20%. У Малинівці проживає майже 50% переселенців. Наразі тут вже немає придатних місць для розміщення внутрішньо переміщених осіб. Адміністрація розглядає можливість облаштування місць проживання на базі дитсадочка. Також є труднощі з орендою житла.

7. Міграція.

У прифронтових громадах (місто Ізюм, Куньєвська, Оскільська, Чкаловська територіальні громади; селище Капітолівка, Велика Бабка, Піщане, Малинівка, Тетлега, Зарожне) значно скоротилася кількість населення після початку повномасштабної війни. В Ізюмі – на 40%, близько 30% у Малинівці. У селах Оскіл та Капітолівка (Оскільська громада) населення скоротилося майже на 60%. Натомість зростає навантаження на менш постраждалі громади, які більш віддалені від лінії фронту. Зокрема в Чугуївській громаді майже 60% переселенців із ближніх сіл.

8. Неадаптованість громад до потреб проживання людей старшого віку.

У селі Кочеток близько 60% складають люди старшого віку, представники маломобільних груп населення та особи з інвалідністю. У Тетлезі – 40%. В Оскільській громаді 50% людей старшого віку, з них 10%

потребують постійного догляду. Через повномасштабне вторгнення було закрито будинок-інтернат, який обслуговував 400 осіб. Є гостра потреба в засобах для реабілітації, ліках, гігієнічних наборах та підгузках для дорослих.

Моніторинг здійснено в межах проекту «Підтримка постраждалих внаслідок війни представників вразливих груп населення та жителів віддалених територій України» та реалізується БФ «Схід SOS» за фінансової підтримки ЄС.

26.06.2025

Благодійний фонд «Донбас SOS»

https://www.donbasssos.org/life_in_the_village/

Міські@сільські: як знайти себе після переселення з «поверхів» до «землі»

Вимушене переміщення кардинально відрізняється від спланованого, коли людина міняє звичний спосіб життя, щоб втілити свої бажання та мрії. Тому переїзд через війну, особливо, якщо він відбувається у зовсім незвичні умови, може бути дуже болісним.

На Гарячу лінію «Донбас СОС» часто звертаються переселенці, яким важко вписати себе у реалії сільського життя, якщо вони не мали такого досвіду: знижений рівень побутового комфорту, відсутність роботи у звичному сенсі, налагодження стосунків з сусідами, як цього очікують селяни, брак усталених способів відновлення емоційного балансу як от походи в парк, театр чи на концерт.

Але ми пропонуємо поглянути на цей процес з різних боків. Може, не все так погано, якщо спробувати відчутти зміни як несподіваний поворот, який відкриває нові можливості?

Отримати безпеку та зелений колір

Якщо дивитися саме з безпекової позиції, то в селі зараз спокійніше, ніж у містах. Бо там менше стратегічних об'єктів та важливих підприємств, та й з позиції залякування агресору вигідніше бити по містах, де резонанс від руйнувань та пошкоджень буде більше.

«Тож, жити в селі відносно безпечніше. Не треба бігти з 17 поверху до сховища, у разі тривоги можна, врешті решт, скористатися власним погребом, — каже психотерапевт та коуч Юрій Трохименко. — І з цієї ж позиції у селі простіше відчувати природне заземлення та ресурс: босоніж пройтися по травичці, подивився на квіточку- це універсальний емоційний ресурс для підживлення нервової системи. Так влаштоване людське тіло: напруга знімається, коли працюєш фізично. Особливо сильно відновлення відбувається через землю. Тож, чим ближче до землі, тим простіше шукати ресурс».

Так, брак звичних для містян способів ментальної самопомоги може дуже засмучувати, додаючи відчуття відірваності від життя, подій, брак

звичних візуальних ландшафтів – поля, провулки та паркани замість вулиць та архітектури.

«Але позитивним моментом для подолання стресу може стати відкрита вода – це універсальний спосіб для всіх людей, не залежно від того, де вони звикли жити, — стверджує спеціаліст з відновлення Юрій Трохименко. – І цілодобова ароматерапія теж: запахи потрапляють у наш мозок без додаткових перепон захисних систем організму. В одній психологічній теорії стани нервової системи розкладають по кольорах. Зелений- коли організм розслаблений, без спазмів, а коли оранжевий чи червоний – то вже порушений баланс. Так от, у селі простіше більшу частину часу перебувати у зеленому кольорі».

Де шукати роботу

Топ-скарг переселенців, які телефонують на нашу Гарячу лінію, це, беззаперечно, відсутність у віддалених селах роботи у звичному для них розумінні та неможливості використовувати свої навички в умовах сільськогосподарських регіонів. Умовний інженер чи кранівниця навряд чи може розраховувати на багато вакансій у селі, де наразі з об'єктів інфраструктури хіба що сільмаг та точки видачу пошти. Але навіть у таких випадках часто є варіанти, як заробляти гроші.

По-перше, можна розглянути варіанти вахтової чи позмінної роботи у найближчих населених пунктах – різноманітна робота у райцентрі чи великому місті, де надають житло на час чергування (два на два дні, тиждень на тиждень, місяць на місяць тощо). Підходить людям, які не мають маленьких дітей або мають з ким їх залишити на певний час, молодим пенсіонерам, студентам тощо. Вибір спеціальностей – від медиків до охоронців чи працівників на підприємствах.

Цікавий варіант – перетворити власне хобі, що пов'язано з землею, на спосіб заробітку. Масштабувати більшість подібних Handmade-бізнесів у селі можливо, навіть якщо кінцеві споживачі не проживають у вашій вулиці. Якщо вдома людина просто любила вирощувати кімнатні чи садові квіти для себе – у селі можна спробувати довести цей процес до майже промислових масштабів. А продавати – хоч у вихідні на міських ринках, хоч в інтернеті – по всій країні. Або завжди мріяли займатися професійним розведення котів чи собак, але в квартирі місця не вистачало. За ці три роки масового переселення саме міські мешканці побачили нетривіальні способи використання землі, переїхавши до села – лавандові поля, зокрема й як фотозона, вирощування саджанців для ландшафтного дизайну, м'ята сотні видів чи мегапопулярна лохина з сучасною системою поливу. Плюс – виробництва варення чи соусів, мила чи крафтових сирів, ковбаси, кулінарних виробів тощо. Наприклад, Людмила Мірошниченко з Донеччини через повномасштабне вторгнення була змушена оселитися у селі на Полтавщині і започаткувала власне крафтове виробництво сирів з коров'ячого молока.

А пенсіонер Юрій Махник, який в Бахмуті був власником успішного туристичного агентства, переїхавши у село на Дніпропетровщині, наприклад,

вирішив стати бджолярем. І підійшов до цієї справи так серйозно, що для отримав магістерський диплом технолога харчової промисловості. Він каже: у війну туристи не літають, а бджоли – так! Продає він свій мед через інтернет і мріє розширювати виробництво.

«А ще, їхати у село – ідеальний варіант для тих, хто має віддалену роботу, яку можна організувати через інтернет. Зараз провести його у біднячий населений пункт вже не проблема, — каже Юрій Трохименко. — Це й різна фріланс-робота, і навіть інтернет-магазини тощо: у сучасному світі це зараз має безліч варіантів. Ну і класичні городики, висадити які під силу навіть міським «з голови до п'яток» мешканцям – теж вихід. Пам'ятаєте, у 90-х, навіть професори примудрялися підтримувати сімейний бюджет за рахунок невеличких ділянок».

Але не тільки бізнес на землі можуть започаткувати на новому місці проживання міські переселенці: в залежності від власних уподобань та вмінь, вони можуть створити невеликий бізнес, послуги якого споживатимуть й сільські мешканці. Вже у селах з'являються міні-ательє, манікюрні столики чи перукарні, теслярські та ковальські майстерні, СТО, сімейні дитячі садочки, які відкривають переселенці з міст, бо звикли до цих благ цивілізації. Те, за чим місцеві раніше були змушені їхати у міста, тепер є й у їхніх селах. А підприємці, у разі успішного планування, отримують стабільний потік клієнтів, яких не переманить конкурент – бо його просто не існує.

То, може, переселення в село – це і є той знак, який ви чекали, щоб дозволити собі втілити мрії, які ретельно приховували, щоб не втратити стабільну та звичну роботу?

Гранти та підтримка

Але почати навіть елементарну діяльність без вливання коштів складно: щоб купити десяток каченят чи гусенят чи засадити кілька соток картоплею, потрібні кошти. Що вже казати про більш затратні варіанти, які потребують обладнання, матеріалів та додаткового навчання. І тут на допомогу приходять державна та міжнародна підтримка, якою не варто нехтувати і не треба боятися. Звісно, часто це не просто гроші, які людина отримує і може самостійно ними користуватися, а саме цільова допомога: на навчання та створення чи відновлення бізнесу. До речі, сільські проєкти донори фінансують дуже охоче, розуміючи, що у містах знайти спосіб забезпечити себе набагато легше.

Зараз таких програм доволі багато – від грантів на купівлю молодняка птахів до можливості безкоштовно отримати другої вищої освіти через грантування від Державної служби зайнятості. Майже постійно працюють обласні програми для релокованого бізнесу – щоб знайти інформацію, треба продивитися сайти обласних військових адміністрацій. Також перед початком сільськогосподарських робіт зазвичай активізуються міжнародні програми, які пропонують насіння, молодняк птахів чи навіть оплату додаткової пари рук для оброблення городів. Де шукати – зазвичай про ці можливості інформацію

розповсюджують сільська та районна влада. Також можна відстежувати сторінки сайтів таких організацій як Карітас, МОМ, НРС тощо.

До прикладу, організація Help, навесні 2025 року реєструвала на програму грантової допомоги для власників мікробізнесу у Закарпатській, Івано-Франківській, Волинській, Львівській, Хмельницькій та Чернівецькій областях. Пріоритет – переселенці та ветерани. Кошти в еквіваленті до 3000 євро надали на деревообробку, ювелірну справа, гончарство та кераміку, текстильне мистецтво (в'язання, в'язання гачком, ткацтво), виготовлення свічок, миловаріння тощо. А організація НРС у Дрогобицькому та Стрийському райони Львівської області до 5 липня приймає заявки на фінансування до 5000 євро для створення нових бізнесів, додаткових робочих місць та покращення можливостей працевлаштування для внутрішньо переміщених осіб.

У різних регіонах країни міжнародні та всеукраїнські організації пропонують багатий вибір перекваліфікації зокрема й для переселенців. На курсах можна отримати новий фах – від піцайолі до водійки вантажівок та автобусів, майстра-швейника чи інженера по встановленню сонячних панелей. І безплатна можливість отримати нову професію – теж варіант для тих, хто не може знайти собі роботу, переїхавши до села.